Carl Olof Rosenius

Samlede skrifter, Bind 4 – Kristi rettferdighet

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Carl Olof Rosenius: *Samlede skrifter, Bind 4 – Kristi rettferdighet*.
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 24. november 2026.

Innhold

Kristus alt i alle 1
Sant kjennskap til Kristus 13
Hemmelighetens åpenbaring 30
Vår frelses høvding 45
Noen ord om evangeliet 55
Jesus Kristus – alltid den samme 65
De sanne kristnes salige fred 73
Den første kjærlighet 82
Om Carl Olof Rosenius 90

Kristus alt i alle

"Kristus er alt og i alle" sier Paulus i Kol 3,11.

Dette ordet treffer som en lynstråle mange av de villfarelsene som egenrettferdighet fører inn i. Samtidig er det et ord som trøster og oppliver de elendige, uansett hvilken åndelig nød og bekymring de befinner seg i.

«Kristus er alt og i alle» – dette er hemmeligheten i en kristens rettferdighet, helliggjørelse, styrke og bevarelse i nåden. Det er også hemmeligheten bak den underfulle fred, glede og frimodighet som preger enkelte mennesker, midt i den største svakhet og elendighet.

Kristus er alt og i alle – en i og for seg kort setning – og dermed mener mange seg å være ferdig med den – men så vanskelig å etterleve i tider hvor man er i sorg og nød.

«Kristus er alt og i alle» – dette er også kjennetegnet på en ekte kristen, i motsetning til alle andre slags fromme. En kristen er nemlig et menneske for hvem Kristus er blitt alt i alt. Mange er religiøse, men hvis de skal være ærlige, er det mye annet på det åndelige området de anser som viktigere enn Kristus. Derfor dreier tankene og talen deres seg mer om disse tingene enn om ham.

Jesus sier: "Dere gransker Skriftene fordi dere mener at dere har evig liv i dem – og disse er det som vitner om meg. Men dere vil ikke komme til meg for å få liv." (Joh 5,39–40).

«Hva hjertet er fylt av, det taler munnen.» Derfor vil man kunne høre av talen hva hjertet setter høyest.

Det finnes også andre som av ulike grunner har behov for å høre at Kristus er alt og i alle. Dette gjelder for eksempel mennesker som er nær Guds rike, eller de som faktisk tror på Kristus, men ikke vet hva de eier i ham. Derfor gjør de seg mange unødvendige bekymringer.

Slike bekymringer er kanskje ikke helt til å unngå, men de ville ikke tynge livet deres i så stor grad om de bare visste hva de eier i Kristus.

Som Johannes skriver: "Dette har jeg skrevet til dere for at dere skal vite at dere har evig liv, dere som tror på Guds Sønns navn." (1 Joh 5,13).

"Jeg vil aldri kunne stå fast og forbli i nåden," sukker den ene. "Hvor mange er det ikke som faller fra, og det er så mange farer på alle kanter. Hva vil da ikke kunne skje med meg som er så svak, og har et slikt lettsindig hjerte?"

Jeg blir aldri noe annet enn en slave under synden, klager en annen. Jeg ser det onde, men klarer ikke stå imot. Jeg har forsøkt å tro, våke, be og kjempe for å oppnå en virkelig og varig helliggjørelse. Men nei! Jeg blir bare verre.

Min synd står alltid for meg, lyder det fra en tredje. Jeg får ingen fred, ingen visshet om Guds nåde og syndenes forlatelse. Min samvittighet anklager meg fremdeles, og dessuten kan jeg umulig bli slik en kristen bør være.

Med meg er det enda verre, sier en fjerde. Jeg kan ikke engang angre min synd eller forferdes over min situasjon. Jeg er fullstendig kald, hard, død og likegyldig.

I alle disse bekymringene ligger hovedfeilen alltid i at man glemmer Kristus. Man ser fullstendig bort fra ham og tenker overhodet ikke på ham. Man lever som om det ikke eksisterte en frelser, en tilstrekkelig rettferdighet for Gud, en allmektig hjelper og en omsorgsfull hyrde. Man lever som om mennesket var fullstendig overlatt til seg selv, som om hver enkelt skulle være sin egen frelser, selv skape en rettferdighet for Gud, selv være sin egen hyrde, sin egen hjelper og sin egen styrke.

Dette forferdelige vantroens mørke er grunnen til alt ondt. For alt dette er det hjelp og legedom å finne, bare Kristus får være alt i alle. Han som er gitt oss av Gud til "rettferdighet, helliggjørelse og forløsning" (1 Kor 1,30).

Jesus "er den sanne Gud og det evige liv," sier Johannes. "Og dette er vitnesbyrdet: Gud har gitt oss evig liv, og dette livet er i hans Sønn. Den som har Sønnen, har livet... Dette har jeg skrevet til dere for at dere skal vite at dere har evig liv, dere som tror på Guds Sønns navn" (1 Joh 5,20, 11–13).

Når Gud har elsket verden så høyt at han ga sin enbårne Sønn, ga han den også i ham det evige liv. "Alt som tjener til liv og gudsfrykt" (2 Pet 1,3) har han gitt oss, for "det var Guds vilje å la hele sin fylde ta bolig i ham, og ved ham forlike alle ting med seg selv" (Kol 1,19–20). Derfor vil den som har Sønnen, aldri mangle hjelp.

Derfor bærer også Sønnen med rette de navnene Skriften gir ham:

"Vår frelses banebryter"
"Våre sjelers hyrde og tilsynsmann"
"Herren, vår rettferdighet"
"Vår talsmann hos Faderen"
"Immanuel"
"Underfull rådgiver"
"Veldig Gud"
"Evig far"
"Fredsfyrste"

Kort sagt: Jesus, en frelser. Og som frelser er Kristus gitt til alle. "Her er ikke jøde eller greker, her er ikke trell eller fri, her er ikke mann og kvinne" (Gal 3,28). "For så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv" (Joh 3,16).

Det finnes ingen så uverdig, ingen så dypt falt, ingen så fordervet og ulykkelig at ikke Guds Sønn også er gitt til ham. Den store gaven er gitt til hele den falne menneskeslekten, for "så har Gud elsket verden." Han, vår store Gud, som har skapt verdener og drar omsorg for dem i stort og smått, han har også sørget for at ingen trenger å gå fortapt. "For intet ble dere solgt, og uten penger skal dere bli gjenløst" (Jes 53,3).

Den som da vet med seg selv at han tilhører denne dyrebare, men falne menneskeslekten, og slik er innbefattet i begrepet "verden" – han skal også vite at han har fått en stor gave: Guds enbårne Sønn. Dersom han da begynner å undersøke om ikke denne gaven oppveier alt ondt, soner synden, bøter på og hjelper mot alt, så tør han også å bli innbefattet i "hver den som tror." Og da følger som en gitt sak det tredje: Han skal ikke gå fortapt, men ha evig liv.

Den derimot, som ikke vil tro Sønnen, forkaster den gaven som er gitt ham og anser seg selv som uverdig til det evige liv.

Dette, at Kristus er alt og i alle – skulle ikke det også være nok for dem som har det spesielt vanskelig og gjør seg særlige skrupler? Dette vil vi nå undersøke.

Vår største nød er synden. Ingenting i verden klages det mer over enn den. Synden som alltid henger ved oss, tynger oss ned, tilsmusser samvittigheten og stjeler frimodigheten vår overfor Gud.

Det er ingen tvil om at enhver som leser dette, lenge har visst at det nettopp var for denne nødens skyld at Kristus kom til verden. De vet at det var for syndens skyld hans blod måtte flyte, og at han alene er vår rettferdighet for Gud. Likevel er det neppe noen som har så stort et lys og så sterk en tro at de ikke kommer i villrede når synd og anklager fra samvittigheten rammer dem selv. Da oppfører de seg som om Kristus overhodet ikke eksisterer – eller ikke makter noe.

Så falskt og egenrettferdig er menneskehjertet, at samtidig som man med munnen bekjenner: "Jeg er en synder, en stor synder," er man i virkeligheten en av de «friske» som ikke har bruk for lege. Og samtidig som man med munnen bekjenner: "Kristus er synderes frelser og vår eneste rettferdighet for Gud," så føyer man til i sitt hjerte: "men kun når man selv er ren, rettferdig og from." Så snart man oppdager virkelig synd hos seg selv, står man der forundret og rådvill og vet verken ut eller inn – som om Kristus og hans rettferdighet ikke betydde noe.

Da sier du: «Akk, jeg er så ugudelig. Jeg har forsømt det gode jeg burde ha gjort, og jeg har gjort det onde jeg burde ha unngått. Jeg har visst hva som er rett og galt, og jeg har syndet mot bedre vitende. Det er fordi hjertet mitt er så hardt og likegyldig, og helt blottet for følelser. Hvordan kan jeg da tro at jeg eier nåde og barnekår hos Gud? Nei, for meg er det ikke lenger håp.»

Kjære sjel! Det er i sannhet forferdelig at du har syndet slik du sier. Det hadde vært bedre om du hadde vært på vakt, slik at det aldri hadde skjedd. Og du har så visst fortjent at Gud skulle være vred på deg og ikke lenger ville vite av deg som sitt barn. Men så ille skal det ikke gå – så sant du ikke motsetter deg Guds nåde og støter den fra deg.

For det finnes en som heter Jesus Kristus, Guds og jomfru Marias sønn. Han kom til jorden kun for å hjelpe slike fortapte syndere – syndere som, på tross av all sin kunnskap og gode forsetter, ikke er i stand til å hjelpe seg selv. Med dette for øye ofret han sitt liv og sitt

blod på korset. Dette offeret ble ikke brakt for de fromme og rettferdige, men for syndere. Som Luther sier:

«Ikke for innbilte synder, men for virkelige synder, ikke for små og ubetydelige synder, men for store og grove, ikke for en eller to, men for alle, ikke for synder du har overvunnet, men for ubeseirede synder.»

Med dette sitt utgytte offerblod gikk han én gang for alle inn i helligdommen og vant en evig forløsning. Dette offeret var det Gud selv hadde bestemt skulle bringes for verdens frelse. Derfor kalles han «Guds lam», og derfor er Gud ved dette fullkomment tilfredsstilt.

Her har du altså en løsepenge som gjelder for Gud til evig tid. Den er tusen ganger mer verdt enn alle dine synder, selv om de skulle være tusen ganger større og flere enn de er. Sammenlignet med Guds Sønns blod er dine synder som gnister mot det store havet.

Av dette følger det at hvor sørgelig det enn er med synden som alltid henger ved oss, stadig strider mot Ånden og overrumpler oss, så burde vi med rette eie en høyere fred, en evig og urokkelig fred i Kristus, han som alene er vår rettferdighet.

Mange oppriktige kristne lar seg i så stor grad uroe av sine daglige feiltrinn at de sjelden har en glad dag. De burde likevel tenke over, at selv om synden er sørgelig, er Kristus, Guds elskede Sønn som ble gitt for syndens skyld, tusen ganger større og mer betydningsfull. Og at den rettferdigheten de eier for Gud, tusen ganger oppveier alle deres feiltrinn og mangler.

Ansikt til ansikt med disse sannhetene burde vi, Gud til ære, glede oss og rose oss mer over nåden enn å engstes og klage over synden. Men dette vil bare skje i den grad Kristus blir vårt alt i alle. Når vi selv blir til intet og Kristus blir alt, kan vi på samme tid glede oss i ham og være bedrøvet over oss selv.

«Så jeg mister altså ikke Guds nåde om jeg på grunn av kjødets svakhet og ondskap feiler og faller?»

Her vil fornuft og følelse svare «jo». Men Gud bevare oss fra å tro at vi eier Guds nåde bare når vi i egne øyne er fromme, og at vi mister den så snart vi faller i synd. Det ville være det samme som å åpenlyst fremheve vår egen rettferdighet på bekostning av Kristus og alt han har vunnet med sitt blod. Det ville være å fornekte det sentrale i evangeliet – og å gjøre det Paulus kaller å «forkaste Guds nåde». Han

sier nemlig: «Jeg forkaster ikke Guds nåde. For er rettferdighet å få ved loven, da er altså Kristus død uten grunn» (Gal 2,21).

Og dersom ikke Kristus med sin blodsutgytelse, død og oppstandelse var oss til noen nytte, hva har vi da å takke for og glede oss ved? Da var det jo ute med oss, for "hvem merker vel alle sine feiltrinn?" sier Skriften (Sal 19,3) og "det finnes ikke et rettferdig menneske på jorden som bare gjør godt og aldri synder" (Fork 7,20).

Hvis nåden var avhengig av noe hos oss, levde vi i et gjerningsrike som hersket over nåden, og ikke i et nåderike som hersket over gjerningene. Og da ville Kristus i sannhet være død uten grunn.

1 Joh 2,1 sier oss noe helt annet: "Mine barn! Dette skriver jeg til dere for at dere ikke skal synde. Og hvis noen synder, har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige."

Fordyp deg i dette herlige verset. Apostelen advarer mot synd, men skulle det ulykkelige skje at noen synder, sier han at nettopp da har man en talsmann hos Faderen. For når ellers skulle en talsmann stå til tjeneste? Den som ikke har syndet, trenger ingen talsmann.

Og denne talsmannen, Jesus Kristus, kalles «Den Rettferdige». Talsmannen er rettferdig, og det skal være vår trøst. Det er hans rettferdighet, ikke vår, det kommer an på. Jesus sier selv at den rettferdighet talsmannen (Den Hellige Ånd) skulle overbevise verden om, var at Jesus gikk til Faderen. Denne Jesu vei til Faderen var hans forsoningsdød.

"Ja," sier kanskje noen, "men jeg føler heller ikke Kristi rettferdighet i meg!"

Hva betyr det? Hvordan skulle det være mulig å føle rettferdighet i seg selv? Eller hva menes egentlig med Kristi rettferdighet? Det er en mesterlig djevelens list, når han innbiller oss at dette skulle være noe som virkes av Gud i våre hjerter. Kristi rettferdighet består ikke i et hellig sinn, en hellig likhet med Jesus, eller i den etterfølgelse av ham som virkes ved troen. Riktignok er dette et godt og overordentlig viktig verk som er uatskillelig forbundet med den sanne tro. Men det er ikke den rettferdigheten som alene består for Guds øyne.

Jesus sier noe helt annet: Jeg går til Faderen – jeg lider og dør, jeg går med soningsblodet inn i det aller helligste. Det er deres rettferdighet for Gud.

Gjennom hele Skriften har vi vitnesbyrd om dette:

"Fordi hans sjel har hatt møye, skal han se det og mettes. Ved at de kjenner ham, skal den rettferdige, min tjener, rettferdiggjøre de mange, og deres misgjerninger skal han bære." Jes 53,11.

"Dette er det navnet som han skal kalles med: Herren, vår rettferdighet." Jer 23,6

Og Johannes kalte ham for "Jesus Kristus, den rettferdige". 1 Joh 2,1.

Med Kristi rettferdighet menes således det han selv personlig gjorde og led for oss, en rettferdig for urettferdige, og at han med denne sin tjeneste trer frem for Guds åsyn for vår skyld. Dermed blir menneskets innsats lik null, mens Kristus derimot blir alt i alle.

«Ja, bare jeg riktig kunne tro,» innvender kanskje noen. «Jeg vet jo at den som er vantro skal bli fordømt. Jeg har forsøkt å tro, men makter ikke riktig å få det inn i mitt hjerte.»

Høyst sannsynlig – men nettopp slik skal du skal at også troen er Guds gjerning og gave. Slik må det være for at Kristus virkelig skal bli alt i alle. Så lenge du derfor mener at troen er noe du selv må prestere, vil det mislykkes for deg.

Det er Kristus, og ikke du, som i Hebreerne 12, 2 kalles "troens opphavsmann og fullender." Paulus sier også at "ingen kan si at Jesus er Herre uten i Den Hellige Ånd" (1 Kor 12,3). Videre står det: "Ikke så at vi av oss selv duger til å tenke ut noe som av oss selv, men vår dugelighet er av Gud" (2 Kor 3,5).

Det er altså Herren som virker troen i oss, og han gjør det på følgende måte:

Til dels forfølger han oss med krav og bud, slik at vi gjennom dem blir brakt til erkjennelse av vår ynkelige avmakt. Og til dels lokker og oppmuntrer han oss med evangeliets herlige løfter, slik at våre hjerter fylles av en inderlig lengsel etter å kunne tro. Slik blir vi forberedt på å motta den dyrebare gaven som troen er. Dessuten har troens verk allerede begynt der hvor man ønsker å kunne tro. For da har man gitt opp alle egne forsøk på å oppnå rettferdighet, og har satt sitt håp til Kristus alene.

Og ettersom liv og frelse ikke ligger i troen, og minst av alt i full visshet og klarhet, men i troens gjenstand som er Kristus, regner Gud allerede denne svake troen oss til rettferdighet. Hvor mange kom ikke

til Jesus med en tro som kun var et rop om hjelp, og fikk av ham vitnesbyrdet: "Din tro har frelst deg, gå bort i fred."

Om dette sier Luther: «Nå må det komme til et punkt for en kristen at han gir Gud den ære å holde det han har sagt for sant, og betrakte sin egen vantro som løgn. Og hvor dette er tilfelle, har allerede Den Hellige Ånds gjerning i hjertet begynt. Hjertet er åpent for å gripe denne skatten som er større enn himmel og jord. Ganske visst skjer det ennå i stor skrøpelighet. For det er umulig her på jorden å nå et punkt der man føler troen slik den bør være. Lenger enn til åndens brennende ønsker og usigelige sukk er det ingen som når. 'Å, tenk om det var sant,' heter det da. 'Akk, kunne jeg bare tro.' 'Visste jeg bare om det var mitt!'»

Det er altså i Kristus all rettferdighet ligger, og ikke i vår tro. Det er hans rettferdighet vi skal stille mellom oss og Gud, og ikke vår tro. Vi skal ikke feste blikket på troen, men på Kristus. Dette er den rette tro.

Denne tro kan vi imidlertid ikke skape selv. Når vi opplever at det vi hører og leser om Kristus ikke gir oss kraft, verken til tro eller fred, skal vi til vår trøst huske at vi også i denne saken er satt ut av spill. Saken er lagt i hendene på en annen, vår trofaste og allmektige Herre. Det er hans sak å skape tro i hjertene våre.

Han bærer navnet "troens opphavsmann og fullender." Det vi må gjøre, er å be med disiplene: "Herre, øk vår tro!" Dette i seg selv er en tro som åpner veien for en større tro. Slik lærer vi også av hjertet å si: "Kristus er alt og i alle."

Men, vil noen si, jeg har nok begynt å tro, men jeg føler min svakhet så sterkt, snart på det ene punktet, snart på et annet. Hvordan skal jeg få mer kraft til virkelig å leve et hellig liv?

«Akk, er det ikke trist at man nok en gang er fullstendig avhengig av Kristus!» Ja, slik ser virkelig «gamle Adam» på saken. Men hva skal man gjøre? Når man ikke engang kan tro på egen hånd, hvordan skal det da gå med alt det andre? Troen er jo selve sjelen i det hele, slik det står skrevet:

"Og dette er den seier som har seiret over verden: vår tro." 1 Joh 5,4.
"Om du kan tro, alt er mulig for den som tror." Mark 9,23.
"Glede i Herren er deres styrke" Neh 8,10

Når nå troen selv er en gave fra Gud, så må nødvendigvis alt fra begynnelse til slutt bli Guds gaver. Slik kan hele legemet, fra hodet, Jesus Kristus, vokse Guds vekst (Kol 2,19).

For et utmattet og ydmyket, men i Kristus tilfredsstilt nådebarn, finnes det ingen herligere trøst. Det er også manges erfaring at det de på ett tidspunkt slet og strevde med, og som virket helt umulig, til en annen tid – når Gud ga tro, fred, glede og kraft – liksom gikk av seg selv.

Men selv om vi alle kan være villige til å innrømme dette, så glemmer vi det igjen og igjen. Den gamle, evige selv-tilstrekkeligheten stikker igjen sitt slangehode frem og minner oss om det vi skulle og burde, og sier oss at det er umulig å tro når man er så svak som man er.

Man vil så nødig som mulig innrømme overfor seg selv, at man ingenting kan – annet enn det som er ondt! Og følgen av dette er ofte usigelige kvaler, mørke, anfektelse og villfarelse. Dette er spesielt tilfelle dersom man samtidig har dannet seg et helt annet bilde av en kristen enn det Skriften tegner for oss. Det er også tilfelle om man drømmer om å komme i besittelse av en kraft som man selv skulle kunne disponere etter behov.

Når så virkeligheten ikke samsvarer med det fantasibildet av en kristen man har dannet seg, blir man forvirret og er tilbøyelig til å nekte for at det har skjedd et Åndens verk i en.

Og forvirringen og fortvilelsen fordobles ved at man ubevisst i sine bønner foreskriver Gud tid og måte for bønnhørelsen. Man tenker som så: «Gud har jo lovet å høre bønnen min, og det jeg ber om må være i tråd med hans vilje. Det kan umulig være hans mening at jeg skal være så svak, så full av synd, ja, nesten som en djevelens trell. Når han da ikke hører meg, må det bety at han helt har slått hånden av meg.» Og herfra er det kun et lite skritt til å helt fornekte Herren, og fortvile.

Det ville være bra om man i stedet gjorde seg klart at Herren ofte fører sine hellige på underfullt vis. For eksempel ba Paulus tre ganger til Herren om at en «Satans engel» måtte vike fra ham. Men han fikk til svar: «Min nåde er nok for deg, for min kraft fullendes i skrøpelighet.» Og «derfor,» sier han, «vil jeg helst rose meg av min skrøpelighet, for at Kristi kraft kan bo i meg» – for «når jeg er skrøpelig, da er jeg sterk!» (2 Kor 12,8–10).

«Når jeg er skrøpelig, da er jeg sterk» – dette er hemmeligheten bak en kristens styrke. Det er som om apostelen vil si: Den eneste hindringen for min styrke er at jeg er for sterk i meg selv. Jo sterkere jeg føler min avmakt, desto mer får jeg av Guds kraft, og desto lettere kan Gud gjøre med meg hva han vil.

Hva Guds hensikt var med å sende Paulus denne «Satans engel,» finner vi i vers 7: «for at jeg ikke skal opphøye meg av de overmåte store åpenbaringene,» sier han. Det er altså Guds måte å ydmyke oss på.

I 2. Korinterbrev 1 forteller apostelen om en annen anledning der han var i stor nød. Han taler om en overveldende byrde som ble lagt på dem, en byrde som var mer enn de kunne bære, slik at de til og med tvilte på at livet stod til å redde. Ja, sier han, «vi regnet oss alt som dødsdømte, for at vi ikke skulle stole på oss selv, men på Gud, han som reiser opp de døde» (2 Kor 1,8–9).

Men når mennesket ikke har annet å sette sin lit til enn Gud, finner det straks situasjonen håpløs. Slik er vi, og derfor trenger vi å øves i det vi her taler om.

Om Abraham, da han skulle ofre Isak, står det at han trodde på "den Gud som gjør de døde levende og kaller på det som ikke er til, som om det var til. Mot håp trodde han med håp" (Rom 4,17–18).

I 5 Mos 8,15 og utover taler Herren om sin ledelse av Israel, og sier at det skjedde "for å ydmyke deg og prøve deg og så til sist gjøre vel imot deg. Si da ikke ved deg selv: Det er min kraft og min sterke hånd som har vunnet meg denne rikdommen. Men kom Herren din Gud i hu! For det er han som gir deg kraft."

Kort sagt: Jo før vi virkelig mister troen på oss selv, desto bedre. For da faller vi i Herrens hånd, og hans barmhjertighet er stor. Da sier vi til Herren: «Du ser og vet at jeg ingenting kan. Slipper du meg, faller jeg fra synd til synd, fra dårskap til dårskap. Til deg alene setter jeg min lit. Du har jo sagt at skilt fra deg kan vi ingenting gjøre. Du har sagt at du selv vil gjøre alt, du vil bære og redde.»

Og da vil det heller ikke gå lang tid før vi erfarer at det er sant. For blir bare Kristus vårt alt, vender freden og kraften – den vi så inderlig lengter etter – tilbake. Og da må vi bestandig stå stille i salig undring over hvor lett det går, det som før virket umulig. Vi forstår at hemme-

ligheten er at Gud gir. Og da har vi lært det vi skulle lære: At Kristus er alt og i alle.

Til slutt vil kanskje noen si: «Jeg har nok fått nåde til å tro for øyeblikket, men hvordan skal jeg kunne stå fast til det siste? Hvor mange ser man ikke falle fra og gå fortapt?»

Da skal du lytte til hva Jesus sier: «Jeg er den gode hyrde… Jeg kjenner mine, og mine kjenner meg… Mine får hører min røst… og ingen skal rive dem ut av min hånd» (Joh 10).

Disse ordene, såvel som Romerbrevet 8, 35–39, viser at ingen trenger å bekymre seg for hvordan de skal holde ut til det siste, og ingen trenger å gå fortapt. Ingen skal kunne rive oss ut av den gode hyrdens hånd, og ingenting kan skille oss fra Guds kjærlighet i Jesus Kristus. Skriften strekker seg ikke lenger enn dette når det gjelder forsikringer om saken.

Mange som ikke ønsker et vedvarende avhengighetsforhold til Herren, ønsker en direkte forsikring om at de aldri skal kunne falle fra. En slik forsikring gir imidlertid ikke Skriften. Den gir derimot eksempler på det motsatte og advarer alle og enhver mot faren.

Slik bevares vi alltid i samme stilling: i frykt for oss selv, og i tillit til Herren alene. Og nettopp denne holdningen er til gagn for oss.

Så, hva bygger vi håpet og trøsten vår på? Vi bygger det på at Kristus, Guds Sønn, han som ga sitt liv for oss, er vår hyrde, en hyrde vi har all grunn til å tro vil oss kun det beste. Ble han ikke menneske for vår skyld, og ble han ikke fristet i alt i likhet med oss? Og ga han ikke til slutt livet for fårene sine? Dessuten er han allmaktens Gud. Hvem skulle da kunne røve et får som han bærer på skuldrene sine, som lytter til hans stemme og holder seg tett ved hans side?

På en god beitemark skal den gode hyrde – ifølge Esek. 34 – selv fø sine får. Det betyr at han ved evangeliet skal opprettholde og styrke vår tro, tenne opp vårt håp, og forøke vår kjærlighet, tålmodighet og vår glede i Herren.

De villfarne får vil han oppsøke og bringe tilbake. Skulle vi gå oss vill, overlater han oss ikke til vår egen skjebne. Han går etter det bortkomne fåret, kaller og lokker, og når han finner det, legger han det med glede på skuldrene sine.

De sårede vil han forbinde, de svake vil han styrke. Og lammene vil han bære ved sin barm (Jes 40). Kort sagt: Han vil ta vare på sin hjord

og sine får, alt etter den enkeltes behov og trang. Det er dette vi bygger vår trøst og vårt håp på.

Så, skal da ikke fårene gjøre noe selv?

Til dette sier Herren: «Mine får hører min røst». Å høre hyrdens røst er i bunn og grunn det samme som å stole på Herren. For man lytter til den man venter hjelp fra.

Men å høre hyrdens røst er også å adlyde og følge den, og å øve seg i å skille den fra fremmede stemmer. Mer enn dette trengs ikke, for alt den gode hyrden gjør for å bevare oss, gjør han med sin «røst». Gir vi bare akt på den, skal ingen fiendtlig makt kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Jesus Kristus. For Herren er større enn alle, og han har høytidelig forsikret: «Ingen skal kunne rive dem ut av min hånd».

Kristus er alt og i alle. Dermed er alt sagt. Er jeg syndig, så er Kristus rettferdig. «Herren, vår rettferdighet» er hans navn. Kan jeg ikke tro, så er han «troens opphavsmann og fullender». Er jeg svak, så er han sterk. Er jeg redd og urolig, så er han ingen av delene. Er jeg et svakt og vergeløst får som lett føres vill, så er han den gode hyrden. Bare i Herren er min ros og min glede – og «Herrens glede er deres styrke».

Sant kjennskap til Kristus

Når Jesus i sin yppersteprestelige bønn (Joh 17) sier til sin Far: «Og dette er det evige liv, at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du utsendte, Jesus Kristus,» så gir han i disse mektige og betydningsfulle ord uttrykk for hele kristendommens hemmelighet.

I Jes 53,11 møter vi det samme: «Ved at de kjenner ham, skal den rettferdige, min tjener, rettferdiggjøre de mange, og deres misgjerninger skal han bære.»

Overalt i Skriften er evig liv og frelse uløselig forbundet med et sant kjennskap til Kristus. Dette er ikke et kjennskap som hvem som helst som setter seg fore å granske den bibelske historien, kan tilegne seg, men et kjennskap om hvilket det står skrevet: «De skal alle være lært av Gud» (Joh 6,45). Dette kjennskap fås kun ved åpenbaring og gis kun til de «umyndige». Dette er et kjennskap til Kristus som skaper et himmelrike i hjertet, et evig liv.

For den som i sannhet kjenner Kristus, ham hører himmelriket til. Han har fått rettferdighet, fred og glede i Den Hellige Ånd. Han tror på Kristus, elsker ham og følger ham.

«Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre» – denne bekjennelsen fører vi alle. Og alle har vi i vår Bibel de samme historiske opplysningene om Kristus og den samme gjengivelse av hans lære.

Og likevel er det en himmelvid forskjell på menneskers kjennskap til Kristus. Noen kjenner hans navn og hans historie, men utover dette betyr han ingenting for dem. Andre interesserer seg i tillegg for hans lære, men denne interessen er høyst upersonlig og gagner dem ingenting. For dem er Kristus kun et studieemne og ved gitte høytider et skjønt og opphøyet fantasibilde. Dette er alt Kristus er for dem.

For andre igjen er han noe mer: en virkelig levende og nærværende tuktemester, en ny Moses med enda større og strengere krav enn den forrige.

Men Gud skje lov! Det finnes også mennesker som i ham har all sin glede og trøst, sitt liv og sin salighet, rettferdighet og styrke – mennesker som kjenner ham som sin syndebærer og frelser, sin konge og Gud, ja, for hvem han er blitt «alt i alle» (Kol 3,11).

Ingen kjenner Kristus til fullkommenhet. Selv de mest opplyste kristne er nybegynnere når det kommer til kjennskapet til ham. En fylde av herlighet og nåde, uendelig mye større enn det vi hittil har erkjent, er ennå å finne i Kristus. Til og med Paulus måtte bekjenne at han ikke hadde nådd fullkommenhet i sin erkjennelse av Kristus, men at han jager etter det (Fil 3,12).

Det er intet mindre enn et virkelig sant og levende kjennskap til Kristus det her er tale om, et kjennskap som er virket av Guds Ånd. Men en ren påstand om å eie dette kjennskapet kan ikke legges fram som bevis for at dette virkelig er tilfelle. Hvis noen mener å kjenne ham, men hele hans vesen vitner om det motsatte, da bedrar han seg selv.

Sant kjennskap til Kristus bevises ved at Kristus er blitt for oss det Skriften sier han skal være, og at han virker i oss det Skriften sier han skal virke.

Om dette finnes det mange, både kortere og mer utfyllende vitnesbyrd. Vi leser for eksempel i 1 Kor 1,30:

«For det er hans verk at dere er i Kristus Jesus, han som for oss er blitt visdom fra Gud, rettferdighet og helliggjørelse og forløsning.»

Det er en klar og tydelig tale som møter oss her. Derfor er det i denne sammenhengen også så uendelig viktig. Alle og enhver må jo innrømme, at det som her sies om Kristus, det må han ha blitt for oss for at vi skal ha det rette kjennskapet til ham.

Måtte vi da med oppriktig sinn betrakte innholdet av 1 Kor 1,30.

Kristus er blitt oss visdom fra Gud. Dette betyr ikke bare at alt det vi tror og forkynner, for eksempel om loven, om dens krav på våre hjerter, om omvendelsen, tro og rettferdiggjørelse, himmel og helvete og så videre, er i overensstemmelse med Kristi lære. Det betyr også at *Kristus selv* er blitt all vår visdom. Det betyr at det er denne kunn-

skapen vi verdsetter aller høyest, det emnet vi helst av alt beskjeftiger oss med og taler om.

Det siste synes, når vi ser på sammenhengen i teksten, å ha vært apostelens egentlige mening. Både før og etter dette verset (1 Kor 1,30) betegner han nemlig kunnskapen om Kristi forsoning som sin eneste visdom, og alt hva hans forkynnelse dreier seg om.

«Vi forkynner Kristus korsfestet», sier han i vers 23, og i vers 24: «Kristus, Guds kraft og Guds visdom.» Like etter i kapittel 2,2, sier han: «For jeg ville ikke vite av noe blant dere, uten Jesus Kristus, og ham korsfestet.»

Paulus var opplært i loven fra fedrene i all sin strenghet, men, sier han: «Jeg akter i sannhet alt for tap, fordi kunnskapen om Kristus Jesus, min Herre, er så mye mer verd» (Fil 3,8).

Akkurat slik har også de sanne kristne det den dag i dag. Kristus er all deres visdom. Mennesker som ellers ikke har noe godt å si om dem, gir dem likevel det vitnesbyrdet, at de aldri vil tale om noe annet enn Kristus, Kristus først og Kristus sist, slik at det for andre kan synes ensformig, ensidig og enfoldig.

Men hva skal man gjøre? For den som har fått smak på Kristus og syn for hva som er å finne i ham, er det ikke lett å verdsette noen annen visdom. Selv om han er godt bevandret i verdslig visdom, slik Paulus var det i læren fra fedrene, er han likevel rede til å betrakte det som tap i sammenligning med det langt høyere: å kjenne Kristus. Dette er et karakteristisk trekk for alle som i sannhet har lært Kristus å kjenne.

Herlige ting er oss åpenbart i Kristus. Guds egen Sønn kom ned fra himmelen, ble født som et menneske og ble menneskers bror. Han ble født under loven for at han skulle kjøpe dem fri som var under loven. Han ble vår andre Adam som rådet bot for det den første forbrøt. Ham som ikke visste av synd ble gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud (2 Kor 5,21). Han, den ene, døde for alle, og alle – slik regner Gud – er døde i ham.

Når dette blir en levende virkelighet for et menneske, og ikke bare noe han fatter med sin forstand, men noe han griper i tro og under skiftende omstendigheter lever sitt liv på – da er det at et slikt menneske får samme innstilling som Paulus og bryter ut: «Jeg akter

i sannhet alt for tap, fordi kunnskapen om Kristus Jesus, min Herre, er så mye mer verd» (Fil 3,8).

Men disse lykkelige, som har fått et slikt kjennskap til Kristus, har selv stadig en følelse av at de mangler så mye på dette punktet. «Jeg eier knapt nok en gnist av levende kjennskap til Kristus», kan man høre dem si. «Vel er han blitt min eneste trøst og glede på jorden, det eneste jeg vet til rettferdighet og helliggjørelse, og derfor min eneste visdom. Men det piner meg at jeg aldri helt klarer å holde ham for hva han virkelig er. Bestandig blir hans bilde borte for meg. Derfor jager jeg etter det for å kunne gripe det, fordi jeg selv er grepet av ham.»

Nærmere enn dette kommer vi ikke her på jorden. Aldri får vi så mye av Kristus at vi ikke stadig hungrer etter mer. Enn ikke Paulus hadde nådd lenger – det ser vi av hans vitnesbyrd i Fil 3,12–13.

Når da selv Paulus, den store forkynner av Kristi hemmelighet, må innrømme at han ennå ikke kjenner Kristus slik han bør kjennes, og når kristne som daglig søker dypere inn i kjennskapet til Kristus, bestandig klager over at det lykkes så dårlig for dem – hva skal man da tro om de mennesker som aldri har kjent på dette, og likevel er så overmåte tilfreds med det kjennskapet de har til Kristus, så mette av ordet om korset, og langt mer interessert i andre, riktignok religiøse, emner? De vil gjerne bli regnet for å være kristne, men hvordan kan dette henge sammen?

Vi er også alle rede til å skrive under på at størst av alt i himmel og på jord er Guds åpenbaring i Kristus. Større nådens under, gjort av himmelens Gud, finnes ikke på jord. En større gave enn Guds sønn har vi aldri fått, og en større skatt er det ingen som eier. Ikke noe ledd i vår trosbekjennelse har en slik kraft og virkning som dette. Kristus er jo blitt oss visdom fra Gud, både rettferdighet, helliggjørelse og forløsning.

Men på samme tid er det ingenting som i så stor grad er en hemmelighet for all fornuft som nettopp Kristus. Det finnes ikke noe som er så vanskelig å holde fast ved som Kristus, skjønt ingenting er mer nødvendig for hele vårt kristenliv enn ham.

Denne bekjennelsen føres av alle som vil være kristne. Men når de som fører bekjennelsen med munnen, likevel ikke først og fremst tenker og taler om samme velsignede herre og frelser, hva vitner da dette om?

Ja, hva annet vitner det om enn hjertets tilstand? Det vitner om at deres sinn og deres smak ikke stemmer overens med deres forstand og deres bekjennelse. Det vitner om at de lever i et falskt og uekte forhold til seg selv. Det vitner om at mange er religiøse, men uten å være kristne.

Eller kan det tenkes at det skulle finnes kristne, for hvem andre emner er viktigere enn Kristus? Her taler vi ikke om de tider av likegyldighet som kan inntreffe i enhver kristens liv. Det vi taler om, er hva som i alminnelighet har størst verdi og betydning for sjelen.

Vi gjentar: Kan det tenkes at det finnes mennesker som Kristus har frelst, levende kristne, for hvem andre emner er viktigere enn Kristus? Eller kan det tenkes at Kristus nok er det viktigste og største for deres hjerte, men at de likevel ikke bryr seg om å omgås ham, tenke på ham, tale og høre om ham? Det ville jo være stikk i strid med sakens natur. Må hver og en være oppriktig mot seg selv!

Men disse som Kristus ikke er blitt visdom fra Gud for, har heller ikke i ham sin rettferdighet, helliggjørelse og forløsning. De kan nok ha et klart begrep om rettferdiggjørelsen og innrømme – rent teoretisk – at vår rettferdighet er for intet å regne. Men ettersom Kristus ikke er deres daglige behov, er det klart at de ikke har sett sin synd og således ikke i sannhet har sin trøst og rettferdighet i ham.

En ting er det at man pent gir avkall på å rose seg av sin egen rettferdighet. Noe annet er det når man rett og slett mangler denne rettferdighet, og går rundt med en tyngende skyld. Lovens rette virkning er ikke bare å frarøve mennesket enhver ros og imøtegå ethvert krav det føler seg berettiget til å kunne stille. Loven skal også gjøre mennesket skyldig for Gud (Rom 3,19). Den skal ikke bare gjøre det slik at menneskets fortjeneste krymper, men at synden vokser og blir større.

Først da kan man i sannhet ha hele sin rettferdighet i Kristus. Men da blir han også uunnværlig og dyrebar for hjertet.

Når det gjelder helliggjørelsen, er det for mange mennesker så langt fra at Kristus er blitt dem til helliggjørelse, at de ikke engang forstår eller regner med det Skriften sier, når det for eksempel heter at Herren ved troen renset deres hjerter (Apg 15,9). De mener snarere at for mye tale om troen, om nåden og om Kristus, vil ha en uheldig

innflytelse på helliggjørelsen. Derved røper de at de aldri selv har erfart hva det vil si at Kristus er blitt oss til helliggjørelse.

De betrakter tvert imot helliggjørelsen som noe man skal våke, be og kjempe seg til – uten å legge større vekt på om man i forveien er frelst og salig ved troen på Kristus. Troen må likevel – ifølge Skriften og de troendes erfaring – komme først. Dette må danne grunnlaget, være livet og kraften i helliggjørelsen, før det kan komme på tale å kunne våke, be og kjempe på sant og virkelig vis. Ved å prøve seg selv overfor dette, kan man få klarhet over om man eier sant kjennskap til Kristus eller ei.

Det avgjørende punkt når det gjelder sant kjennskap til Kristus er spørsmålet om forsoningen, spørsmålet om hvilken verdi Kristi død egentlig har. Ikke alle har forutsetninger for å ha den rette forståelsen av dette.

De friske har nok en slags erkjennelse av hva legemiddelet og legen formår. Men de syke, de som har erfart dette, har en langt dypere forståelse av det. Dessuten har Herren forbeholdt seg selv å få i stand det egentlige frelsende kjennskap til Kristus.

«Alt er overgitt til meg av min Far», sier Jesus. Og: «Ingen kjenner Sønnen uten Faderen, heller ikke kjenner noen Faderen uten Sønnen, og den som Sønnen vil åpenbare det for» (Matt 11,27). Like før, i vers 25, har han sagt oss hvem han har åpenbart det for, nemlig de «umyndige», og hvem han har skjult det for, de «vise og forstandige». «For Gud står de stolte imot, men de ydmyke gir han nåde» (Jak 4,6 og 1 Pet 5,5). «Hungrende mettet han med gode gaver, men rikfolk sendte han tomhendte bort» (Luk 1,53).

Priset være Herrens navn! Han åpenbarer det for de umyndige og metter de hungrende med gode gaver. Men vé det menneske som Gud selv skjuler det for. Vé det menneske som Gud selv står imot, den han sender tomhendt bort. Forferdelige ord! – men talt av den samme sannhetens munn, fra hvis ord vi bygger vårt håp om liv og frelse hos Gud. Og da er de like så guddommelig sanne som alt Guds evangelium for øvrig.

Hva er det da Kristus har utrettet med sine bitre lidelser på legeme og sjel, og sin blodige død på korsets tre?

Vi har med katekismens ord lært å si det slik: «Jeg tror at Jesus Kristus – har gjenløst meg, fortapte og fordømte menneske, kjøpt meg

fri og frelst meg fra alle synder, fra dødens og djevelens makt, ikke med gull eller sølv, men med sitt hellige, dyrebare blod og sin uskyldige lidelse og død.»

Det vi her med Luthers ord bekjenner, er noe som **allerede har skjedd**. Kristus **har** gjenløst oss, kjøpt oss fri og frelst oss. Hele verdens samtlige synder ble slik i Kristi død og med Kristi blod betalt og utslettet. Hele verden ble kjøpt fri fra lovens forbannelse, fra dødens og djevelens makt. Gud ble forlikt med den falne menneskeslekt.

Ja, i sannhet, slik forholder det seg. Men enhver som virkelig fordyper seg i hva som her er sagt, må tilstå at han rent ut forbløffes. Kun med den største møye, og ved daglig omgang med Herrens ord, er det mulig for de troende å holde fast ved troen på det.

Og de stakkars menneskene som lar fornuften bestemme hva de skal tro, går det kaldt nedover ryggen på. De finner det farlig å tro det som det står. Og så står de der som et bytte for den største forvirring, og vet ikke hvordan de skal forklare betydningen av Kristi forsoning.

Visst er han død for verdens synder, det kommer man ikke utenom, for i Bibelen sies det tydelig og klart at «Jesus har båret fram ett eneste offer for synder» (Hebr 10,12), og at han er det «Guds lam som bærer bort verdens synd». Men – men – det må da virkelig ikke forstås slik at alle menneskers synder derfor skulle være utslettet, og at alle mennesker allerede er kjøpt fri fra lovens forbannelse. Slikt kan jo lede til åndelig sikkerhet og så videre.

Men kjære, hva skal man gjøre, når Gud selv har uttrykt seg som skrevet over, og Jesus selv har sagt at hans blod skulle bli utgytt til syndenes forlatelse! Hvordan går det her med å «ta enhver tanke til fange under lydigheten mot Kristus» (2 Kor 10,5)?

At mange misbruker Guds nåde til løsaktighet og bruker evangeliet, nattverden og alle Guds velgjerninger som en sovepute, det er sant. Men skal vi av den grunn fornekte og kaste vrak på disse dyrebare sannhetene? Skriften har andre midler mot åndelig sikkerhet, enn å skjule eller fornekte evangeliets sannhet. Her blir altså spørsmålet: Hva er sant?

Hva sier da Skriften om Kristi død?

Den sier: «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham – han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham, for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom. –

Når du gjør hans sjel til et skyldoffer, skal han se etterkommere og leve lenge. – Ved at de kjenner ham, skal den rettferdige, min tjener, rettferdiggjøre de mange, og deres misgjerninger skal han bære.» (Jes 53)

«Sytti uker er tilmålt ditt folk og din hellige by til å innelukke frafallet og til å forsegle synder og til å dekke over misgjerning og til å føre fram en evig rettferdighet og til å besegle syn og profet og til å salve et Aller-helligste» (Dan 9,24).

«For se, jeg lar min tjener Spire komme – Og jeg tar dette landets misgjerning bort på én dag» (Sak 3,8–9).

«Se der Guds lam som bærer bort verdens synd» (Joh 1,29).

«Menneskesønnen (er) ikke kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv til en løsepenge i manges sted» (Matt 20,28). «Mange» i motsetning til den «ene» som gav sitt liv.

«For det er én Gud, og én mellommann mellom Gud og mennesker, mennesket Kristus Jesus, han som ga seg selv til en løsepenge for alle, et vitnesbyrd i sin tid» (1 Tim 2,5–6).

Rom 5,15–19: «Men med nådegaven er det ikke som med fallet. For er de mange døde på grunn av den enes fall, så er mye mer Guds nåde og nådens gave i det ene mennesket Jesus Kristus, blitt overmåte rik for de mange. Og med gaven er det ikke som da den ene syndet. For dommen kom etter den enes synd og ble til fordømmelse, men nådegaven kom etter manges overtredelser og ble til frifinnelse. For om døden kom til å herske ved den ene, fordi denne ene falt, hvor mye mer skal da de som mottar nådens og rettferdighetsgavens overstrømmende rikdom, leve og herske ved den ene, Jesus Kristus. Altså, likesom én manns overtredelse ble til fordømmelse for alle mennesker, slik blir også én manns rettferdige gjerning til livsens rettferdiggjørelse for alle mennesker. For likesom de mange ble stilt fram som syndere ved det ene menneskets ulydighet, så skal også de mange stilles fram som rettferdige ved den enes lydighet.»

«For dette er mitt blod, den nye pakts blod, som utgytes for mange til syndenes forlatelse» (Matt 26,28).

«Og han er en soning for våre synder, og det ikke bare for våre, men også for hele verdens» (1 Joh 2,2).

«Gud viser sin kjærlighet til oss ved at Kristus døde for oss mens vi ennå var syndere.» (Rom 5). «For ble vi forlikt med Gud ved hans

Sønns død da vi var fiender, skal vi så mye mer bli frelst ved hans liv, etter at vi er blitt forlikt.»

«Én er død for alle, og derved har de alle dødd» (2 Kor 5,14).

«Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21).

«Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser» (2 Kor 5,19).

«Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss. For det står skrevet: Forbannet er hver den som henger på et tre» (Gal 3,13).

«Han utslettet skyldbrevet mot oss, som var skrevet med bud, det som gikk oss imot. Det tok han bort da han naglet det til korset» (Kol 2,14).

«Dette gjorde han for i seg selv å skape de to til ett nytt menneske og slik stifte fred, og i ett legeme forlike dem begge med Gud ved korset, for der drepte han fiendskapet» (Ef 2,15–16).

Om dette uttrykket: «han drepte fiendskapet» skriver en av kirkefedrene Chrysostomos følgende: «Ingenting kan sies mer ettertrykkelig eller mer betydningsfullt. Det heter ikke: han oppløste fiendskapet eller at han tok bort fiendskapet, men han drepte det. Det vil således aldri mer kunne vekkes til live igjen.»

Dette er den hellige Skrifts egne ord, hentet fra både det gamle og det nye testamentet. Dette er ord hentet fra både Faderen, Sønnen, profeter og apostler. Dette er ord som står fast til evig tid, om enn himmel og jord forgår.

Og ordene sier oss klart at forsoningen – forløsningen i Kristus Jesus – virkelig var en forsoning. Ved den ble gjelden betalt, regningen kvittert og lovens dom gjort til intet. Vi ble, mens vi ennå var fiender, forlikt med Gud ved hans sønns død. Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser, for synden ble lagt på Guds lam.

Spør nå noen: «Hva mer kreves det da? Da blir jo alle mennesker frelst» – så lyder det videre fra samme vers (2 Kor 5,19): «… og la ned i oss ordet om forlikelsen. Så er vi da sendebud i Kristi sted, som om Gud selv formaner ved oss. Vi ber i Kristi sted: La dere forlike med Gud!»

Dette er det som kreves. Gud er forlikt med verden. Synden har Guds lam båret bort, slik at den har mistet sin makt til å fordømme. Nå står det bare tilbake at også vi kommer og lar oss forlike med Gud. At vi tar imot den store nåde som Kristus så dyrt har kjøpt til oss, og barnlig og tillitsfullt kaller den Gud, som i Kristus er forlikt med verden, for vår frelser. Dette er det som kalles omvendelse og tro.

Men enten dette skjer med oss eller ikke, så er forsoningen like fullt skjedd. Guds rettferdighet har fått sin oppfyllelse, synden er utslettet, skylden betalt. Mottar vi gaven, så har vi den. Skyver vi den fra oss, har vi den ikke, men gaven er like fullt den samme. Den er rede for alle, festmåltidet er beredt, faderfavnen åpen og den beste kledningen står ferdig.

Men når de innbudte ikke vil komme, går de glipp av alt sammen. Altså blir mennesker fordømt, ikke for syndens skyld, men som Jesus selv sier det: «fordi de ikke har trodd på den enbårne Sønns navn» (Joh 3,18).

For en beklagelsesverdig stilling å være i: å ikke vite hva man eier i Kristus, ikke kjenne til betydningen av hans død. Sant nok, de fleste er lettsindige og sovende og forakter nåden. Slike er ikke verdt å høre et eneste ord om så herlige ting og vil få sin dom som fortjent. En dag skal de se ham som de har gjennomstunget og foraktet.

Men dere som har sett deres synd og som frykter for lovens dom – dere som gjerne ville, men ikke våger å vende dere til Gud – hør, hør!

At loven og samvittigheten dømmer dere, er ikke så underlig, for synd er det nok av. Det dere burde gjøre, makter dere ikke – verken å angre, be, elske, våke eller kjempe. Kort sagt: alt det loven krever, det mangler dere, og alt det loven forbyr, det har dere i overflod.

Men hør! Hele denne ynkelige, fordømmelsesverdige elendigheten tok Kristus på seg. Han som ikke visste av synd, er av Gud gjort til synd for oss – gjort til synd – for oss – for at vi skulle bli rettferdige for Gud i ham – i ham. Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss – for oss.

Hva mer skulle han gjøre? Er ikke dette nok? Menneske, hvem fordømmer deg nå? Gud fordømmer deg ikke, for han er fullkomment tilfreds med det Jesus har gjort og ber deg komme uten å nøle. Ikke fordømmer Frelseren deg, for han gav sitt liv for å frelse deg, og sier: «Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere

hvile» (Matt 11,28). Ikke fordømmer Ånden deg, for han herliggjør Kristus for sjelen og kaller og ber inn til bryllup.

Hvem er det da som fordømmer deg? Det gjør din vantro. Det gjør djevelen, og det gjør ditt svikefulle hjerte, som sier til deg at det ikke er nok med det Jesus har gjort. Og for vantroen skal du forferdet vike tilbake. Du er skyldig til å tro – og til å gjøre det nå. Du har fått befaling om å tro. Du trues med døden om du ikke tror.

Be da Gud om troen, og slipp ham ikke før han har preget det dypt i ditt hjerte at det er nok – evig nok – det Jesus har gjort og lidd. Den som slik i sin nød har fått sitt alt i Kristus, han er frelst, han er salig, han har troen, han er en kristen. Han kjenner Kristus og eier det evige liv.

Ja, sier mange, jeg vet alt dette om Kristus så godt. Jeg holder det også for sant, men erfarer ikke dets kraft. Det gir ikke mitt hjerte liv og virker ikke den trøst, fred, glede og kraft som det skulle.

Dette er en høyst alminnelig klage. Og sant er det at det ikke er alle som har troen (2 Tess 3,2). Troen hos mange er kun det de vet om Kristus – rent historisk. De har aldri smakt den kraft og sødme som den sannes tros levende og personlige tilegnelse av Kristus fører med seg.

For andre er en slik klage kun et uttrykk for tørst etter liflige følelser. De vil oppleve Frelserens kjærlighet, nåde og nærvær på følbart vis. Troen har de – for Kristus er deres største skatt og eneste trøst. De har også gjennom troen fått et nytt sinn og vet om en tid da de var under loven til forskjell fra deres nåværende liv under nåden. Men de minnes hvilke liflige følelser de hadde i begynnelsen og lengter etter å få oppleve det samme igjen.

Disse bør tenke over at Skriften kun taler om tro, aldri om følelser. Den taler om troen på Jesus Kristus, troen på selve ordet slik det lyder, likegyldig om følelsen er liflig eller bitter. De bør tenke over at det de burde gjøre var å bøye seg under deres Frelsers gode vilje og la seg nøye med ordet, selv når det også behager Herren å skjule seg for dem og prøve deres tro.

Slik var det han handlet med den kanaaneiske kvinne – og hvor kjært det var for ham at hun likevel trodde. Med hjertelig glede bryter han ut: «Kvinne, din tro er stor – det skje deg som du vil.» Og da fikk hun lov til å smake og se hvor liflig han er.

Den største glede vi kan gjøre vår Frelser er å tro ham. Så tro ham da – gjør ham den gleden å tro ham.

Det er en virkelig levende tro vi må eie. Og det vil igjen si at vi midt i all vår bekymring over oss selv, midt i usselhet, anfektelse og synd har vår trøst og vårt tilfluktssted, vår fred og vår rettferdighet i Kristus alene.

Og nå: for at Gud, som har troens gave i sin hånd, skal kunne gi oss en slik tro, må vi fremfor alt stille og enfoldig stanse for et bestemt avsnitt i Guds ord – et eller annet kjerneord om Kristus. Vi må gi oss tid og alvorlig fordype oss i det, for «troen kommer av det som høres».

Mange går glipp av Guds nåde ved at de bestandig lar tankene fly hit og dit, uten et øyeblikk å samle seg i stille betraktning av den korsfestede. Ordet får aldri tid og ro til å slå rot i deres hjerter og virke troens liv og kraft der inne. Et stormfullt hav kan selv solens heteste stråler ikke varme opp. En stille og rolig overflate derimot, er mer mottakelig for solens lys og varme. Slik er det også med hjertet.

Vi har allerede gjennom de kjerneordene om Kristus vi har lest, sett hvordan Kristi forsoning bør forstås. Derfor vil vi nå stanse for kun et enkelt vers og se hva det inneholder. Vi velger Gal 3,13 hvor det står:

«Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss. For det står skrevet: Forbannet er hver den som henger på et tre.»

Hvis dette ordet virkelig fikk rom i våre hjerter, hvilket himmelrike av usigelig, evig og urokkelig trøst, skulle det da ikke bli der inne! Da skulle vi trosse all helvetes makt og midt i vår ynkelige svakhet triumferende rose oss i Herren. For hva er det vi hører? Kristus ble en forbannelse!

Det er særlig tre punkter som det er viktig å legge seg på hjertet, fordype seg i og holde fast ved:

1. Kristus ble en forbannelse
2. Han ble det for oss
3. Han har derved kjøpt oss fri fra lovens forbannelse.

Kristus, Guds sønn, ble en forbannelse. Det er sterke, ja, strenge ord, men også en trøst så rik og så mektig, om vi kun får loddet litt av dybden i dem.

Som apostelen viser, så finnes det grunnlag for ordene han skriver i de forordningene Gud selv hadde gitt. I 5 Mos 21,22–23 heter det om en forbryter som skulle avlives og henges på et tre, at hans lik ikke måtte bli natten over på treet. For «forbannet av Gud er den som blir hengt». Og så alvorlig var denne forbannelsen, at hvis det døde legemet fikk lov til å henge på treet natten over, ville det føre til at hele landet ble gjort urent.

En slik lov hadde Herren utvilsomt gitt med tanke på Kristus. Det skulle stå klart for hver og en, hva den måten han døde på var et uttrykk for.

Altså: Kristus har båret hele lovens forbannelse. Men så stor var denne forbannelsen, at apostelen sier at han ble gjort til en forbannelse. Forbannelsen kom over ham i en så stor grad at han helt og holdent kunne kalles en forbannelse. Paulus er inne på samme tanke i 2 Kor 5,21, hvor han sier at Kristus ble gjort til synd. Han var ikke bare nedtynget av synd, men gjort til ren og skjær synd.

Om dette har biskop Hersleb i en preken over sistnevnte vers (2 Kor 5,21) brukt følgende sterke ord: «Ham (Jesus) har Gud gjort til synd, gjort ham til selve synden, slik at han i Guds øyne ikke var noe annet enn ren og skjær synd. Han gjorde ham rett og slett til en syndeklump – for at all vår straff, all Guds vrede, all helvetes grusomhet, all Satans rett på oss for syndens skyld skulle samle seg om ham, fordi alle synder var samlet i ham.»

Og han sier videre: «Ikke på et eneste punkt kunne Jesus unnskylde seg eller forsvare seg, ja, han kan ikke engang hevde overfor Gud at han var uskyldig.»

For når Gud tilregner synd – så vel som rettferdighet – så gjør han det på ramme alvor.

Dette at Jesus ble gjort til synd og en forbannelse lyder underlig. Men blir det ikke samme sak når Johannes sier: «Se der Guds lam som bærer bort verdens synd» (Joh 1,29)? Eller når Jesus selv sier om sitt legeme og blod at det gis og utgytes til syndenes forlatelse? Eller når det i Jes 53 står at «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham»?

Dette at Jesus ble en forbannelse er derfor noe vi aldri må bli ferdige med, men bestandig grunne på og fordype oss i.

Han ble en forbannelse – for oss. Versets tyngdepunkt ligger i disse ordene. For sin egen del behøvde ikke Kristus å bli en forbannelse. Han var i seg selv fullkommen uskyldig, hellig og rettferdig. At han likevel ble en forbannelse kommer av at han har tatt vår syndeskyld på seg.

Han tok på seg Saulus' synder – han som var en spotter, forfølger og voldsmann. Peters synder – han som fornektet sin Herre. Davids synder – han som gjorde seg skyldig i både hor og mord. Dine og mine og hele verdens synder tok han på seg.

For alle de synder som du, jeg og vi alle har gjort og daglig gjør, er med en slik kraft og guddommelig alvor lagt på Kristus, Guds lam, som om de var hans egne personlige synder, begått av ham selv. Og i sannhet: Enten må våre synder være Kristi personlige synder, eller så går vi evig fortapt.

Det er dette Paulus mener når han skriver: «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21). Og like foran: «Dette er avgjort: Én er død for alle, og derved har de alle dødd» (2 Kor 5,14). Her kan vi se hva som ligger i ordene «for oss».

I usigelig barmhjertighet, og i kraft av Faderens evige frelsesplan, har Kristus gjort et nådefullt bytte med oss. Det vi hadde – synden, forbannelsen og døden – tok han som sitt. Og det han hadde og vi manglet – rettferdighet, liv og salighet – fikk vi i bytte. Det kostet så visst vår Herre og Frelser umåtelig mye: tårer, blod, svette og høye rop da han ble en forbannelse, men det skulle skje, og han førte det herlig i gjennom.

Ved dette har han, sier apostelen, kjøpt oss fri fra lovens forbannelse. Det står ikke: han skal kjøpe oss fri, for eksempel når vi er blitt tilstrekkelig fromme og helliggjorte. Det står: han kjøpte oss fri, altså på den dagen, og i den timen da han ble en forbannelse for oss.

På dette grunnlag forstår vi hvorfor Skriften lærer at det eneste som er i stand til å fordømme oss, er at vi i vantro og forakt for nåden holder oss borte fra Gud.

Slik gikk det til at de største syndere og synderinner, når de kom til Jesus for å få del i hans nåde og for å overgi seg til ham, øyeblikkelig fant det de søkte. De ble mottatt som om loven overhodet ikke eksis-

terte, ja, som om de aldri hadde syndet. For Kristus ble født under loven for å kjøpe dem fri som var under loven (Gal 4,4–5).

Og slik går det til at vi alle, når vi i samme ærende kommer til Jesus, straks blir rettferdige og salige, bare vi i tro vil motta den store, evige, tilregnede rettferdighet som har stått, og fremdeles står ferdig og venter på oss.

Vel bor synden, også hos de troende, stadig i kjød og blod, og kan under vandringen ofte gi seg utslag i handling. Men ingen synd kan tilregnes dem, ingen lov kan fordømme dem. I Guds øyne bevarer de sin renhet og uklanderlighet like uflekket til enhver tid. For all synd og all lovens forbannelse ble kastet på Kristus, for at vi kunne bli rettferdige for Gud i ham.

Det var jo ikke for innbilte synder at Kristus led døden, men for virkelige. Det var ikke bare visse bestemte synder han tok på seg, men alle. Ikke bare små synder, men også de store. Ikke bare de vantros synder, men også de troendes. Ikke bare fortidige synder, men også nåtidige. Hvordan skulle vi ellers kunne ha fred? Det var jo dette han ifølge profetens ord i Jes 53 skulle bringe til veie. Ja, hvordan skulle han ellers kunne være en fullkommen Frelser?

Den som nå får nåde til å tro dette, hvordan kan han annet enn å bli oppflammet av glede og kjærlighet! De som ikke i en så overveldende Kristi kjærlighet kan finne noen trøst, må være hardt bundet i vantroens bånd. Og det menneske som ikke av denne Guds kjærlighet beveges til gjenkjærlighet, til en glad og villig etterfølgelse av sin Frelser, må være hardere enn stål. Det har all mulig grunn til å forferdes over seg selv.

For så langt har den guddommelige kjærlighet strukket seg, at den gav sin enbårne Sønn. Og Sønnen ble gjort til en forbannelse for oss for å kjøpe oss fri fra forbannelsen.

Mennesker vet det, de holder det for sant, og bekjenner troen på det. De merker også Åndens stadige banking på deres hjerte, men fortsetter ikke desto mindre å leve i verden og følge sin natur og sine lyster. Kan man undre seg over at Gud i hellig vrede lar slike foraktere fare? Kan man undre seg over at de blir forlatt av Guds Ånd og overlatt til forvirring, forherdelse og evig utelukkelse? Gud lar seg ikke spotte!

Det vi har skrevet om slike mennesker er innlysende. Mer gåtefullt er det at Guds vrede også hviler over mange som virkelig tar det alvorlig med sin gudsfrykt og er nidkjære for Gud.

Men saken er den, at de midt i sin nidkjærhet – i likhet med jødene – trår Guds sønn under føttene. Villedet av djevelen, ser de med uvilje og mistro mot nåden i Kristi forsoning og holder seg på «trygg» avstand fra den. De frykter nemlig for at en hel og full tilegnelse av nåden vil virke skadelig på alvoret i deres omvendelse, deres helliggjørelse og så videre. De mener at man bør tro såpass med måte, slik at loven fremdeles kan herske i samvittigheten, og dens krevende røst være helliggjørelsens rette drivkraft.

Må Gud åpne deres øyne! For hva sier Skriften? «Alt som ikke er av tro, er synd» (Rom 14,23). «Gleden i Herren er deres styrke» (Neh 8,10). «Alle som holder seg til lovgjerninger, er under forbannelse» (Gal 3,10). Og «Kristus er blitt oss visdom fra Gud», ikke bare rettferdighet, men også helliggjørelse (1 Kor 1,30). Det vil bli vanskelig for dem å forstå disse Bibelens ord, og vanskelig for dem å unngå den dom som ligger i dem.

Ettersom det gode landet – troens liv i Kristus – er kommet til å stå for dem i et så skjevt lys at de ikke tør å innta det, er det ingenting annet å gjøre enn å la dem gå sine 40 år i ørkenen, og der dø for deres vantros skyld. For «om hvem», sier apostelen, «var det han sverget at de ikke skulle komme inn til hans hvile? Var det ikke om dem som ikke hadde villet tro? Så ser vi da at det var på grunn av vantro de ikke kunne komme inn» (Hebr 3,18–19).

De derimot, som rådløse og forsagte står med sine mislykkede bedringsforsøk og sin overflod av synd, og i denne tilstand tror hva ordet sier, at Kristus kom for å frelse syndere – de vil bekjenne at først da de i denne troen hadde funnet sin trøst, først da fikk de visshet om nåden og fred med Gud. Først da fikk de lyst og kraft til å gjøre Guds vilje. Først da ble det tale om sann helliggjørelse.

Ja, i sannhet: først nå er det de begynner å «bære frukt for Gud», når de nå står i «Åndens nye tjeneste», og ikke i «bokstavens gamle tjeneste» (Rom 7,6). For nå gjør de det gode, ikke fordi det er noe de bør og skal, men fordi de ved nåden har fått en ny natur, et nytt hjerte og et nytt sinn.

Det gode, det som er til behag for Gud, er blitt deres lyst. Det onde derimot, er blitt deres største plage. Og denne hellige ånd i deres indre forøkes i samme grad som de i sin samvittighet føler seg fri overfor loven, glade og salige i Kristus.

Dette er det som menes med at Kristus er blitt oss til helliggjørelse. Det er kun få som har erfart dette, og det er andre som ikke forstår det. Men dere, som er blant de lykkelige få, hold fast på det dere har for at ingen skal ta deres krone.

La dere ikke igjen legge under trelldommens åk. Satan selv, og falske profeter i saueham skal forsøke å få oss inn under åket igjen. Vår av synden anfektede samvittighet, vår følelse og fornuft vil dra oss samme vei. Fra det øyeblikket vi kommer til troen, må vi være forberedt på at det er en tro som skal bli anfektet.

Vi har et kjød som alltid vil forbli ondt og alltid vil være i strid med ånden. Men nåden i Kristus vil også forbli uforminsket.

At vi er i bunn og grunn fordervede, det er sant.
At vi i oss selv aldri vil kunne bestå for Gud, det er sant.
At loven i alle forhold fordømmer oss, det er sant.
Men at Kristus har kjøpt oss fri fra lovens forbannelse, det er også sant.
At han ble gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud, det er også sant.
At vi derfor – i ham – er og blir hellige, rene, rettferdige og velbehagelige for Gud, det er også – priset være Herrens navn – visselig sant.

Måtte da Gud føre oss dypere inn i sant kjennskap til Kristus. Kun et glimt av dette har vi sett i det vi har betraktet. Det er et emne de troende aldri blir ferdige med. Gud gi oss forøket innsikt i dette. Amen.

Hemmelighetens åpenbaring

«Det mysteriet (hemmelighet) som det har vært tiet om i evige tider» (Rom 16,25).

Den som med åpne øyne ser på menneskehetens åndelige tilstand, ser mange sørgelige ting. Men ingenting er så sørgelig, nedslående og hjerteskjærende som det Paulus så. Det var dette som ga ham en stor sorg og en stadig nød i hjertet, og som gjorde at han ville ønske å være forbannet bort fra Kristus for sine brødres, sine slektningers skyld, etter kjødet (Rom 9,2).

Hva var det han så? Han så oppriktige, men likevel ulykkelige mennesker som søkte etter rettferdighet og frelse uten å finne det. Han så «trellkvinnens barn», som med all sin søken aldri fant tilfredsstillelse eller trøst. Han så trygge og fornøyde hyklere og fariseere som var innhyllet i et hemmelig bedrag, og som først når det var for sent, ville bli klar over sin ulykke.

Og hvorfor? Fordi de ikke kjente hemmeligheten. De ante ikke engang at det fantes en hemmelighet som måtte søkes med et ydmykt og bevende hjerte, og enda mindre var denne hemmeligheten blitt åpenbart for dem.

Hemmeligheten – hvilken hemmelighet? Vi finner den i Romerbrevet 9,31–32, hvor den gir en løsning på problemene som dette bemerkelsesverdige kapittelet handler om. «Israel,» står det, «som søkte rettferdighetens lov, kom ikke fram til denne lov. Hvorfor? Fordi de ikke søkte den ved tro, men ved gjerninger.»

Si meg, du som leser dette: Kjenner du noen som lenge har sukket over sine synder, og som fortsatt gjør det? En som søker å bli bedre, men som aldri klarer det? En som fatter gode forsetter, gjør gode forsøk, men snart blir stanset av feil og fall som gjør at alt blir som

før? En som iblant blir forskrekket og roper «ve meg», men som snart igjen sovner inn, kald, hard og likegyldig, og til slutt gir opp alt arbeid med sin omvendelse?

Så hører eller leser han kanskje noe trøsterikt om den ufortjente nåden i Kristus, noe som på det lifligste rører hans hjerte. Men han tenker fort at denne trøsten kun er for dem som har gjort oppriktig bot, og ikke for syndere som ham. Han tar så fatt igjen – med enda større iver – på å våke, be og kjempe mot det onde, men han faller igjen. Han reiser seg, men faller på nytt, og gjør nå ting som han tidligere avskydde. Og nå har det siste blitt verre enn det første.

Dette er et sørgelig syn, ikke sant? Faktisk er han helt oppriktig i sitt brennende begjær etter å en gang vinne Guds velbehag, bli virkelig omvendt, født på ny, rettferdiggjort, helliggjort og så – til slutt – finne nåde. Dette er rekkefølgen han tror det skal skje.

Men ettersom han aldri klarer å bli slik han bør være, kan han heller ikke tro på Guds nåde. Det ville jo være – mener han – det samme som å misbruke Guds nåde til løsaktighet, og det vil han for alt i verden ikke risikere. Resultatet blir da at han med fullt alvor må trekke konklusjonen om seg selv: For meg er alt håp ute! Og med hvilke følelser må han ikke gjøre det.

Og likevel hadde også han en frelser. Også han var kjøpt fri med Guds Sønns blod. Han er ingen likegyldig forakter, men er oppriktig og redelig i sin søken etter frelse.

Forundret vil kanskje noen spørre: Hvordan kan det være mulig at et menneske som i full oppriktighet leter, ikke finner livet i Gud? Hvordan kan dette forenes med Guds rettferdighet og barmhjertighet, og med alle hans løfter?

Det er mulig, så lenge vi kun snakker om å lete. Her må vi legge merke til viktigheten av å lete på den måten og på den veien som Guds Ord viser oss, og ikke slik man selv synes er best.

Bildet skifter. Vi ser et annet menneske som på samme måte våkner opp til erkjennelsen av at det livet han lever på den brede, behagelige veien, ikke fører til himmelen. Derfor bestemmer han seg for å vende om, leve et frommere liv, bruke Guds Ord, be, angre og gjøre gode gjerninger. Alt dette lykkes fortreffelig for ham.

Skulle han feile på ett eller annet punkt, skriver han det på regningen for den alminnelige menneskelige svakhet. Vi er jo alle syndere.

Dessuten finner han trøst i at Gud i sin store barmhjertighet tilgir når det svake mennesket feiler, så lenge han ser hans ærlige vilje. Han finner også trøst i at han allerede har erfart Guds Ånds nåde og kraft, og dermed har blitt et nytt og bedre menneske. Ja, han håper at han ved hjelp av den samme Ånd skal bli enda bedre i fremtiden og har derfor ingen grunn til å tvile på Guds nåde.

Men så blir mannen syk og dør en stille og rolig død. Han stilles frem for domstolen og ser på den himmelske tronen en høy og herlig skikkelse, omgitt av tusen ganger ti tusen engler og salig frelste.

Men hva er det med denne skikkelsen som plutselig får ham til å skjelve? Han som sitter på tronen, har jo sår etter naglegap på hendene og føttene. Dette blir et redselsfullt syn for ham, for disse sårene har han aldri, mens han levde, æret og aktet som han burde. Nå står det plutselig klart for ham hva disse sårene betyr. Nå forsvinner alt han hadde satt sin lit til som agner i vinden. Nå ser han Jesus, han som han selv, med sin fariseiske rettferdighet, har gjennomstunget.

Det var noe av det samme Jesus ville gjøre oppmerksom på da han sa om Fariseeren i tempelet at han priste – ikke seg selv – men Gud, dog ikke for forsoningens nåde, men for at han selv var bedre enn andre.

Biskop Pontoppidan var inne på noe av det samme da han skrev: «Et menneske kan vise stor flid i sitt embete, stor trofasthet både i ord og gjerning. Det kan kjenne hele Bibelen, tappert og standhaftig bekjenne den sanne lære, ja, besegle den med sitt blod. Og det kan, om Gud vil og menighetens tilstand gjør det nødvendig, gjøre tegn og undergjerninger i Jesu navn, men ikke desto mindre fare til helvete fordi det mangler Guds barns rette kjennetegn: den rettferdiggjørende og saliggjørende tro.»

Dette er et mørkt bilde. Vi har sett hvordan det Jesus sa, blir bekreftet: «mange, sier jeg dere, skal søke å komme inn og ikke være i stand til det.» Vi har også sett hvorfor de ikke klarer det: De kjenner ikke evangeliets hemmelighet.

Det er nærliggende å spørre: Hvorfor har de ikke lært å kjenne denne hemmeligheten?

For det første, fordi den er skjult. For det andre, selv om den er vanskelig å lære, blir den ansett for å være lett å lære. For det tredje, fordi den er fortiet (Rom 16,25) og brakt i vanry – på samme måte som Kanaan ble det av speiderne.

Så dypt skjult og vanskelig er denne hemmeligheten å forstå, at de som har lett for å tro den, aldri har sett hva den inneholder, og de som har sett hva den inneholder, ikke er i stand til å tro den. Så stort og herlig er hemmelighetens innhold.

Å tilegne seg en historisk kunnskap om evangeliets hemmelighet er enkelt nok. Men å virkelig tilegne seg den etter dens ånd og egentlige mening, er en altfor vanskelig sak – ja, helt umulig uten Guds Ånds åpenbaring. Derfor heter det *hemmelighetens åpenbaring* (Rom 16,25), og «stort er gudsfryktens mysterium» (1 Tim 3,16). Og: «Hvem trodde det budskapet vi hørte? Og for hvem ble Herrens arm åpenbart?» (Jes 53,1).

Det eiendommelige med denne skjulte og vanskelige hemmeligheten er at ingenting likevel synes enklere å lære. Har man bare tilegnet seg litt historisk kunnskap om den, mener man straks å ha forstått hele hemmeligheten og vil gjerne høre noe nytt. Men sannheten er at denne kunnskapen kun er den samme som stolte og ubotferdige lærde kan ha, uten at noen av dem noensinne har vært i stand til å utgrunne hemmeligheten. Den er kun tilgjengelig for ydmyke, botferdige og bedende sjeler gjennom Guds Ånds åpenbaring, enten de er lærde eller ulærde.

Man resonnerer som så: At Kristus døde for å sone vår synd og at vi derfor blir rettferdiggjort ufortjent av hans nåde ved tro – hvem skulle vel ikke vite det?

Men hva vet ditt hjerte om det? Hvis du virkelig trodde at du er så fullstendig rettferdig som Ordet forsikrer, da skulle også ditt hjerte bli tent i brann. Du skulle blitt døpt med Den Hellige Ånd og ild, og du skulle blitt født på ny.

Så lenge dette ikke har skjedd, har du enda ikke fått Den Hellige Ånds lys over hemmeligheten. Du har kun i en kjødelig sikkerhet hatt lett for å tro. Bli først for alvor vakt, slik at du ser deg selv fortapt og fordømt. Tro så! – og du skal erfare at det ikke lenger er så lett.

Men denne dyrebare hemmeligheten er ikke bare skjult, den er også fortiet og brakt i vanry. På Mose stol sitter det fremdeles nidkjære fariseere som skyr denne læren som pesten. Bedratt av sin fornuft, som sier det vil hjelpe med påminnelser, trusler og straff, glemmer de at det handler om å bli født på ny av Guds Ånd, og at Ånden mottas ved å høre Ordet i tro.

Eller så har de fremdeles trøst i sin egen rettferdighet og gir kun det de selv har – nemlig en så forkortet og ufullstendig tolkning av loven, at synderen kan finne trøst i den.

Samtidig må de redelige, de som ikke kan finne hvile i lovens rettferdighet, savne all trøst og fortæres av en endeløs kval. De har like liten nytte av forsonerens fullbrakte verk som de hedningene som lever i fullstendig uvitenhet om det. Alt dette skjer mens de egenrettferdige og nidkjære fariseerne fortsetter å leve i sitt bedrag – bedratt livet igjennom og bedratt for evig.

«Så la oss da få hemmeligheten presentert så klart og tydelig at alle og enhver kan være i stand til å fatte den,» vil kanskje noen si.

Å nei. Å fremstille denne hemmeligheten på en slik måte at den kan forstås av alle og enhver, er umulig. Javisst kan den tolkes klart og tydelig i ord, og disse ordene kan man sitere og lære. Men når det gjelder åpenbaringen av hemmeligheten til frelse, så er det Den Hellige Ånds oppgave. Som regel kreves det også at hjertet, gjennom en kortere eller lengre tids fruktesløst arbeid med sin omvendelse, blir mottakelig for den.

Dette er hemmeligheten:

«Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser.» (2 Kor 5,19)

Når det gjelder synderes frelse, er Guds Sønns blod, utgytt til soning for synd, det eneste som har verdi. «Den som har Sønnen, har livet,» likegyldig hvor uverdig eller syndig han er. «Den som ikke har Sønnen, har ikke livet», selv om han er frommere enn alle helgener til sammen.

Dette er hemmeligheten, at all synd, også den som akkurat nå volder deg bekymring, ble for lenge siden, da Jesus døde, sonet, utslettet og senket i havets dyp. Fra Guds side er det derfor ingen hindring for at du i dette øyeblikket – hard eller sønderknust, from eller gudløs, ren eller uren, ung eller gammel – kan gå frem for nådestolen og motta den nåden som er gitt oss i Kristus, både til *frelse* og *helliggjørelse*.

Dette kommer enda tydeligere frem når vi ser på forsoningens historie.

Da Adam, som følge av djevelens list, hadde overtrådt Guds bud og dermed styrtet seg selv og hele menneskeslekten i evig ulykke, gikk vår nød i den grad Guds Sønn til hjerte at han tok på seg å føre vår sak

overfor sin himmelske Far. For at Guds strenge rettferdighet skulle bli tilfredsstilt og et menneske sone det menneskeheten hadde forbrutt, sa han seg villig til å bli menneske og ta på seg all den straffen som lå på menneskeslekten.

Da Gud i sin kjærlighet og barmhjertighet fattet beslutningen om denne underfulle frelsesplanen, hvor hans barmhjertighet og rettferdighet var forent på den skjønneste måte, ble Sønnen menneske, lot seg korsfeste og bli slått ihjel. Ved sin død frelste han slekten fra dens skyld og straff, fra døden og fordømmelsen, og tilveiebrakte den rettferdighet Gud gjorde krav på.

Dette er det Jesus selv uttrykker i de korte, men trøsterike ordene: «For så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv» (Joh 3,16).

Dette er det Gud fra tid til annen varslet skulle skje, gjennom en skare av evangelister, engler, profeter og apostler. Og det er dette de gamle hellige levde og døde i troen på. Gud sa for eksempel på syndefallets dag at kvinnens ætt skulle knuse slangens hode (1 Mos 3,15). Og Jesaja sier: «Men Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham – han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham, for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom» (Jes 53).

Engelen Gabriel sier: «Sytti uker er tilmålt ditt folk og din hellige by til å innelukke frafallet og til å forsegle synder og til å dekke over misgjerning og til å føre fram en evig rettferdighet og til å besegle syn og profet og til å salve et Aller-helligste.» (Dan 9,24)

Profeten Sakarja sier: «På den dagen skal det være en åpnet kilde for Davids hus og for Jerusalems innbyggere mot synd og urenhet» (Sak 13,1). Og fra Mika lyder det: «Du (Herren) skal kaste alle deres synder i havets dyp» (Mika 7,19).

Døperen Johannes sier: «Se der Guds lam som bærer bort verdens synd» (Joh 1,29). Og Peter taler om Kristus: «han som bar våre synder på sitt legeme opp på treet, for at vi skal dø bort fra syndene og leve for rettferdigheten. Ved hans sår er dere blitt legt» (1 Pet 2,24).

Paulus sier: «Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss. For det står skrevet: Forbannet er hver den som henger på et tre.» (Gal 3,13).

Og Johannes sier: «Jesu Kristi, Guds Sønns, blod renser oss fra all synd.» (1 Joh 1,7).

Disse hellige vitnesbyrdene er bare et lite utvalg av mange beslektede tekster. De er klare som solen og står fast som fjell. Alle gir de en fremstilling av den samme store sannheten til frelse: at all verdens synd allerede er betalt med Guds Sønns blod, og at det kun er ved dette blodet Gud lar seg forsone.

Dermed kan – som Paulus i særdeleshet har fremhevet – ingen gjerninger gjøre oss fortjent til, og ingen synder frarøve oss retten til Guds nåde. For syndere i syndenød gjenstår det nå bare å vende hjem til den allerede forsonede Far og til sin rettferdighet motta det Kristus har vunnet.

Men så langt kommer det aldri, om ikke loven først får brakt den stolte og egenrettferdige synderen i nød over sin synd. Det skjer ved at synden våkner til live ved budet og vekker alle slags begjær, ja, at den i så stor grad tar overhånd at den kjempende sjelen til slutt gir tapt og ikke ser noen utvei. Først da får Lammets blod den æren som tilkommer det, ved å være det eneste en synder kan frelses ved.

Men nå er det ikke lenger så enkelt å mestre evangeliets hemmelighet. Nå er det ikke lenger en enkel sak å tro, selv om man vet hva både Kristus og Paulus har sagt. Alt man tidligere holdt fast ved, er borte. Nå har hemmeligheten sine egne harde knuter.

Disse harde knutene er de våpnene som de onde ånders mektige fyrste bruker. De er båndene han bruker for å binde og holde sjelene fast, når en sterkere kommer og vil ta fra ham eiendommen hans.

Det er noen av disse «knutene» vi nå, med Åndens hjelp, vil forsøke å løse.

En av de første og vanskeligste knutene er denne: Når en som er i ferd med å fortvile under arbeidet med sin omvendelse, hører om den rike og ufortjente nåden som er rede i Kristus, tenker han slik: «Ja, det er sant og godt, og herlig for dem dette angår – de som virkelig er omvendt og født på ny. Men for meg, som enda ikke har nådd så langt, går det ikke an å ta imot nåden sånn uten videre.»

Denne tanken er en blanding av sannhet og løgn. Det er sant at en uomvendt og sorgløs forakter av nåden ikke har noen nytte av Kristi fullbrakte verk. Men det er en løgn at man, når man kommer i nød over sin synd, ikke skal ha lov til å fly til Jesus og ta imot hans fortje-

neste. Hvis man først måtte bli født på ny, var det så visst ingen som ble det.

Det virkelige forholdet er nemlig dette: Hvis din sjelenød er blitt så stor at du behøver en frelser, så stor at du ikke kan fortsette det gamle, sorgløse livet, da er du «tilstrekkelig omvendt» til å gripe den trøsten som rekkes deg. Denne trøsten ligger ikke i at du er omvendt, født på ny eller at du er slik du burde være. Nei, trøsten ligger i at du er kjøpt fri med Guds Sønns blod, nøyaktig slik du er.

Når du slik, enten med hele din sjels begjær, strekker troens svake armer mot din frelser, eller ved en plutselig åpenbaring av hemmeligheten får se at du allerede er salig i Kristus – først da skjer forvandlingen. Fra den dagen ser du inn i en helt ny verden. Tanker, ord og gjerninger, alt blir nytt.

Denne nye fødsel er ikke en forutsetning for troen, men en følge av den. Som Luther sier, er troen «et Guds verk som forvandler oss, føder oss på nytt og gjør oss til nye mennesker.»

Men, spør du, må det ikke først finne sted en grunnleggende frelse hvor synden slettes ut fra skyldregisteret, før jeg tør tro?

Svaret på dette er at den grunnleggende frelsen du mener må til, ikke er noe som skal skje, men noe som allerede har skjedd. Det skjedde for 2000 år siden på henrettelsesstedet Golgata utenfor Jerusalem, slik det står skrevet: «Da Jesus hadde fått vineddiken, sa han: Det er fullbrakt! Og han bøyde sitt hode og oppga sin ånd.» (Joh 19,30).

Hørte du hva det sto? Det er fullbrakt! Frelsen er ferdig. Gud besluttet ved Jesus Kristus å «forlike alle ting med seg selv da han gjorde fred ved blodet på hans kors» (Kol 1,20). Jesus tok bort skyldbrevet ved å nagle det til korset (Kol 2,14).

Derfor ble det vunnet en fullkommen frelse, så fullkommen at Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd, når det gjelder lovens krav, er fullkomment tilfredsstilt. Aldri, så lenge det er nådetid, vil de stille seg avvisende overfor en synder på grunn av noen synd han har begått.

I Guds øyne er all syndeskyld ute av verden, og i mektige ord går innbydelsen ut: «Vend tilbake, frafalne barn – for misgjerningen er sonet – en evig rettferdighet er brakt til veie – Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære – så skal dere finne hvile for deres sjeler.» For å få del i Guds nåde står det nå kun tilbake å tro. «Den

som tror og blir døpt, skal bli frelst; men den som ikke tror, skal bli fordømt» (Mark 16,16).

Kort sagt: Den som vil tro seg frelst, skal gå 2000 år tilbake i tid og grunne sin tro på det som skjedde i Kristus. «Uti hans død min synd forsvant, så er jeg salig vorden.» Den som vil tro at han er frelst, må flytte troen bort fra det som skjer i ham selv, til det som en gang skjedde på Golgata.

Men står det ikke: «Omvend dere, og tro på evangeliet!» (Mark 1,15)? La det så være at omvendelse ikke er det samme som forbedring, fornyelse og helliggjørelse. Det ligger likevel et krav i ordene om anger og sorg over synden. Og jeg frykter at det finnes altfor lite av dette hos meg. Jeg er snarere hard og forstokket, og hvordan skal jeg i denne tilstanden våge å tro?

Det kreves omvendelse, det er sant. Det er også riktig at denne begynner med en viss følelse av synd, som siden – under den vaktes forsøk på å forbedre seg – utvikles til syndserkjennelse. Han blir åndelig fattig og ribbet for all trøst i seg selv. Men for å kunne avgjøre om din omvendelse er slik den bør være, må du være klar over hva som er formålet med omvendelsen. For det som oppfyller sin hensikt, er slik det bør være.

Hva er da omvendelsens egentlige formål?

Ikke å gjøre deg fortjent til Guds nåde, men å drive deg til Kristus. Paulus sier: «Loven er blitt vår tuktemester til Kristus, for at vi skulle bli rettferdiggjort av tro» (Gal 3,24).

Hvis du fortsatt kan tenke deg å leve i verden, borte fra Gud og uten visshet i din frelsessak, ja, da føler du i sannhet synden for lite. Og om du kan finne trøst i dine botforsøk, din anger og din bønn, så er din syndserkjennelse enda ikke rett.

Men om du ikke kan finne fred i verden, og ingen trøst i det du selv kan gjøre, men tvinges til å ta din tilflukt til nåden i Kristus, nettopp slik du er, da er din omvendelse rett. Den har oppfylt sitt formål, som var å drive deg til Kristus. Og «den som har Sønnen, har livet.»

Hadde du blitt tilfreds med din syndserkjennelse, ville du ha søkt trøst i noe hos deg selv. Men det var nettopp all slik trøst som skulle bli tatt fra deg. *Den rette omvendelsen er derfor å være misfornøyd med sin omvendelse*. Da får Kristi blod hele æren for din frelse.

Kort sagt, hvis du spør hvor mye syndserkjennelse som kreves, kan man svare: Ikke så mye – bare så mye at du ikke kan leve uten Kristus og ikke kan finne ro før du vet deg salig i ham. Mer kreves ikke, men heller ikke mindre.

Det er også en misforståelse å tro at sorgen over synden må ha sin tid først, og at tiden for tro, fred, glede og hellighet kommer senere. Nei, begynn du bare med å tro på Kristus, og følg ham så i daglig bot og bønn. Du skal nok få merke synden fremdeles, ja, i enda større grad enn før.

Et av djevelens listigste knep er det han bruker overfor mennesker som tror på Guds Ord og som alvorlig søker kraft til å leve etter det, men som har en eller annen bestemt synd på samvittigheten. Til et slikt menneske hvisker han i øret: «Det er visst og sant at evangeliet forkynner at synden er sonet og nåden er stor. Men for deg er situasjonen en annen. Du vet jo altfor godt hva du har gjort. Derfor er det et unntak for deg.»

Dette «med deg er det et unntak» er den gamle slanges giftigste kunstgrep. En løgner har han vært fra begynnelsen, for sannheten er at det ikke finnes noen unntak. Det finnes ingen forhold der Kristi blod ikke strekker til når en synder i nød tar imot det i tro. Evangeliets kjerne, bekreftet med ord og eksempler i både Det gamle og Det nye testamentet, er nettopp dette: «Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø, om de er røde som skarlagen, skal de bli som den hvite ull.» (Jes 1,18).

David, som hadde syndet mot både det femte og sjette bud, Manasse, røveren på korset, synderinnen i Simons hus, Peter som fornektet sin Herre, og mange andre, er talende eksempler på dette. Ja, nettopp for slike alvorlige tilfeller der ingen – verken i himmel eller på jord – var i stand til å hjelpe, ble Guds Sønn menneske, blødde og døde, for at hver den som tror på ham ikke skal fortapes, men ha evig liv.

I slike særlige tilfeller kan det likevel være en hjelp å åpne hjertet for en sjelesørger eller en annen sann kristen og bekjenne sin synd. Samvittigheten vil da som regel føle seg lettet fra byrden.

Det kan også ofte volde en oppriktig kristen bekymring at han, selv om han tror på Guds nåde i Kristus, ikke føler den i sitt hjerte. Det eneste han føler der inne, er synd.

Om dette sier Luther i en preken påskedag: «Spørsmålet er nå: Hvorfor føler vi fremdeles synden og døden i oss, all den tid Kristus er død, har tatt bort synden og gjort oss rettferdige for Gud? For synden gnager og stikker ennå i vår samvittighet, og den samme samvittigheten gjør at vi frykter for helvete.»

På dette spørsmålet svarer han selv: «Forholdet er, som jeg ofte har sagt, at en ting er å føle, en annen ting er å tro.»

Troen holder seg til Ordet alene, på tross av alt fornuften og følelsene sier. Følelsene derimot holder seg til det som finnes i mennesket selv, på tross av alt Guds Ord sier.

«Troen strider altså mot følelsen, og følelsen mot troen,» sier Luther. «Derfor må man i denne sak se helt bort fra følelsen, og bokstavelig gripe Ordet med hørselen, nøyaktig slik det lyder. Skriv det i ditt hjerte og klamre deg til det, selv om ingenting tyder på at dine synder er tatt bort, og du stadig føler dem der inne.»

Det gjelder altså å overse følelsen og fastholde at seieren over synd, død og helvete virkelig er vunnet. Når vi stadig har følelsen av det motsatte, er det for at vi derved skal lære å regne med Kristus alene. En dag skal vi fullkomment føle og se det vi trodde her: at synden, døden og det ondes makt virkelig er brutt.

Noen troende har vanskeligheter av en mer barnslig karakter. De sier: «Jeg tror nok at mine synder er tilgitt. Men i mitt daglige liv som kristen er jeg ikke slik jeg ifølge Guds Ord og Guds hellige vilje burde være. Derfor tør jeg ikke med sikkerhet tro at jeg eier Guds nåde og vennskap.»

Svaret på dette er for det første at det er en stor misforståelse å tro at man kun får tilgivelse for de synder man har gjort i vantroens mørke, før sin omvendelse, og at man siden må leve syndefritt for å bevare Guds vennskap.

Nei! Selv de mest oppriktige og helliggjorte kristne har alltid hatt behov for daglig syndsforlatelse. De fikk derfor i Guds barns daglige bønn, «Fader vår», en anvisning om å be om syndenes forlatelse så lenge de lever. Og hvorfor? Fordi de daglig har virkelige synder. «Dersom vi sier at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv, og sannheten er ikke i oss» (1 Joh 1,8).

Men like sikkert er det at vi i Kristus eier en fullkommen rettferdighet for Gud – en rettferdighet som skjuler ikke bare syndene fra fortiden, men også, og nettopp, de som fremdeles henger med oss.

I Rom 8,3–4 sier Paulus: "For det som var umulig for loven, fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Sønn i syndig kjøds lignelse, for syndens skyld, og fordømte synden i kjødet, for at lovens krav om rettferdighet skulle bli oppfylt i oss, vi som ikke vandrer etter kjødet, men etter Ånden."

Altså: Vi har allerede i Kristus den rettferdigheten loven krever. Manglene i ditt daglige liv er de synder du har daglig tilgivelse for.

Hvis Kristus har vunnet oss den rettferdigheten loven krever, skulle det da ikke være nødvendig for oss å innrette livet vårt på kristent vis, beseire og legge av synden?

Svaret er: Ikke for å vinne eller bevare Guds nåde – nei, det ville være å fornekte verdien av det Kristus har gjort. «For er rettferdighet å få ved loven, da er altså Kristus død uten grunn» (Gal 2,21). Men i kjærlig takknemlighet for den store, uutgrunnelige nåden vi fritt og gratis fikk skjenket, skal vi leve slik det sømmer seg for en kristen. «Dersom dere elsker meg,» sier Jesus, «da holder dere fast på mine befalinger.» (Joh 14,15).

Med andre ord: Det er to ting man nøye må skille mellom i en kristens liv. Det ene er hans liv og levned – med tanker, begjær, gjerninger og ord. På dette punktet kan han aldri være nøye nok med seg selv. Det andre er hans rettferdighet for Gud. Der må han stadig se bort fra seg selv og regne med Jesus alene.

Men i praksis er vi ofte altfor lettsindige og likegyldige når det gjelder vårt liv og levned, og når det gjelder troen på Guds nåde – hvor vi trygt kan hvile i det Jesus har gjort – er vi altfor lovbundne og forsiktige.

I 1 Joh 2,1–2 ser vi noe av det samme: «Mine barn! Dette skriver jeg til dere for at dere ikke skal synde.» Dette gjelder vår livsførsel. «Og hvis noen synder, har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige.» Dette gjelder troen.

Det er også en misforståelse å tro at forkynnelsen og tilegnelsen av den frie nåden fører til likegyldighet og forakt for gode gjerninger. For det første kan ikke Kristi evangelium bære så dårlige frukter. At det av noen blir misbrukt, skyldes djevelen og vår falne natur. For det

andre er evangeliet om Guds nåde ikke ment for ubotferdige, men for fattige syndere.

Hos disse åndelig fattige og sønderknuste sjelene vil alltid nåden – i samme grad som de tilegner seg den – gi lyst og kraft til et hellig liv. Dette viser Jesus oss på en underfull måte med eksempelet i Lukas 7,41–47: «Hennes mange synder er henne forlatt, derfor elsker hun meget. Men den som lite er tilgitt, elsker lite.» Evangeliet er for disse fattige synderne en Guds kraft til frelse, en duft av liv til liv. Derfor må det forkynnes for deres skyld, selv om det for dem som misbruker det blir en duft av død til død.

Men det er kanskje enda en bekymret sjel som sier: «Men å synde mot sin samvittighet, å synde mot bedre vitende, er jo å synde med vilje. Dette har jeg, arme synder, dessverre gjort. Og å tro på Guds nåde også for slike synder, kan jeg da ikke.»

Svar: Å synde mot sin overbevisning er unektelig en alvorlig sak. Det hadde sannelig vært bedre om det ikke hadde skjedd. Men også disse syndene, så alvorlige de enn er, var med da synden ble sonet og ved Lammets blod slettet ut.

Du sørger alvorlig over din synd, du ønsker den ugjort, og er fast bestemt på å vokte deg for den i fremtiden. Når du slik med et oppriktig sinn søker renselse i Lammets blod, er det også en avgjort sak at din synd er tatt bort, tilgitt og glemt. Hvis ikke, var ikke Kristus en fullkommen frelser og forsoner. Hvis ikke, ville evangeliet ikke vært noe annet enn loven.

I 5. Mosebok 19 forordnet Gud at den som i vanvare, for eksempel ble skyld i sin nestes død, ikke skulle straffes. Han skulle forsvares som uskyldig fra blodhevneren. Dette var hans rett etter loven, og all menneskelig rettsfølelse dømmer på samme måte. Men nåden i Kristus, som er kjøpt oss så dyrt, må nødvendigvis strekke seg lenger. Ved den har vi forlatelse også for de syndene som lov og rett ikke kan ettergi. «Er det av nåde,» sier Paulus, «da er det ikke mer av gjerninger. Ellers blir nåden ikke lenger nåde.»

Det kan likevel ikke i egentlig forstand sies om en sann kristen at han synder med forsett. Selv om han synder mot bedre vitende, er han alltid i fristelsens vold – tatt til fange under syndens lov som er i hans lemmer. «Men gjør jeg det jeg ikke vil,» sier Paulus, «da er det ikke lenger jeg som gjør det, men synden som bor i meg.»

For den som bukker under i fristelsens stund, vil det alltid se ut som om han synder med forsett, ettersom viljen i kampen er blitt beseiret og gjort maktesløs av synden. Men å, hvor høyt lider ikke en oppriktig kristen da! Hvor høyt ønsker han ikke at han var kvitt både synden og fristelsen.

Det vi derimot bør merke oss, er at selv om synder begått med forsett blir tilgitt når de oppriktig angres, gjelder ikke dette synd du har til hensikt å fortsette å leve i. Guds Ord og Guds Ånd setter her et hellig skille, hvor all forsettlig ubotferdighet og falskhet i ånden er stengt ute fra nåden. Vi vil derfor til slutt si noen ord om dette spesielle forholdet.

Du har kanskje innrettet deg med en hemmelig skjødesynd. Du ønsker ikke å gå fortapt, men å slippe synden ønsker du heller ikke. Du er imidlertid altfor kjent med Guds Ord og åndelig våken til å finne hvile i en falsk trøst. Derfor prøver du, når du hører om den frie og ufortjente nåden i Kristus, å finne ly under den, både for deg selv og for den skjødesynden du elsker så høyt.

Men du finner ingen fred. Alltid er det noe, som et sandkorn i øyet, som foruroliger og gnager. Alltid er det noe som gjør at når andre av hjertet gleder seg og priser Guds nåde, da blir du taus og går fra dem, fylt av den samme fortærende uroen som før.

Og hva er årsaken? Ingenting annet enn din skjødesynd, denne Jonas som ligger og sover i det nederste rom i skipet. Skal havet bli stille og du selv spares fra å gå under, må han kastes ut.

Men jeg er altfor svak til det,» sier du. «Jeg har ikke kraft til å skille meg fra synden!»

Da har du, som Jesus sier, enda ikke fornektet deg selv og er ikke villig til å miste ditt liv for hans skyld. Du er en av dem som ser seg tilbake etter å ha lagt hånden på plogen og er derfor ikke egnet for Guds rike.

Men hvis nådens verk i ditt hjerte bare får fortsette å ha fremgang, vil det komme en tid da du med glede gir avkall på alt og river ut øyet som er deg til anstøt. Det er bemerkelsesverdig hvordan evangeliet er rede så snart du står der med et oppriktig sinn, men ikke så lenge det er svik i din ånd.

Du kan selvsagt også bli kvitt uroen din på en annen måte, nemlig ved å forherde ditt hjerte og stå Guds vekkende Ånd imot. Da får du

lov til å beholde din synd, og den sover i ditt indre, men «din undergang sover ikke» (2 Pet 2,3).

Men hvem kan vel regne opp alle de skrupler og vanskeligheter den gamle slangen, det underfundige hjertet, fornuften og følelsene i forening kan kaste på oss, for derved å skjule evangeliets hemmelighet og føre våre tanker og tro på villspor. Vår eneste utvei, hvis vi tross alt skal komme frelst frem, er å helt lukke øyne og ører for alt som ikke er Guds eget Ord, holde blikket festet på dette, uten å skjelne verken til høyre eller venstre – bare se på Kristus, vår korsfestede, og den nåden og rettferdigheten vi eier i ham.

Men denne kunsten er vanskelig å lære, ja, uten Guds hjelp er den umulig å fatte. Derfor må vi i ydmykhet bøye oss for Gud og be om hans Ånd, visdoms og åpenbarings Ånd til kunnskap om ham. I Lukas 11,13 har Jesus gitt oss en spesiell forsikring om at Den hellige ånd skal gis til dem som ber ham om det.

La oss da ofte ta med dette løftet i vår bønn, minne Gud om det, og be om Åndens lys over Kristi evangelium. Underfulle og herlige ting skal vi da få se. Våre hjerter skal smelte, fryde seg og undres.

«Men ham som er mektig til å styrke dere etter mitt evangelium og forkynnelsen av Jesus Kristus, etter åpenbaringen av det mysteriet – ham, den eneste vise Gud ved Jesus Kristus, tilhører æren i all evighet! Amen.»

Vår frelses høvding

I Hebr 2,10 sier apostelen at det sømmet seg for ham, som alt er til for og alt er til ved, å fullende deres frelses høvding gjennom lidelser.

Kristus får her et betydningsfullt og trøsterikt navn: vår frelseshøvding. Og han skal – sier apostelen – når det gjelder denne oppgaven fullendes gjennom lidelser.

I Kap. 5,9 heter det: "Og da han var fullendt, ble han opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham."

Med utgangspunkt i dette verset, som forklarer og supplerer det første vil vi søke oppmuntring og kraft ved studiet av følgende tre punkter:

1. Vår frelseshøvding – gjort fullkommen gjennom lidelser.
2. Det sikreste kjennetegn på dem som tilhører ham.
3. Den frelse som disse eier i ham.

En avhandling av F.W. Krummacher er lagt til grunn for det som følger.

Vår tekst er altså Hebr 5,9: "Og da han var fullendt, ble han opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham."

Ved første øyekast kan dette verset fort bringe noen i villrede. Undrende ser vi at apostelen, ikke som mange andre steder, taler om Kristus som den fullkomne, men som den som er ført frem til fullkommenhet. "Da han var fullendt" heter det.

At det verk han var sendt for å fullføre ble fullendt er innlysende. Her er det imidlertid ikke hans verk, men ham selv det dreier seg om. Han fremstilles som den som ikke i begynnelsen var hva han skulle og ville være, men en som gradvis ble ført frem til fullkommenhet.

Hvordan skal dette forstås? I hans eget guddommelige liv var det vel ingen vandring fra mørke til lys, fra synd til hellighet. Eller var

han da hans gjerning begynte mindre ren og hellig enn da han stod ved målet? Var han i Guds øyne mer ustraffelige ved sitt siste åndedrag enn ved sitt første.

Nei – og atter nei! Mennesket, som kom fra himmelen, hadde ikke behov for noen renselse. Om bare et støvkorn hadde fordunklet glansen av hans renhet da han slo sine øyne opp i denne verden, så hadde han ikke vært den som kunne kjøpe fri andre. Det verk han fullbrakte ville da vært uten gjeldende kraft. "For en slik yppersteprest var det vi måtte ha – hellig, uskyldig, ren, skilt fra syndere og opphøyet over himlene".

Og disse krav oppfylte han som i Marias fang og ved Marias bryst ble omstrålet av det samme renhetens lys som på ethvert annet tidspunkt i sitt liv.

Og dog kan man – med tanke på Herren og hans hellighet – tale om en utvikling, en tilvekst.

Men det skal ikke forstås slik at han i seg selv etter hvert ble mer og mer hellig. Men hans hellighet fremsto som mer fullkommen for hver ny prøve han bestod, og på den måten ble den i en viss forstand forøket. Hebr 5,8 sier: "Han lærte lydighet av det han led."

Hvilke tanker skal vi nå gjøre oss om dette?

La oss tenke på Adam. Han ble også skapt av sin Skaper som ren, plettfri og fullkomment feilfri, i Guds bilde. Likevel skulle det i praksis finne sted en utvikling, der han i etterkant kunne blitt enda helligere enn han var i utgangspunktet.

Hans lydighet ble satt på prøve. Hvis han hadde gått seirende ut av denne ildprøven, om han klart og bestemt hadde avvist det onde straks han fikk øye på det, og slik forsvart den helligheten han hadde fra Skaperens hånd – forsvart den der fristelsens piler truet ham og Satan med sine helvetesvåpen gjorde sitt stormløp mot ham – ville ikke da Adam etter en slik seier fremstått enda mer hellig enn før, da troen og kjærligheten enda ikke hadde blitt satt på prøve og det onde fortsatt var et ukjent begrep for ham?

Utvilsomt!

Godt – på samme måte skulle også Kristus løpe hellighetens løp her på jorden – for vår regning – og føre hjem æren av en hellighet som under alle anfektelser og stormer tappert og seierrikt var blitt

forsvart. En ære som den første Adam, skal vi si, dessverre – eller «Gud skje lov!» – ikke vant.

Vi kjenner veien vår frelser gikk gjennom verden. Vi vet hvilken prøvelsens ild han måtte gjennom. Alt som overhodet kan bringe et menneskes hellighet i fare – friste det til frafall, forlede det til selvopphøyelse, føre dets tro på avveie, få dets tålmodighet til å briste, legge en demper på kjærlighetens brann i dets hjerte – alle ting som kan tenkes å ville dra et menneske bort fra Guds rike og inn på egne, selvvalgte veier, alt dette brøt løs mot vår frelser. En situasjon så farlig at det ikke er mulig for oss å forestille oss den. Det kan ikke nevnes noen prøvelsens ildovn hvor ikke Gud først lutret sin Sønn.

Og se – alt dette gikk helten gjennom uten at den minste plett noensinne fordunklet glansen av hans guddommelige skjønnhet. Overalt ble valplassen hans. De voldsomste stormløpene fra djevelen – hvor overlegent slo han dem ikke tilbake! De fineste og listigste av Satans kunstgrep – hvor ynkelig ble de ikke til skamme! De hardeste kampene – hvor seierrikt ble de ikke kjempet igjennom. Fra dag til dag åpenbarte hans hellighet seg på underfullt vis.

Under alle engstelser og kamper bevarte han sitt rykte som uovervinnelig. Og som Paulus – men i en helt annen betydning – kunne han da løpet var fullført ha sagt: «Jeg har stridd den gode strid… Så ligger nå rettferdighetens krans rede for meg.»

Var vår frelser mer lydig ved avslutningen av sitt liv enn han hadde vært tidligere? Gud bevare oss fra en slik tanke! Fra først til sist lød det bestemt og gledesfullt i hans sjel: «Å gjøre din vilje, min Gud, er min lyst, og din lov er i mitt hjerte» (Sal 40,9).

Dette utelukker likevel ikke at «enda han var Sønn, lærte han lydighet av det han led». Da døden med sine redsler rykket ham nær, var det noe i hans indre som vegret seg for dødens beger. Det var den menneskelige naturens redsel for døden – en redsel som ikke i seg selv er syndig. Bedende spør han sin Far: «om du vil, så la dette begeret gå meg forbi!»

Men svaret han fikk var et nei. Det var ikke mulig. Veien som Faderen hadde lagt for ham, førte ham også ned i dette redselens dyp. Helt inn i døden hadde han intet annet å gjøre, enn å underkaste seg sin Gud. Straks må hans skjelvende kjød og blod forstumme. I en mannlig strid mot den naturlige redselen, i seierrik og beundringsverdig

fornektelse av sin menneskelige natur, hører vi ham med gledesfylt visshet si: «Men la ikke min vilje skje, bare din.»

I denne forstand lærte Jesus lydighet. Og kun på dette vis kan det sies at han, når det gjaldt lydigheten, nådde fullendelsen. Alle lydighetens prøver ble bestått, og hans hellighet – som helt og holdent uovervinnelig – kunne godskrives oss for den rettferdige dommers ansikt.

Men nå kommer vi til det som er hovedsaken, det apostelen egentlig vil si: Det var som «vår frelses høvding» han ble ført til fullendelse. Og dette skjedde gjennom to ting som for Guds Sønn var noe helt nytt: øvelse i lydighet og lidelse.

Guds Sønn har «lært lydighet». For ham, som er herre og lovgiver over det skapte, var det noe helt nytt å selv gå inn under den loven han hadde gitt oss. Det er som om han undrer seg over det selv, når han i den profetiske salmen sier: «Herre, min Gud! Mange er de under du har gjort… Slaktoffer og matoffer har du ikke lyst til – du har boret mine ører… Se, jeg kommer, i bokrullen er det skrevet om meg. Å gjøre din vilje, min Gud, er min lyst, og din lov er i mitt hjerte.» (Sal 40).

«Du har boret mine ører!» Dette betegner hvordan han ble underlagt loven, bestemt til å lyde. For en tjeners oppgave er å lytte til ordren og lyde. Men det å lære lydighet, og som sin egentlige oppgave å øve lydighet mot Guds lov som var gitt oss mennesker, dette var noe Guds Sønn aldri for sin egen del hadde behøvd.

Han har helt og holdent gjort det som «vår frelses høvding», vår andre Adam, som nå i hele menneskeslektens sted skulle stå lydighetens prøve. Dette i motsetning til den første Adam, som også fikk sin lydighet satt på prøve, men falt. «For likesom de mange ble stilt fram som syndere ved det ene menneskets ulydighet, så skal også de mange stilles fram som rettferdige ved den enes lydighet» (Rom 5,19).

Dette er en underfull og herlig trøst, midt under følelsen av vår daglige og uopphørlige ulydighet. For hele vår forferdelige syndeelendighet består i ulydighet mot Guds bud. Hvilken underfull og herlig trøst det da er å vite at Gud har gitt oss en som i vårt sted skulle utvise den fullkomne lydigheten. Ved den enes lydighet kom de mange til å stå som rettferdige.

Det er Kristi lydighet, gitt og tilregnet oss, som er den rettferdigheten vi skal stå med for Gud – den rettferdigheten som loven krever,

men som vi ikke var i stand til å oppfylle. «For det som var umulig for loven, fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Sønn i syndig kjøds lignelse» (Rom 8,3).

Det var ikke nok at synden ble utslettet. Loven måtte også oppfylles. Og da behaget det den barmhjertige Far å la det stå frem en ny Adam, som i alle menneskers sted skulle stå prøve – én for alle og alle i én. Derfor har han, enda han var Sønn, «lært lydighet av det han led.» Og da han var fullendt, ble han opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham.

Vår frelses høvding ble han slik, alene gjennom lidelse og lydighet. Derfor var han, da han lå som barn i krybben, ennå ingen fullkommen frelser. Hadde han direkte fra krybben vendt tilbake til sin himmel, ville dette besøket av «soloppgang fra det høye» ikke blitt oss til frelse.

For å bli vår frelseshøvding måtte han forberedes til det. Det var uomtvistelig nødvendig at han først, under storm og trengsel, for vår regning og i vårt sted oppfylte de forpliktelsene som hvilte på oss. Det var uomtvistelig nødvendig at hele den forbannelsen som med rette burde ha kommet over oss, kom over ham – ja, at han «ble en forbannelse for oss.» Han måtte kjempe, lide, bløe, bli forlatt av Gud og dø. Så dypt måtte han ned for fullt ut å kunne gjøre fyldest som frelser.

Og ennå mer: Han måtte stå opp, fare opp til himmelen og sette seg ved Majestetens høyre hånd for derfra å sende sin Ånd og berede seg et velskikket folk på jorden. Først da ble han oss fullt ut visdom fra Gud, rettferdighet, helliggjørelse og forløsning. Først da sto han for Gud og for verden som en fullkommen frelser og yppersteprest.

«Og da han var fullendt,» sier apostelen, «ble han opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham.» (Heb 5,9).

«…De som er lydige mot ham». Med disse ordene har vi nevnt det første og mest avgjørende kjennetegnet på dem som i Bibelen kalles Guds barn. Mange vil kanskje stusse over disse ordene, og de kan gjøre en og annen betenkt, selv om det egentlig ikke er noen grunn til det.

For er dette det eneste stedet i Bibelen hvor lydighet nevnes som et nødvendig og vesentlig kjennetegn på et sant disippelforhold? Sier ikke Frelseren selv: «Dere er mine venner dersom dere gjør det jeg pålegger dere» (Joh 15,14). Og om sine får: «Mine får hører min røst,

jeg kjenner dem, og de følger meg» (Joh 10,27). Johannes skriver: «Den som sier: Jeg kjenner ham! – og ikke holder fast på hans bud, han er en løgner, og sannheten er ikke i ham» (1 Joh 2,4). Og slik kan vi nevne hundrevis av ord som taler om det samme.

Kort sagt: Til alle som regner seg selv for å være sanne kristne, stiller Bibelen det prøvende spørsmålet: Er du lydig?

Og Bibelen stiller dette spørsmålet i sannhet ikke uten grunn. Det gis riktignok forskjellige kjennetegn på Guds barn, for eksempel lyst til Guds Ord, eller kjærlighet til andre Guds barn. Men mange av disse kjennetegnene kan man i virkeligheten også finne hos mennesker som slett ikke er født på ny. De kan dermed lett gi mennesker anledning til å trekke feilaktige slutninger. Derfor fremhever Skriften alltid det kjennetegnet som med usvikelig sikkerhet avgjør et menneskes stilling: lydigheten. Denne vil man lete forgjeves etter hos et menneske som ikke er født på ny.

Det finnes utvilsomt mange mennesker som hardnakket, men feilaktig, tror om seg selv at de har Jesus kjær. Mange av disse blir også av Guds barn betraktet som søsken. Det hele er ingenting annet enn løgn og bedrag, men ingen av partene ser det.

Mennesker kan elske både det ene og det andre og tro at det er Herren de elsker. De kan for eksempel elske den kristne lærens skjønnhet og storhet på samme måte som man kan begeistres over et hvilket som helst menneskelig system. Eller man kan elske det som i utgangspunktet appellerer til det naturlige mennesket: den dype visdommen i den kristne læren og det oppløftende og rørende i de bibelske fortellingene. Spesielt blant de såkalte intellektuelle kan man treffe på veldig mye av dette.

Mange tror de elsker Kristus, men i virkeligheten elsker de kun seg selv. De elsker den følelsen deres kristne bekjennelse vekker, den nytelsen som deres omgang med åndelige emner gir dem, de nådegavene de er utstyrt med som også gir dem stor anseelse blant de troende. Andre elsker de kristnes stille liv, innviet til Herren, fellesskapet med andre troende, eller hva man ellers kan tenke seg. Mye av det som nevnes med Kristi navn kan man elske, og både en selv og andre kan tro at det er Herren man elsker.

Slike underlige kristne fantes det mange av allerede da Frelseren vandret på jorden. En skare av begeistrede disipler omkranset ham,

og hosianna-ropene lød til hans pris. Det var en herlig klang, men da disse menneskenes kristendom ble satt på prøve, viste det seg at én bare hadde elsket det herlige riket man trodde Jesus var kommet for å opprette. En annen elsket de dype visdomsordene han hørte fra Jesu munn, en tredje de bemerkelsesverdige gjerningene Jesus gjorde, og en annen kun brødene han forventet å motta. Men når det gjaldt om å gi avkall på noe, eller lide for Kristi skyld, da var det slutt på begeistringen.

For at ingen skal bedra seg selv – for et farligere og mer fryktelig selvbedrag enn dette finnes ikke – fremstiller Skriften lydigheten mot Kristus som det første og viktigste kjennetegnet på det rette barneforholdet og den sanne kjærligheten.

Dette er også det mest ufeilbarlige av alle kjennetegn. For hva en sann kristens andre kjennetegn angår – bot og bønn, lyst til Guds Ord, kjærlighet til Guds barn, og ulyst til verdslige fornøyelser – så kan man i virkeligheten finne noe ganske tilsvarende hos mennesker som ikke er sanne Guds barn. Det er her som i naturen: De ville epletrærne ligner de edle når det gjelder blomster og blader. Først når frukten er moden, blir forskjellen åpenbar.

Slik kan det også vokse frem noe i et menneskes liv som i en skuffende grad ligner en nådens frukt, men som likevel er skapt av kjød og blod. Hvis vi på grunnlag av disse tingene vil trekke den slutningen at vi er Guds barn, skal vi vokte oss så vi ikke bedrar oss selv. Det er ett kjennetegn til vi må eie – et kjennetegn som gjør at vi også kan være sikre på at de øvrige er av det rette slaget. Og kjennetegnet, som med ufeilbarlig sikkerhet avgjør dette, er lydigheten mot Kristus.

Skulle nå en eller annen ha blitt engstelig mens han leser dette, så får det være. Det er den nakne og usminkede bibelske sannheten vi her forkynner. «Da han var fullendt, ble han opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham» (Heb 5,9). Med rene ord er det dermed sagt at den frelsende troens hovedsakelige kjennetegn er å finne i dens hellige virkning på hjertet.

Hvilke forestillinger skal vi dog gjøre oss om denne omtalte lydigheten?

Det er ikke en lydighet som det naturlige mennesket klarer å oppnå. Mange kan nemlig fint fremskaffe en viss form for lydighet. De lyder samvittigheten sin så godt de kan, de innretter seg på kristent

vis i mye, og velger visse moralske grunnsetninger som rettesnor for livet. Men apostelen taler om å være **lydig mot ham**. Han taler altså om en lydighet der man tjener Kristus. Og Guds barn betrakter det som en ære og glede å lyde sin frelser i alt. Med kjærlighetens iver holder de alle hans bud.

«Holdt de alle hans bud?» Ja, alle hans bud, alle uten unntak – når det gjelder viljen. Selv om de daglig snubler og slik forøker sin skyld, er det ikke de som gjør det, men synden som bor i dem (Rom 7,20).

Dypest sett vil de noe helt annet, og de sørger daglig over at de gir sin frelser så liten ære med livet sitt. De hater av hjertet alt det Jesus fordømmer og elsker oppriktig alt det Jesus elsker. Riktignok er dette hatet og denne kjærligheten ikke alltid så levende hos dem som de skulle ønske. Men da føler de seg dømt også for dette og tenker med bekymring på det.

I fullt alvor finner de at den største tjenesten noen kunne gjøre mot dem, var å med ett slag gi det gamle mennesket, med alle dets lyster og begjæringer, sitt dødsstøt. Ikke en eneste synd har de ønske om å beholde, for dypest sett er deres nye sinn oppriktig, guddommelig og derfor godt. Det er et lys som ifølge sin natur ikke lenger kan trives sammen med mørket.

De vil også gjerne følge sin herres råd og veiledning i alle ting. Ofte engstes de overfor den motgangen de møter fordi de ikke med full visshet tør tro at det er en prøvelse, sendt dem av Gud. «Visste jeg bare om det var Gud som sto bak dette,» sier de, «så skulle jeg med glede bære det alt sammen.»

Og om de tror det er Gud som står bak prøvelsen og likevel motvillig går den veien han fører dem, så anklager de seg selv for å stå Herren imot. Dette er igjen et bevis på at de tross alt – hva deres nye ånd og vesen angår – er lydige mot Kristus.

Nettopp i denne oppriktige villigheten, og ikke i livets ytre, består den lydigheten som apostelen i vår tekst holder frem som det første og sikreste kjennetegnet på Guds barn.

Og nå: «Ransak dere selv om dere er i troen!» Den som ikke har denne hellige viljen, må la innbilningen fare at han skulle være et Guds barn.

Men den som kan si med Paulus: «For etter mitt indre menneske slutter jeg meg med glede til Guds lov,» han skal slutte å tvile og fryk-

te. Hvor smått det ellers måtte se ut med hans vekst i helliggjørelse, og hvor treffende han enn måtte finne uttrykk for sin stilling i versene: «Å, min Herre! Daglig føler jeg verre det ondes makt» – det endrer likevel ingenting. Og dette er heller ikke noe dårlig tegn. Den trøsten som her tilbys dem som er lydige mot Kristus tilhører ham tross alt.

"Da han var fullendt, ble han opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham."

«Opphav til evig frelse» – en stor og guddommelig tittel, men også en tittel som så avgjort setter oss mennesker på plass. Når han er opphavet til vår frelse, kan det nemlig ikke være vi som er det. Ikke engang vår villighet og vår lydighet teller med her.

Det ordet i grunnteksten som er oversatt med «opphav» er et overordentlig rikt ord som sier oss svært mye, et ord med et umåtelig omfang. Når det her sies at Herren Jesus er opphavet til vår frelse, betyr det at grunnen vår frelse hviler på, ligger helt utenfor oss selv. Verken våre gjerninger, vår gjenfødelse eller vår helliggjørelse har noe med den å gjøre. Det er ene, alene, og utelukkende vår mellommanns person og det han har utrettet for oss som har betydning.

Om vi alltid holdt dette klart for oss, hvor mye unyttig sorg og angst ville vi da ikke blitt spart for. Vår fred ville ikke blitt forstyrret, våre mangler og svakheter skulle ikke så lett ta motet fra oss når vi bare i vårt hjerte fant den villige ånd. At vi så snart tviler på nåden igjen, kan nok se ut som ydmykhet – men det er det ikke. Det er alltid egenrettferdighet med i spillet. En hovmodig innbilning som går ut på at vissheten om vår frelse skulle være delvis avhengig av vår hellighet, og ikke av Kristus alene.

«Opphav til evig frelse» betyr at vår frelser ikke bare har lagt grunnlaget for vår frelse, men at han også drar omsorg for alt annet som kreves: at vi ved troen flyttes over på dette grunnlaget, og at hans fortjeneste blir oss tilregnet.

Ja, enda mer – det betyr en som er oss vår frelse skyldig. En som bærer ansvaret – ikke bare overfor oss, men overfor Gud – for vår frelse. Det er en plikt som er lagt på ham, og som han verken kan eller vil unndra seg. Han bærer ansvaret for at de han en gang har tatt imot skal nå troens mål: sjelens frelse.

Ansvaret for vår frelse hviler altså ikke på oss. Vi får lov til å legge oss helt og holdent i hans hånd. Herlig, uforglemmelig privilegium for et Guds barn! Det er én som i ett og alt er ansvarlig for dem.

Gremmelse og bekymring er da overflødig. Man lar all grubling fare. Man kaster ikke bort sin kraft på selvvalgte veier. Man holder seg til Jesus – og han har aldri sveket noen av dem som holdt seg til ham. Overfor Gud går han i borgen for de utvalgtes frelse. Og overfor de utvalgte går han i borgen for deres stilling hos Gud.

En «evig frelse» betyr å alltid være i Herrens nærhet – en uavbrutt nytelse av det høyeste gode – en sjelens metthet i besittelsen av Gud selv – i evighet.

Så gå da inn i dere selv – og la hver og en ta med seg denne prøvesteinen. Hold husransakelse i deres hjerter og søk for Guds ansikt klarhet over hvilken stilling dere befinner dere i. Gud bevare dere fra å i blindhet ta feil av dere selv.

Det er ikke livet slik det viser seg utad dere skal betrakte. Det er ikke gjerninger og øvelser i gudsfrykt dere skal speide etter. Det står ikke skrevet i livets ytre ansiktstrekk om man tilhører Guds folk eller ikke. Den frommeste vandel er ikke et bevis for om man eier barnekår hos Gud. Ei heller er et liv fattig på gode gjerninger et bevis på det motsatte.

Dypt i vårt hjerte – der skal det kjennes hvilken side vi hører til. Finner du ikke der et lydig sinn, hvis innerste begjær er, med alt det er og alt det har, med hvert åndedrag og hvert eneste skritt, å fremstille deg selv som et levende takkoffer til din nådefulle frelser, da må du la tanken fare at du skulle være et Guds barn. Det er djevelen, og ikke Gud, som forsikrer deg om dette.

Men kan du med hånden på hjertet, og for den levende Guds ansikt, forsikre at du innerst inne ikke har noe høyere ønske enn – Herren til ære – å løses fra dine synder, hver eneste en, og leve i tjeneste for ham, da kan du, så svak og fattig du er, være glad og ved godt mot. Om du ikke har en eneste gjerning å vise frem, så har du dem likevel i ditt hjerte. Din villighet er din lydighet – en annen lydighet kreves det ikke av deg.

Det er deg apostelens ord gjelder: «Og da han var fullendt, ble han opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham.»

Noen ord om evangeliet

«Evangeliet» er et emne de fleste mener de har tilegnet seg så grundig at de ikke lenger har noe å lære. Sannheten er likevel at det er et emne som ingen mennesker på jorden ennå har tilegnet seg i hele dets fylde. Til og med Paulus må bekjenne: «Ikke så at jeg alt har nådd dette eller allerede er fullkommen» (Fil 3,12–13).

Dr. Swebilius sier: «Med loven er vi av naturen sånn noenlunde fortrolige, men evangeliet er en hemmelighet som er skjult for all fornuft.»

Og Luther sier: «Evangeliet er de kristnes høyeste visdom og vanskeligste kunst, og likevel har det – irriterende nok – det eiendommelige ved seg, at ingenting synes å være enklere lært, eller raskere tilegnet enn dette. Har man bare lest eller hørt litt om det, mener man straks at man er en mester og doktor på området, og vil nå gjerne høre noe annet, noe nytt.»

Slike som innbiller seg å være fullt utlært i evangeliet, burde kjenne seg igjen i at de ikke ofrer evangeliet særlig mange tanker. De er ikke opptatt av hvordan de skal komme dypere inn i kjennskapet til Gud eller dypere inn i forsoningens hemmelighet. De higer ikke etter å høre og lese om evangeliet og ber ikke om Åndens lys over Ordet. Tvert imot, hvis de kommer til å høre noe virkelig evangelisk, venter de med en viss utålmodighet på at det skal ta slutt, slik at de kan få anledning til å høre noe annet.

De tenker slik, og kan også til tider si det rett ut: «Hva vi skal tro, det kjenner vi til. Guds nåde kjenner vi også godt til. Hva vi derimot skal gjøre og være – det blir vi ikke så fort ferdige med, for der kommer vi alltid til kort. La oss få høre noe om det.»

Og så får de aldri via denne veien den rette lysten og den rette kraften. Den fører dem nemlig ikke til noen erkjennelse av at det er selve livet de mangler. Det har aldri gått opp for dem hvor uendelig håpløst det står til med oss selv og det vi kan prestere. De har heller ingen erfaring av hva troen er, eller hva troen og nåden virker i et menneskes liv.

Om de kjente noe til dette, ville de ikke sagt at de hadde hørt nok om det. De ville snarere tenke – noe også Ordet og erfaringen lærer oss – at kjente de bare til Gud og hans nåde, skulle lysten og kraften følge etter. «Den som ikke elsker, kjenner ikke Gud, for Gud er kjærlighet,» sier Johannes (1 Joh 4,8). Dette er en kjærlighet så stor og så brennende, at ingen kan kjenne ham, uten også å bli gjennomglødet av kjærlighet. Og kjærligheten er mor til alle gode gjerninger. Kjærligheten er «lovens oppfyllelse».

Kort sagt: De som mener at de har forstått evangeliet fullt ut, har ennå ikke lært den første bokstaven av det. «Hvis noen mener at han har kunnskap om noe, så har han ennå ikke kjent det slik han burde» (1 Kor 8,2), sier Paulus. Dette gjelder mer enn noe annet for evangeliet.

Evangeliets innhold er av en slik art, at den som ser hva det inneholder, ikke er i stand til å tro det. Og den som har lett for å tro det, har ikke sett hva det inneholder. Selv hevder han å kjenne det og ville tusen ganger kunne sverge på det, men hele hans vesen vitner om det motsatte.

Med rette sier Luther, at den som fullt ut kunne fatte og tro evangeliet, «ikke lenger ville være i stand til å leve, men ville måtte dø av glede.»

Ja, i sannhet – om man rett trodde evangeliet, skulle det ikke være så vanskelig å følge etter Jesus, elske, tjene og bekjenne hans navn.

Forklaringen på at det er så mange som alltid vil lære, men aldri kan komme til sannhets erkjennelse, finner vi i Jesu ord i Matteus 11,27, hvor han sier: «Ingen kjenner Sønnen uten Faderen, heller ikke kjenner noen Faderen uten Sønnen, og den som Sønnen vil åpenbare det for.»

Når ikke Sønnen vil åpenbare det for et menneske, er alle dets anstrengelser forgjeves. Og like før hadde Jesus sagt hvem det er han ikke vil åpenbare det for: «Du har skjult dette for vise og forstandige»

– det vil si de som mener at man bare ved et studium av evangeliet vil kunne tilegne seg det. Mange hører og leser evangeliet på samme måte som enhver annen verdslig vitenskap. For slike har det behaget Gud å skjule det. «Ja, Far,» sier Jesus, «for slik skjedde det som var deg til behag.» (Matt 11,25–26).

Paulus forsto på en mesterlig måte å forklare og utlegge evangeliet. Men det kunne aldri falle ham inn å mene, at bare det å høre hans forkynnelse og lese hans brev ville være nok. Så dyp var hans erkjennelse av at alt berodde på om Gud ga visdoms og åpenbarings Ånd, at det er dette han først og sist ber Gud om når han ber for sine menigheter.

«Derfor,» sier han, «bøyer jeg da mine knær for Faderen» (Ef 3,14). Han ber om at «vår Herre Jesu Kristi Gud, herlighetens Far, må gi dere visdoms og åpenbarings Ånd til kunnskap om seg, og gi deres hjerter opplyste øyne, så dere kan forstå hvilket håp han har kalt dere til» (Ef 1,17–18).

Han ber også om at de, sammen med alle de hellige, kan være i stand til å fatte hva bredde og lengde, høyde og dybde her er, og at de må kjenne Kristi kjærlighet, som overgår all kunnskap, så de kan bli fylt til hele Guds fylde (Ef 3,18–19).

Hvordan skal man da forklare at det visselig finnes mennesker som ikke føler det nødvendig å bøye sine knær og be om økt innsikt i evangeliet, ei heller har noen trang til å granske i Ordet, for å få dypere kjennskap til det? Dette gjelder mennesker som på forhånd hevder å vite alt det de største troshelter – tross all sin gransking – erkjenner ikke å være utlært i.

Finnes det noen annen forklaring enn at disse, som for lengst er utlært og mener seg å forstå alt, er gjenstand for et Satans bedrag? De er blinde og døde, og har behov for å gå tilbake til begynnelsen og lære seg de første bokstavene i alfabetet.

Hva er evangeliets egentlige innhold?
Vi skal straks se på hva Skriften sier om dette, men først vil vi nevne en kort forklaring fra Luther. Han skriver i fortalen til Det nye testamentet følgende:

«Ordet evangelium er et gresk ord som betyr et godt budskap, en god kunngjørelse, en god nyhet, noe man forkynner, synger om og gleder seg over.»

Da David felte Goliat, var det en god kunngjørelse som kom ut blant Israels folk. Deres store fiende var slått, de var frie. Og gjennom sang, musikk og dans, ga de jublende, sin glede til kjenne.

Slik er også Guds evangelium en god kunngjørelse, et godt budskap. For hele verden forkynner det budskapet om Davids sønn som tok opp kampen mot synden, døden og djevelen, og vant seier. Ved denne seieren ble alle som var syndens treller og i djevelens vold, fullstendig og uforskyldt utfridd, gjort rettferdige og salige, og igjen ført tilbake til Gud. De som tror dette og står fast i troen, må da også takke og prise Gud, synge og være glade til evig tid.

Det gode budskapet kalles også et «nytt testamente». Når en som ligger for døden nedtegner hvordan hans eiendeler etter hans død skal fordeles mellom hans rettmessige arvinger, kalles det et testamente. Slik har også Kristus, før sin død, gjort forordninger om at dette evangeliet etter hans død skulle forkynnes for hele verden. Og gjennom testamentet har han tilskrevet dem som i tro tar imot det, alt det han eide: sitt liv som oppslukte døden, sin rettferdighet som utslettet synden og sin salighet som overvant den evige fordømmelsen.

Om dette gledelige budskap taler Skriften mange steder liflig og lærerikt.

Et av de merkeligste stedene som på en spesiell måte uttrykker evangeliet, er 2 Kor 5,18–20. Der leser vi:

«Men alt dette er av Gud, han som forlikte oss med seg selv ved Kristus og ga oss forlikelsens tjeneste. Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser og la ned i oss ordet om forlikelsen. Så er vi da sendebud i Kristi sted, som om Gud selv formaner ved oss. Vi ber i Kristi sted: La dere forlike med Gud!»

Ved betraktning av disse dyrebare ordene kommer vi imidlertid til å erfare sannheten i Jesu ord, at Gud åpenbarer det for dem han vil, og skjuler det for alle andre. Må vi da være blant dem han vil åpenbare det for, disse som i egne øyne er umyndige.

«Evangeliet er ikke menneskeverk» (Gal 1,11). Det har ikke sin opprinnelse i noen menneskelig tanke. Det er et budskap fra himmelen – den store, evige Guds budskap til Adams falne slekt på jorden.

Det er budskapet om at den store, allmektige Gud – han som skapte himmel og jord, fjell og hav og alt som rører seg på jorden – den samme store Gud som først skapte, for deretter å gjenløse menneskeslekten, også har latt evangeliet bli forkynt. Først gjennom engler og profeter, deretter av sin egen Sønn, etterfulgt av en skare evangelister. «Alt dette er av Gud» – slik lød apostelens ord – «han som forlikte oss med seg selv ved Kristus – så er vi da sendebud i Kristi sted.» (2 Kor 5,18–20).

Vi kjenner jo alle til det høytidelige øyeblikket da Kristus, den oppstandne og herliggjorte frelser, etter å ha fullbrakt frelsesverket og klar til å bli tatt opp til himmelen, ba sine disipler om å møte ham på et fjell i Galilea. Der sa han til dem: «Meg er gitt all makt i himmel og på jord! Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler» (Matt 28,18–19). Eller som Markus gjengir ordene: «Gå ut i all verden og forkynn evangeliet for all skapningen! Den som tror og blir døpt, skal bli frelst; men den som ikke tror, skal bli fordømt» (Mark 16,15–16).

Dette er hans egen befaling vi her blir stilt overfor – hans befaling som skal dømme på den ytterste dag, hans befaling som har nøklene til døden og livet, «han som lukker opp og ingen lukker igjen.» Vi behøver ikke å gå tiggergang til noe menneske for å få evangeliet i eie. Det er Guds gave, det er Kristi testamente, Kristi evangelium – et «evig evangelium».

Da har jeg en fast grunn å bygge på. Da vet jeg hvordan jeg kan leve et salig liv og dø en salig død – jeg har bare å rette meg etter hans testamente. Jesus sa: «Meg er gitt all makt i himmel og på jord! Gå (derfor) ut i all verden og forkynn evangeliet for all skapningen!» (Matt 28,18–19; Mark 16,15).

«Hvem er den som fordømmer? Kristus er den som er død, ja, mer enn det: som også er blitt reist opp, som også er ved Guds høyre hånd, som også går i forbønn for oss» (Rom 8,34).

Det han har sagt må stå ved makt i himmelen og på jorden, i tiden, i dommen og i evigheten. Han er den som har befalt at evangeliets gode budskap skulle forkynnes i all verden. Da skulle det forkynnes også for meg, for også jeg er i verden. Da er også jeg medregnet, for også jeg hører med i «all skapningen».

Han sa at evangeliet skulle forkynnes. Evangeliet – den benevnelsen han selv valgte – betyr som tidligere nevnt et godt budskap, en

trøsterik kunngjøring, en gledelig nyhet. Å forkynne evangeliet betyr således å rope ut det gode budskapet, spre den trøsterike kunngjøringen.

Hvilken kunngjøring? Hvilket budskap?

Budskapet er at «Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser og la ned i oss ordet om forlikelsen» (2 Kor 5,19).

Dette budskapet kaller Kristus med ett ord for evangeliet. Det var ordet om forlikelsen som skulle forkynnes for all skapningen. Og med stor frimodighet ropte de hellige Guds menn det ut overalt hvor de vandret frem. «Derfor skal dere vite, brødre,» sier Paulus, «at ved ham [Jesus] forkynnes syndenes forlatelse for dere. Og fra alt det som dere ikke kunne rettferdiggjøres fra ved Moseloven, rettferdiggjøres i ham enhver som tror» (Apg 13,38–39).

Det samme evangeliet forkynte de skriftlig i sine brev. Det skulle på den måten spres i hele verden og bli bevart til tidenes ende.

Vi leser for eksempel i Romerne 8,3: «For det som var umulig for loven, fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Sønn i syndig kjøds lignelse, for syndens skyld, og fordømte synden i kjødet.»

I 2 Kor 5,21: «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud.»

Og i Romerne 5,18–19: «Altså, likesom én manns overtredelse ble til fordømmelse for alle mennesker, slik blir også én manns rettferdige gjerning til livets rettferdiggjørelse for alle mennesker. For likesom de mange ble stilt fram som syndere ved det ene menneskets ulydighet, så skal også de mange stilles fram som rettferdige ved den enes lydighet.»

«Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv» – det er i få ord evangeliets innhold. «Verden» er den falne Adams slekt på jorden. Ved sin stamfars fall ble verden en fallen verden, dømt til den evige død. «Den som synder, skal dø» står det. Og videre: «Forbannet er hver den som ikke holder fast ved alt det som står skrevet i lovens bok, slik at han gjør det» (Gal 3,10).

Ingen kunne derfor frelse seg selv, for ingen var uten synd. «Syndens lønn er døden» (Rom 6,23), og «døden trengte gjennom til alle mennesker, fordi de syndet alle» (Rom 5,12). Helvete var den evige

dødens rike, og djevelen, dets konge, hadde således hele verden under seg.

Men den store, barmhjertige Gud, som hadde skapt menneskeslekten med det for øye at de skulle være hans barn, kunne i sitt hjerte ikke bære over med at de skulle gå fortapt. Han fant en utvei, en nådefull utvei til deres frelse. «Ordet ble kjød!» (Joh 1,14). Og «i ham bor hele guddommens fylde legemlig» (Kol 2,9).

Gud ble i Kristus menneske lik og forlikte i denne sin antatte menneskeskikkelse verden med seg selv. Det vil si: han gjenvant for verden den nåde og det hjertelag Gud hadde overfor det før fallet, idet han oppfylte loven, led straffen, sonet synden, seiret over døden, djevelen og helvete, og vant oss en evig forløsning.

«Så han ikke tilregner dem deres overtredelser» (2 Kor 5,19). Det vil si: på samme måte som Gud før syndefallet så verden i Adam som «såre godt», så ser han den nå hellig og uten lyte i «den elskede» (Ef 1,6). For vi ble forlikt med Gud ved hans Sønns død mens vi ennå var fiender (Rom 5,10).

«Og la ned i oss ordet om forlikelsen» (2 Kor 5,19). Det vil si: ordet om det forliket som i Kristus er brakt til veie. Og nå formaner Gud ved oss: «La dere forlike med Gud!» Meningen er: Gud er allerede på forhånd forlikt med dere. Om dere nå bare lar dere forlike med Gud, er alt vel.

Kom tilbake, dere fortapte sønner – Faderens favn har allerede lenge stått åpen for dere! Faderhuset og den beste kledningen har lenge ventet på dere. Dere trenger ikke løfte en finger for å stemme Faderen forsonlig. For «Gud forlikte i Kristus verden med seg selv» (2 Kor 5,19). La dere nå bare forlike med Gud.

Her ser vi hva evangeliet er. Det er ikke, slik mange mener, et løfte, men et budskap om allerede oppfylte løfter. Evangeliet taler ikke om noe som skal skje, men om noe som allerede har skjedd. Det er like fullt en realitet, enten vi tar imot det eller ikke. Det bevarer sin gyldighet om vi tror det eller ikke.

Det er på dette punktet de mangler klarhet som evangeliet ennå ikke har blitt noe evangelium for. De lever i den forestilling at Gud skal forsones, at synden skal slettes ut, og ser ikke at Gud er forsonet og at synden er slettet ut. Men på denne måten ville det ikke vært noe evangelium. Evangeliet er et godt budskap om noe som allerede har

skjedd – nemlig det som skjedde utenfor Jerusalems murer på den store forsoningsdagen.

Evangeliet sier: «Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv» (2 Kor 5,19). Det sier: «Vi ble forlikt med Gud ved hans Sønns død mens vi ennå var fiender» (Rom 5,10).

«Trøst, trøst mitt folk! sier deres Gud. Tal vennlig til Jerusalem og rop til henne at hennes strid er endt, at hennes skyld er betalt, at hun av Herrens hånd har fått dobbelt for alle sine synder» (Jes 40,1–2).

Alt dette er noe Skriften betegner som allerede skjedd. Gud er forsonet, forliket er brakt i stand, og skylden er betalt. Det skjedde på det tidspunktet Gud hadde bestemt, som forutsagt i Daniel 9,24: «Sytti uker er tilmålt ditt folk og din hellige by til å innelukke frafallet og til å forsegle synder og til å dekke over misgjerning og til å føre fram en evig rettferdighet.»

Tenk om vi virkelig kunne tro, virkelig kunne fatte at all den synd som finnes i verden – altså også den synd som nettopp nå gir oss besvær og engster oss – allerede for to tusen år siden, ved Kristi død, ble utslettet, senket i havets dyp, og at Gud allerede da ble forsonet og en evig rettferdighet tilveiebrakt. Da skulle evangeliet bli evangelium for oss.

Vi talte tidligere om manglende klarhet. Dette kan også skyldes at man tror at det har skjedd en forsoning ved Kristi død, men man har ikke noe klart begrep om hva denne forsoningen går ut på. Eller man svekker dens betydning ved en hel rekke forbehold som man mener å finne støtte for i Skriften, forbehold som gjør det like vanskelig å få del i forsoningens nåde som – om ingen forsoning hadde skjedd – å få del i den rettferdighet loven krever.

Saken er at man ikke vil skrive under på det Ordet sier om forsoningens innhold og meningen med den. Man vil ikke tro at vi ble forlikt med Gud ved hans sønns død mens vi ennå var fiender, eller at Gud forlikte verden med seg selv så han ikke tilregner dem deres overtredelser. Med munnens bekjennelse er det kanskje i orden, men i hjertet legger man til: kun de fromme, kun de som angrer og tror kan gjøre seg håp om å bli forlikt med Gud.

Når derfor evangeliets budskap lyder, og det blir bedt inn til bryllup med Jesu egne ord: "Kom til bryllupet, alt er ferdig" (Matt 22,4), så

omskriver vantroen ordene til : Kom – men ikke før alt en gang er gjort ferdig.

Du sier kanskje: «Det må da være alvor for en. Man må jo angre sin synd før man kan håpe på å få lov til å komme.»

Men Skriften sier: «Den som tørster, han får komme! Og den som vil, han får ta livets vann for intet!» (Åp 22,17).

«De ville ikke komme,» sa Jesus om de som var innbudt til bryllupet. Dypest sett er dette grunnen til at ikke alle blir frelst: De ville ikke komme. For den som fremdeles sover i synden, er det jobben, forretningen, ektefellen eller de hjemlige forholdene som hindrer ham. Blir han så senere vekket, forsøker han først alle andre måter å frelse seg selv, før han innlater seg til å komme til Kristus og motta nåde som nåde.

Anger, bot og sønderknuselse – kort sagt alt hva Skriften omtaler som forberedelse – har altså kun ett formål: å drive dem til Kristus, drive dem til å «ville komme».

Er det derfor kommet dit hen med en synder at det ikke er noe han heller vil enn å komme, og ingenting han høyere begjærer, enn å få del i Guds nåde, da er tiden inne for å slutte med alle ytterligere forberedelser og bare komme. For «alt er ferdig, kom til bryllupet.»

«Søkende sjeler glemmer ofte,» skriver J.A. James, «at de er pliktige til å tro, og gjøre det nå. De vil vente til det blir mer påtrengende for dem, vente til de føler en indre innskytelse til å komme. De søker og de ber, men forstår ikke at det Gud venter av dem er at de umiddelbart gir seg over til Kristus. De går og venter på noe som skal skje med dem, venter på et eller annet tegn på at tiden er inne til å tro, og mener at de sammen med dette også vil få evnen til å tro.»

Men hvor i Bibelen står det at syndere skal gå og vente på et mer beleilig tidspunkt til å tro? Det står derimot: «I dag, om dere hører hans røst, da forherd ikke deres hjerter!» (Hebr 4,7). Og: «Se, nå er nådens tid, se, nå er frelsens dag!» (2 Kor 6,2).

Er ikke Kristus like fullt død for deg nå som på hvilket som helst annet tidspunkt? Var ikke den fortapte sønns far full av nåde og forbarmelse allerede før sønnen kom hjem? Var ikke den beste kledningen allerede ferdig og lå og ventet på ham?

Ligger således alle nådens skatter klare til å bli mottatt av deg, hva venter du da på? Skulle du stole mer på en stemme fra himmelen, eller

en innskytelse fra ditt eget hjerte enn på Guds Ord, som sier: «Kom, for alt er ferdig!»?

Hold alltid Jesu innbydelse for øynene: «Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile!» (Matt 11,28).

Stammer disse ordene fra Jesu Kristi egen munn? Ja! Står det her noe om å vente på en indre innskytelse? Nei! Hvorfor venter du da?

Tenk på fangevokteren i Filippi (Apg 16,24–34). Samme natt som han ble vekket til erkjennelse av sin synd, trodde han og ble døpt. Han frydet seg sammen med hele sitt hus over at han var kommet til tro på Gud. Da han i sjeleangst ropte: «Hva skal jeg gjøre for å bli frelst?» svarte Paulus: «Tro på Herren Jesus, så skal du bli frelst.»

Det var ingen tale om noen forberedelser, ingen forskrifter som måtte overholdes. Det lød bare ganske enkelt: Tro! Og meningen var naturligvis: gjør det nå! Slik ble det også forstått av den forskremte mannen. Han trodde øyeblikkelig og fikk fred.

Herved er det ikke sagt at alle nødvendigvis trenger å oppleve dette på samme måte, eller like raskt være i stand til å tro. Det vi her har villet si, er at fra Guds side er det ingen hindring for at det kan skje nettopp nå. For alt er ferdig. Den nåde evangeliet forkynner, er fullt ferdig, og har vært det lenge. Det som gjenstår er å ta imot, å komme til bryllupet.

Og du får lov til, ja, evangeliet inviterer deg til å komme som du er. Krøpling og halt, syndig og uverdig, ung eller gammel, hard eller rørt – du er like velkommen til å motta den nåde som i Kristus er gitt oss til både rettferdiggjørelse og helliggjørelse.

Jesus Kristus – alltid den samme

«Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid.»

Hvilken forunderlig trøst som ligger i dette utsagnet fra Hebreerbrevets siste kapittel! Når tidene skifter og alle ting forandres, hvor godt er det da å vite at Kristus lever og alltid er den samme. Da er det i sannhet ingen nød. Intet ord egner seg bedre som en kristens feltrop enn dette, at «Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid.»

Den som kjenner Herren Jesus Kristus og har erfart hvor stor han er i barmhjertighet og nåde, hvor trofast og mektig han er til å hjelpe – han skal gjøre seg klart, at slik som han var, slik er han fremdeles: i dag som i går, i år som i fjor, ja, i evighet. Tidene skifter, våre tanker og følelser svinger, men han er uforanderlig den samme.

Har han bare én eneste gang, aldeles uforskyldt, forlatt oss vår synd, så vet vi at han gjør det fremdeles.

Har han – bare én eneste gang – trøstet oss, skjønt vi hadde fortjent alt annet enn trøst, så trøster han oss like uforskyldt i dag.

Og om vi så bare én eneste gang har blitt fridd ut fra nød, fristelser og synd, som vi selv stod fullstendig maktesløse overfor, så vet vi at han både vil og kan gjøre det samme igjen.

Er vår historie lik det tapte fåret, og vi kan fortelle om hvordan den gode hyrden søkte oss og førte oss tilbake, så har vi dermed sikkerhet for at han i kommende tider – om nødvendig – vil gjøre det samme igjen. For «Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid.» Han har så visst ikke gjort sin siste velgjerning mot oss. «Han elsket oss først,» og «slik han hadde elsket sine egne som

var i verden (fritt, uforskyldt og inderlig), slik elsket han dem til det siste.» (Johannes 13,1)

Det er imidlertid ikke bare vår egen, sterkt begrensede erfaring vi i denne sammenheng kan grunne vår trøst på. Fra verdens skapelse og ned gjennom tidene har mennesker gjort den samme erfaringen av vår Herre Jesus Kristi nåde og kraft. «Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid.»

Til en beryktet synderinne, som gråt ved hans føtter, lød det: «Dine synder er deg forlatt, gå bort med fred.» Saulus, som var en spotter, forfølger og voldsmann, ble den høyst benådede apostel. David, som på tross av all den nåde han hadde nytt, falt i åpenbar synd av groveste slag, fikk atter Guds tilsagn om nåde og forlatelse.

Med dette i tankene, vet vi at vår Herre Jesu Kristi nåde aldri tar slutt. Vi vet at han vil tilgi alt hos dem som også søker ham i dag. Når vi også ser hvordan han aldri mistet sin tålmodighet overfor sine disiplers svakhet – hvordan han nok irettesatte dem, men aldri skjøv dem fra seg – så vet vi at han heller aldri vil bli trett av oss.

Og når vi ser hvor villig han var til å bønnhøre, selv om bønnen var så kort at den kun bestod i å berøre hans klær, så vet vi at han også i dag vil høre selv de korteste bønner. For «Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid.»

Når tidene skifter, når stormen bryter løs og mørket faller på, kan en kristen med glad frimodighet synge: «Å sitte i hans skygge er min lyst! Du, Herre, er min styrke, min klippe, min borg og min forløser, min Gud og min trøst.» For «du er den samme, og dine år får ingen ende.»

Det er imidlertid ikke nok at Jesus Kristus er verdens Frelser – den samme i går og i dag og til evig tid. Han må bli vår personlige Frelser.

Her settes det et skille. For her spørres det ikke bare etter hva vi forstår med vår forstand og bekjenner med vår munn, men om hvor hjertet har sin skatt og sitt eneste håp.

Ja, her settes det et skille! Foreldre og barn, brødre og søstre, naboer og bekjente, hvor like hverandre de enn måtte være – her blir de avslørt som vidt forskjellige.

Noen interesserer seg overhodet ikke for Kristus. De har så mange andre ting de er opptatt av, og finner den trøsten de behøver uten Kristus. Andre vil gjerne bli salige og er meget religiøse, men å sette

hele sin lit til den korsfestede har de aldri hatt behov for. Ikke desto mindre håper de at de er på den rette veien og slår seg dermed til ro. De mangler for så vidt ingenting, bortsett fra ham som er veien, sannheten og livet.

Og så har vi til slutt noen som aldri har kunnet finne trøst i sin omvendelse, gudsfrykt eller alvor, men alt hva de manglet, har de funnet i Kristus. Til ham har de satt sitt håp. I ham har de sin ros og sin trøst. De vil, som Paulus, ikke vite av noe annet enn Jesus Kristus og ham korsfestet (1 Kor 2,2). Han er blitt deres Alfa og Omega, deres begynnelse og ende.

En ny sang er blitt lagt i deres munn: sangen om Jesus Kristus, den samme i går og i dag, ja, til evig tid – sangen om Lammet som ble slaktet og med sitt blod har kjøpt dem til Gud.

Disse sistnevnte er kristne – og de er lykkelige, selv om alt i verden går dem imot. De er lykkelige, skjønt de er langt fra fullkomne, og skjønt de, som andre, heller ikke slipper unna sorg og lidelser. For Herren er deres rettferdighet og deres styrke. Herren er deres hjelper, deres evige Far.

Det er imidlertid noe ganske bestemt apostelen vil si oss gjennom det feltropet vi valgte som vårt. Det er en ganske bestemt lærdom han vil trekke frem og en ganske bestemt fare han vil advare mot.

Faren som lurer, er at Kristus og hans nåde, hans livsalige evangelium, i tidens løp kan miste sin verdi og betydning for hjertet. Jesus sa en gang et veldig viktig ord: «Da det dro ut før brudgommen kom, slumret de alle inn og sov.» (Matteus 25,5)

Kanskje ventetiden blir lang også for oss. Vandringen blir ensformig, selve hovedsaken kommer i bakgrunnen, og en mangfoldighet av ting forener seg om å dra våre hjerter bort fra det ene nødvendige. Da vil det lett kunne skje at ordet om korset – det ordet som før var vår dyreste skatt og som skjenket vårt hjerte usigelig glede – blir smakløst og mister sin kraft.

Om denne faren taler beretningen om Israels vandring i ørkenen, et sterkt, advarende språk.

«Alt dette hendte dem som forbilder,» sier apostelen, «og det er skrevet til formaning for oss, som de siste tider er kommet til.» (1 Kor 10,11)

Hva skjedde så med Israels folk? Jo, da Herren med sin mektige arm førte dem ut fra trellehuset, gjennom Rødehavet og mot løfteslandet, da sang de hans pris. Da var de brennende i ånden, lydige og villige. Da Gud senere ga dem brød fra himmelen og lot vann velle frem fra klippen, var de likeså takknemlige. Da var Herren stor og dyrebar for dem.

Men hva skjedde? Vandringen i ørkenen trakk ut. Brødet fra himmelen ble ensformig hverdagskost. Og da utbredte det seg en skjendig utakknemlighet blant folket. Deres lidelser i Egypt hadde de glemt, og alle utfrielsens velsignelser likeså. De higet etter forandring, og om himmelbrødet het det: «Vi er inderlig lei av denne usle maten.» Moses' advarsler var fruktesløse. Det lød et stadig rop etter kjøtt.

Hva gjorde så Herren?

«Han lot kjøtt regne ned over dem som støv, vingede fugler som havets sand – De åt og ble mer enn mette. Det de lystet etter, ga han dem – Men ennå mens de hadde kjøttet mellom tennene, før det var slutt på det, ble Herrens vrede opptent mot folket. Og Herren slo folket med en svær sott. Og de kalte dette stedet Kibrot-Hatta'ava(grådighets graver), fordi der begravde de disse som hadde vært så lystne.» (4 Mosebok 11, Salme 78)

Alvorlig og advarende lyder det til oss gjennom denne beretningen: Den som en gang er blitt gjort ren, frigjort og salig i Kristus, skal være på vakt slik at den himmelske mannaen – Kristus og forsoningens ord – ikke blir smakløst, hverdagslig og mindre viktig. Og du, om dette allerede har skjedd: La deg advare og bli fornyet i din ånd slik at ordet om Jesus Kristus, den samme i går og i dag, ja, til evig tid, tross alt må være sannhet for hjertet.

For det Israels barn opplevde, oppleves fremdeles av mange i det åndelige Israel. Når de første gang opplever den underfulle utfrielsen fra trellekåret under synden, Satan og sin egen samvittighet, da er Herren en like stor og herlig virkelighet for dem. Da er evangeliet dyrebart for dem, da synger og taler, skriver og hører de gjerne om Kristus og nåden og frelsen i ham.

Men årene går. Vandringen blir ensformig. Ingen store stormer møter dem, ingen store kamper opptar dem, syndserkjennelsen svekkes, og nåden blir som en naturlig følge av dette mindre uunnværlig. Etter hvert kjenner de seg lei av det hele, slik som israelittene med

mannaen. Evangeliet blir gammelt og smakløst. Det blir ensformig å bare høre om Kristus. På samme måte som israelittene ropte etter kjøtt, purre og hvitløk, roper man nå etter noe nytt, noe litt utover det vanlige, noe eggende og pirrende.

Hva gjør så Herren med slike overmette og utakknemlige mennesker? Han gjør som han fordum gjorde med Israel. Han lar dem først advare gjennom sitt ord, og deretter – om advarslene er fruktløse – tilfredsstiller han deres behov. Han lar dem lytte til stemmer og granske skrifter som kun er menneskebud og ingenting annet. Han lar dem bli blendet av mennesketankens store ideer på det åndelige området, tanker som for det kjødelige sinnet er overmåte mer interessante enn Ordets ensformige tale om Kristus.

Slik føres de lenger og lenger bort fra ham. Deres åndelige smak blir fullstendig ødelagt, slik at de til slutt, som Paulus sier, «ikke vil tåle den sunne lære, men etter sine egne lyster ta seg lærere i mengdevis, etter som det klør i øret på dem.» (2 Timoteus 4,3)

Slike alvorlige følger får utakknemligheten for dem som ikke lar seg advare mens det ennå er tid.

Det var mot denne faren apostelen ville advare de troende mot, da han skrev til dem at «Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid.» For umiddelbart etter fortsetter han: «La dere ikke føre på avveier ved mange slags forskjellige og fremmede lærdommer.» (Hebreerne 13,8–9)

Tankegangen er denne: Fedrene levde og døde i tro på Kristus. Og fordi Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid, skal vi holde urokkelig fast ved ham og ved den sannheten han har forkynt – en sannhet som må være like evig og urokkelig som han selv er. «La dere ikke føre på avveier ved mange slags forskjellige og fremmede lærdommer.»

Slik lyder apostelens formaning, og den er i høy grad på sin plass. Vi er ikke uvitende om hva Satan har i tankene. Han vet så vel, at så lenge Kristus er vårt alt, kan ingenting skade oss. Men han vet også at om vi mister Kristus, finnes det ikke noen ting som kan hjelpe oss. Bare Kristus har makt til å tilintetgjøre djevelens gjerninger. Holder jeg meg bare til ham og hans ord, har jeg ingen nød. Om min vandring enn er ufullkommen, så blir jeg alltid reist opp på ny.

Men kan den gamle slangen lykkes i å føre oss bort fra Kristus og den sanne kunnskapen, da har han vunnet spillet. Da har han oss våpenløse i sin hånd.

Vi vil derfor alltid finne at djevelen setter alt inn på å føre oss bort fra Kristus og vende blikket vårt mot noe annet. Det kan gjerne være hellighet, fromhet og gode gjerninger, bare det ikke er Kristus.

«Men jeg frykter for,» sier Paulus, «at likesom slangen dåret Eva med sin list, slik skal også deres tanker bli fordervet og vendt bort fra den enkle og rene troskap mot Kristus.»

Det er altså virkelig fare på ferde, ikke bare på grunn av djevelens iherdige anstrengelser, men også fordi han har en forbundsfelle i den menneskelige natur. En grenseløs utakknemlighet og et umettelig begjær etter avveksling ligger oss som nevnt i blodet. Derfor glemmer vi så fort Guds velgjerninger, og derfor blir vi så fort lei av det vi har og lengter etter noe nytt.

Om det under disse omstendighetene skal lykkes oss å bli bevart i Kristus, går det så visst ikke an at vi følger vår natur. Kristendom er ikke noe vilkårlig, ei heller en form for fromt tidsfordriv, kun egnet til å gjøre livet her nede søtere.

Det alt i bunn og grunn dreier seg om, er hvordan vi skal unnfly den evige straffen for våre synder, unnslippe djevelens vold, bli frelst fra helvetes fordømmelse, og i stedet ta himmelen i besittelse og være Guds barn for tid og evighet.

Dette oppnås ikke på hvilken som helst vei. Har Gud én gang ført oss til ham som er veien, sannheten og livet, skal vi vite at noen annen vei til salighet finnes ikke.

«Den som har Sønnen har livet. Den som ikke har Sønnen, har ikke livet.» (1 Joh 5,12)

«Hver den som slår inn på avveier og ikke blir i Kristi lære, har ikke Gud. Den som blir i læren, han har både Faderen og Sønnen.» (2 Joh 9)

Dette er åpenbart en viktig sak. Apostelen Paulus var for sin egen del så nøye på dette punktet, at han aktet alle sine fortrinn og alt han kunne rose seg av som skrap:

«Men det som var en vinning for meg, det har jeg for Kristi skyld aktet som tap. Ja, jeg akter i sannhet alt for tap, fordi kunnskapen om Kristus Jesus, min Herre, er så mye mer verdt. For hans skyld har jeg tapt alt, jeg akter det for skrap, for at jeg kan vinne Kristus og bli

funnet i ham, ikke med min egen rettferdighet, den som er av loven, men med den jeg får ved troen på Kristus, rettferdigheten av Gud på grunn av troen.» (Fil 3,7–9)

Hvordan skal det da gå med den som tankeløst gir seg over til hvilken som helst åndelighet, og som tilegner seg den første og beste trøst?

La oss akte oss for å holde oss på den rette veien og bevare den rette innstillingen. Det som er størst i himmelen, må også være det største for oss. Og Gud regner ikke med noe annet enn sin enbårne Sønn, gitt for oss. Det er derfor nødvendig at vi, i likhet med Paulus og Johannes, regner på samme måte. Om det er noe annet vi setter høyere, er det ikke noe godt tegn. Vi bør da bittert beklage det overfor Gud og be ham om nåde til å kunne vurdere rett.

Det finnes på jorden ingen større synd, og intet som lettere får Guds vrede til å blusse opp, enn utakknemlighet og forakt for hans velgjerninger. Nå er imidlertid ingen velgjerning større enn denne at han ga oss sin Sønn, og med ham det evige liv, skjønt det eneste vi hadde fortjent var å for evig høste fruktene av vår synd.

«Hvordan skal vi da unnfly om vi ikke akter så stor en frelse?» (Hebr 2,3)

En enda større utakknemlighet legger vi for dagen dersom vi en gang har sett Guds herlighet i Kristi evangelium, har smakt hans livsalige sødme og ved troen blitt Guds barn – men nå betrakter den samme nåden og det samme evangelium som en ussel ting som ikke lenger faller i vår smak. Det er dette Jesus kaller å svikte sin første kjærlighet (Åp 2,4).

Det var dette galaterne hadde gjort. Før hadde de prist evangeliet så høyt at de hadde mottatt Paulus som en engel, ja, som Kristus Jesus selv. Om det hadde vært mulig, sier han, så hadde de revet ut øynene sine og gitt ham dem (Galaterne 4,14-15). Men den falske læren som de hadde lånt sitt øre til, hadde i den grad forhekset dem at de ikke lenger adlød sannheten, men søkte sin rettferdighet ved loven. Og nå var de, sier Paulus, kommet bort fra Kristus, falt ut av nåden.

Ifølge Jesu egne ord i Åpenbaringen 2,2-5 er det mulig å falle ut av nåden og svikte sin første kjærlighet, samtidig som det ytre skinn bevares. Dette er en rystende alvorlig tanke!

«Jeg vet om dine gjerninger og ditt arbeid og din utholdenhet, og at du ikke kan tåle de onde. Du har prøvd dem som kaller seg selv apostler, og ikke er det, og du har funnet at de er løgnere. Du har tålmodighet, du har hatt mye å bære for mitt navns skyld, og du er ikke gått trett. Men jeg har imot deg at du har forlatt din første kjærlighet. Husk derfor hva du er falt fra. Omvend deg, og gjør de første gjerninger! Men hvis ikke, så kommer jeg brått over deg og jeg vil flytte din lysestake bort fra sitt sted – hvis du ikke omvender deg.» (Åpenbaringen 2,2–5)

Til slutt: Skal Kristus bli ved å være vårt hjertes alt i alle, og den nye sangen aldri bli gammel, er det nødvendig at vi verner om den rette læren, og også om oppriktigheten i vårt kristenliv. Daglig må vi øve oss i gudsfrykt, daglig leve med en våken samvittighet og erkjennelse av synden, og daglig søke visshet om Guds nåde og syndenes forlatelse. Da skal det med sannhet kunne sies: «Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid.»

De sanne kristnes salige fred

Å eie en virkelig og velbegrunnet fred i sin samvittighet – å ha fred med Gud og Guds fred i sitt hjerte – det er Guds barns privilegium her på jorden. Det er en lykke og en salighet som ingen andre kan få, eller med rette rose seg av. Dette er en lykke som er tusen ganger større enn all annen lykke i verden. Som Luther sier: «et halvt himmelrike på jorden», et paradis i jammerdalen, et daglig gjestebud.

Falske kristne har også en slags fred. Til tider i alle fall. Men akk, hvilken fred! En uhyggelig, skjebnesvanger fred som ender i evig gru! Dette er en fred som har som forutsetning, at de ingenting vet om den dommen som henger over hodet på dem, en fred som kun kan bevares ved at de unngår enhver grundig prøvelse av sin egen tilstand, enhver alvorlig tanke om Gud, døden, dommen og evigheten.

Tenk for eksempel på den freden alminnelige verdensmennesker har. De elsker verden og de verdslige ting mer enn Gud – og har fred! De misbruker Guds navn, vanhelliger helligdagen, lever fritt og uhindret etter sine lyster og – har fred! De kjenner ikke til noen omvendelse eller noen ny fødsel, de har aldri blitt forlikt med Gud – og likevel har de fred.

Eller mennesker som nok er religiøse, men som ikke er født på ny. De trøster seg med Guds barns trøst, men de mangler bryllupskledningen – og likevel har de fred!

De er velmenende og rettenkende, de er flittige når det gjelder bønn og lesing av Guds Ord, og ivrige med å gjøre gode gjerninger. Slik sett har de lamper og går ut for å møte brudgommen, men de mangler olje i kannene sine. De mangler den tro som skaper nytt liv, fred, glede, kjærlighet osv. – og likevel har de fred! De forsøker å finne en gyllen

middelvei mellom Kristus og Belial – og har fred! Men akk – en uhyggelig fred, som kun varer så lenge brudgommen lar vente på seg.

Men under overflaten hos disse menneskene, skjuler det seg ofte en pinefull ufred, en uhyggelig mistanke, uvisshet, utrygghet, redsel for døden og for Gud. «Det er ingen fred for de ugudelige, sier min Gud.» (Jes 57,21). «De sier: Fred! Fred! Og det er ingen fred.» (Jer 6,14).

Bare en ting som en epidemi kan sette en stopper for freden deres. De før så sterke og modige menneskene skynder seg da til bønneboken, presten, sakramentet og kirken – som om disse i all hast kunne frelse dem fra den Helliges vrede. Dette er et tydelig vitnesbyrd om at de gudløse har ingen fred.

Mange vakte har det på samme måte. De har den ærligste vilje, og tar det virkelig alvorlig med deres leting etter frelse. De har vendt seg bort fra verdens brede vei, de ber flittig og bruker Guds Ord. Mot visse synder kjemper de en fortvilet kamp, og de sukker og lengter etter nåde og fred.

Men med alt dette får de ingen fred, i det minste ingen varig og grunnfestet fred. De oppnår ingen virkelig visshet om Guds nåde. Om en flyktig følelse av glede fyller deres hjerte, viker den snart tilbake for en pinlig uvisshet, redsel og utrygghet, spesielt om en plutselig sykdom brått stiller dem døden og evigheten for øye.

Men Skriften sier jo: «dine barns fred skal være stor» (Jes 54,13), og «Mitt folk skal bo i fredens bolig og i trygghetens telter og på sorgfrie hvilesteder.» (Jes 32,18). Og man møter virkelig mennesker med et hjerte fylt av en stor og salig fred – en fred som stundom lyser ut av øynene deres og flyter over i en glad bekjennelse, lovsang og takk.

Hva er det som har skjedd med disse menneskene? Hvor har de funnet denne salige freden?

Apostelen Paulus svarer på alles vegne i Rom 5 slik:

> «Da vi nå er rettferdiggjort av tro, har vi fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus. – For mens vi ennå var skrøpelige, døde Kristus til fastsatt tid for ugudelige. – Hvor mye mer skal vi da, etter at vi er rettferdiggjort ved hans blod, ved ham bli frelst fra vreden. For ble vi forlikt med Gud ved hans Sønns død, da vi var fiender, skal vi så mye mer bli frelst ved hans liv.» (Rom 5,1.6.9–10)

Her har vi hemmeligheten åpenbart. Her ser vi grunnvollen – den evige og urokkelige – for den underlige freden de kristne eier. Og vi ser

også hva de stakkars hjertene som ikke har noen fred mangler. Apostelen sier ikke: «Da vi nå er slik vi burde være, så fromme, så gode» – nei, han sier: «Da vi nå er rettferdiggjort av tro, har vi fred med Gud.»

Vår trøst og vår fred hviler ikke på at vi er rettferdige i oss selv og aldri blir anfektet av noen synd. Syndere er nettopp det vi er – syndere som har fortjent døden, og som må skjelve for den evige vrede.

Men se – etter at vi i denne vår nød, forgjeves hadde søkt hjelp, trøst og fred via alle andre veier, ble det endelig klart for oss at «Kristus døde for oss, mens vi ennå var syndere». Det ble vår siste og eneste, men fullt ut tilstrekkelige og evige trøst, at vi «ble forlikt med Gud ved hans Sønns død mens vi ennå var fiender». Og at vi – selv om synden raser i vårt kjød, og samvittigheten forsøker å skremme oss – nå langt mer skal frelses ved hans liv etter at vi er blitt forlikt.

Dette er for så vidt noe vi lenge har visst. Det er en bekjennelse vi lenge har hatt, men uten at det noen gang ga vårt hjerte fred. Da behaget det endelig den barmhjertige Gud, gjennom sin Ånd, å skjenke oss den dyrebare gaven som heter troen. Dette er den sanne og levende tro som gir liv og fred, og fortrolig vennskap med Gud, visshet om hans nåde og ro i samvittigheten. Dette uttrykker Paulus i ordene: «Da vi nå er rettferdiggjort av tro, har vi fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus.» (Rom 5,1).

Hør nå her, du som med den ærligste vilje leter og leter: visst er det utmerket, ja viktigere og mer nødvendig enn alt annet i verden, at du tar din kristendom så alvorlig som du gjør. At du ofte og andektig ber, flittig hører og leser Guds Ord, kjemper alvorlig mot det onde, og jager etter det som er godt. Men – du har enda ikke fred med Gud! Du mangler visshet om hans nåde, og frykt og uro fyller ditt sinn.

Det er heller ikke uten grunn at det er slik. For med all din fromhet, kan du risikere å gå evig fortapt. Skal du bestå for den hellige Gud og komme frelst gjennom dommens ildprøve, kreves det noe langt høyere. Alle frommes fromhet, og alle helliges hellighet strekker ikke til. Dette sier da også din samvittighet deg.

Det kreves intet mindre enn det apostelen nevnte: å være rettferdiggjort av tro, og ha fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus. Det kreves at du med full overbevisning kan si: «Kristus er død for meg, og dette tror jeg på. Ikke jeg, men Kristus er hellig og fullkommen. Kristus har oppfylt loven, og lidd den døden som var syndens lønn.

Dette skjedde for meg, det dekker alle mine synder, det er nok, evig nok – det hviler jeg i.»

At du enda ikke har fått fred, skyldes derfor at du har forsøkt å bli rettferdig i ditt eget navn. Men om det var mulig, så var Kristus død uten grunn (Gal 2,21). Du kjenner ikke av erfaring til den rette tro. For *tro* og *tro* er to vidt forskjellige ting. Bibelens lære om Kristus som soning for synd kjenner du nok, og kanskje har du ment at bare du holdt dette for sant, så hadde du troen.

Men innerst inne har du tenkt: «Ja, i Kristi fortjeneste mangler det ikke noe. Det er hos meg det er galt. Det er hos meg det må skje en forandring.» Og så har du gått der med øynene festet på deg selv i stedet for å feste dem på Kristus. Hvordan skulle du da kunne få fred? Hvordan skulle da din tro være den rette?

Vel er det sant at Kristi forsoning er fullkommen, og at feilen helt og holdent ligger hos deg. Men du forstod ikke, at denne feilen er så alvorlig, at uansett hvor mye du arbeider med deg selv, så vil du aldri kunne rette den opp. Den eneste måten dette kan skje på, er at du anser arbeidet med å forbedre deg selv som fullstendig håpløst, og søker din frelse i Kristus alene.

Når du ikke fant fred, så var feilen den, at du trodde at alt hos deg måtte bringes i orden først. Du forstod verken hvor håpløst et foretagende dette var, eller at alt er gjort ferdig i Kristus. Du har nok følt deg som en stor synder, men aldri som en som var redningsløst fortapt. Og du har nok trodd at for store syndere var det frelse å finne i Kristus, men ikke for syndere som har det som deg.

Eller – om du tror at han frelser syndere som deg, så har du ennå ikke personlig tilegnet deg frelsen. Du har latt deg nøye med å være uten den trøst som ligger i vissheten om å være et Guds barn. I mellomtiden har du gått og ventet på at det skulle bli bedre med deg – eller ventet på at du via følelsens vei skulle få beskjed om at nåden var din.

Dette er de mest vanlige årsakene til at søkende sjeler ikke får fred. Så har vi også dem som sitter fast i kjødelig sikkerhet. Det er så mange andre ting som er viktigere for dem enn å få del i Guds nåde. De har avguder og skjødesynder som de ikke vil skilles fra. Og da er det bare godt at de ikke får fred.

Vil du eie Guds fred, blir det således på følgende betingelser:

- Ingenting må være mer viktig for deg enn å få del i Guds nåde.

- Alle egne anstrengelser må ansees som håpløse.
- Du må, så fortapt og uverdig du er, søke frelse i Kristus alene.

Vissheten om Guds nåde må ikke søkes i dine følelser. Guds svar på din bønn må søkes der hvor Gud gir det, nemlig i ordet.

Er det bare kommet så langt med en sjel, at det ikke er noe annet han vil enn å tro ordet – selv om han synes han ikke kan – så er troen allerede tent i hans hjerte. Og da kan det aldri slå feil at han vil nå frem til full visshet og virkelig fred. Det skal nok Gud sørge for. «For han henger fast ved meg, og jeg vil redde ham. Jeg vil sette ham trygt på et høyt sted, for han kjenner mitt navn. Han skal påkalle meg, og jeg vil svare ham.» (Sal 91,14–15).

Nå vil kanskje noen stille spørsmålet: «Kan et menneske virkelig vite med sikkerhet at det er et Guds barn? Kan, og bør en slik visshet overhodet søkes?»

Det er som regel de ubotferdige – mennesker som trives best i mørke og uvisshet – som stiller spørsmålstegn ved dette, for på denne måten å lage seg en unnskyldning. Men hva sier Skriften? «For på grunn av den (troen) fikk de gamle godt vitnesbyrd – vitnesbyrdet at Gud hadde behag i dem» (Hebr 11).

«Ånden selv – som gjør at vi roper: Abba, Far! – vitner sammen med vår ånd at vi er Guds barn.» (Rom 8,16). «Den som tror på Guds Sønn, har vitnesbyrdet i seg selv – dere skal vite at dere har evig liv, dere som tror på Guds Sønns navn.» Den derimot «som ikke tror Gud, har gjort ham til en løgner» (1 Joh 5,10.13).

Merk deg dette siste! Når Herren uttrykkelig sier: «den som tørster, han får komme!» og «den som vil, han får ta livets vann for intet!» – «Den som tror, har evig liv» – «Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø» osv. – og jeg likevel alltid er usikker på mine synders forlatelse, hva annet er dette enn å gjøre Gud til en løgner?

Da kunne jeg like godt ha sagt: «Jeg vet ikke om man kan regne med det Herren sier. Jeg er ikke sikker på om man fullt ut kan stole på Gud» – og det ville vært en vakker bekjennelse fra en kristens munn!

«Derfor skal vi», sier Luther, «fra dag til dag strebe etter å bli fri tvilen og nå frem til visshet. Vi skal beflitte oss på å rive opp med rot, den skadelige villfarelsen om at det ikke skulle være mulig for et menneske å vite om det står i eller utenfor nåden.»

I sannhet – den som er fornøyd uten visshet om at skatten er hans, setter den ikke særlig høyt. Noe annet er det, at denne vissheten må søkes i Ordet, og ikke i våre følelser.

Som allerede nevnt, så består en kristens fred og visshet ikke i at han betrakter seg selv som spesielt from, eller at han er fornøyd med seg selv. Tvert imot – ingen finner mer synd hos seg selv enn en virkelig levende kristen. Det han regner med, og roser seg av, er at det nettopp er for syndere Kristus er død, og at han er rettferdiggjort av tro, altså av nåde.

På dette grunnlaget burde vi med rette eie en uavbrutt og urokkelig fred. For Gud forlikte i Kristus verden med seg selv – verden, ikke bare de troende. Da vet jeg at også de gudløses synder i Kristi blod er strøket ut. Jeg vet at det dypest sett er på grunn av deres vantro, og ikke for deres synders skyld, at de går fortapt.

Hvordan skal jeg da våge annet enn å tro? Jeg er jo en del av «verden». Jeg er jo forlikt med Gud, kjøpt fri ved hans Sønns død, uansett hvordan jeg enn måtte ha det. Denne trøsten skal djevelen ikke få lov til å ta fra meg.

Jeg må riktignok forferdes når jeg ser på mine synder – mange og store som de er. Hadde jeg fått etter fortjeneste, skulle jeg aldri hatt en glad dag. Men hva skal jeg gjøre når Kristus likevel var så nådig mot meg og tok alle mine synder på seg? Jeg våger simpelthen ikke å være mismodig og forsagt. Jeg må tro det, og gledes – jeg tør ikke annet.

Så uforskammet vil jeg likevel ikke være, at jeg skulle hevde at Kristus og hans pinefulle død betydde mindre enn meg og mine synder. I sammenligning med Guds Sønns blod er de jo kun som dråper mot det store hav.

Jeg er heller ikke døpt til meg selv, slik at jeg skulle stå for Gud i min egen rettferdighet. Jeg er døpt til Kristus, for at jeg skal være ikledd ham og hans rettferdighet. (Gal 3,27).

Om Gud skulle tilregne synd, hvem ville da kunne bli stående? Vi kunne jo ikke svare ham i ett av tusen. Men når hele Guds evangelium vitner om at Gud ga sin egen Sønn nettopp for å sone vår synd, da våger jeg ikke å gjøre dette til løgn.

Ganske visst føler jeg noe annet i mitt hjerte og i min samvittighet. Jeg føler ingen rettferdighet, men derimot synd og usselhet.

Ganske visst fordømmer mitt hjerte meg. Men når Gud selv sier i sitt Ord, at nettopp den synd og usselhet jeg føler, er tilgitt og utslettet, så vil jeg la Gud, som kjenner alle ting, være større enn mitt hjerte. Det Gud har sagt og gjort, er så mye mer verdt å stole på enn hva jeg, arme menneske, ser eller føler.

Og nå er det tross alt en kjensgjerning, at Gud ikke bare har forlikt oss med seg selv i Kristi død og forsikret oss om det i sitt Ord, men han har også i sine sakramenter gitt meg en bekreftelse på dette. Han har i dåpen gjort meg personlig delaktig i hele Kristi fullbrakte verk (Gal 3,27; Tit 3,6). Ved et evig, urokkelig testamente er det tildelt meg.

Om jeg i synd og vantro har forkastet denne skatten, så er skatten like fullt den samme. Fra Guds side står pakten stadig ved makt. Om jeg enn faller, står nåden fast. «Skulle vel deres utroskap gjøre Guds troskap til intet? Langt derifra!» (Rom 3,3–4).

Min trøst og min fred bygger altså på det som er hos Gud, og ikke på det som er hos meg. Vil jeg rose meg, sier jeg: Kristi blod gjelder mer enn alle mine synder. Det Gud har sagt, gjelder mer enn det jeg tenker og føler. Testamentet står ved makt, selv om jeg i lang tid har levd som om det ikke eksisterte. På dette vil jeg trygt både leve og dø.

Men, spør du, har en kristen da en uavbrutt fred? Frykter han aldri for Guds vrede? Frykter han aldri for døden?

Til dette svares: Alt godt vil djevelen anfekte, og dermed også freden. En fred som ikke blir anfektet, er en falsk fred. Troen er dessuten aldri fullkommen. Som en følge av dette går Satan, samvittigheten og fornuften til angrep på freden. De stiller våre synder frem for oss og minner oss om Guds trusler.

Men nettopp da beviser troen at den er av guddommelig natur, ved å trenge gjennom disse mørke skyer. Den trenger helt frem til Guds hjertelag i Kristus, og der finner den igjen trøst og fred og sier: «Jeg takker deg, Herre, Jesus Kristus, som har frelst meg fra synd og fra dom!»

Den som under skiftende erfaringer vil bevare og forøke freden i hjertet, må fremfor alt, flittig og enfoldig omgås med «fredens evangelium». Dette er den rette kilden til Guds fred. Evangeliet må bestandig være en motvekt mot de anfektelser og sorger som fornuften, følelsen, Satan og vår samvittighet vil dra oss ned i.

Mot alle disse fredsforstyrrerne har vi kun Ordet og sakramentene som vern. I disse taler trøstens Gud og sier: «Frykt ikke, men vær ved godt mot! Er du syndig, så er Kristus rettferdig. Du er nå en borger i det riket hvor ingen synd tilregnes. Dette er ikke et gjerningsrike som hersker over nåden, men et nåderike som hersker over gjerningene. Du er for øvrig forsonet med Gud, og han har sverget at han aldri i evighet vil være vred på deg.»

Det er Guds rikes rette fredsbasun som uopphørlig må lyde i våre ører og hjerter, om vi her på jorden skal ha noen fred.

Men ved siden av Herrens Ord trenger vi Herren selv. Derfor må vi flittig be om at Den Hellige Ånd må gjøre sin gjerning i våre hjerter – be slik Paulus i Ef 3,14–19 ber for menigheten: «Derfor bøyer jeg da mine knær for Faderen, han som er den rette far for alt som kalles barn i himmelen og på jorden. Jeg ber om at han etter sin herlighets rikdom, ved sin Ånd må gi dere å styrkes med kraft i det indre menneske, at Kristus må bo ved troen i deres hjerter, for at dere, rotfestet og grunnfestet i kjærlighet, sammen med alle de hellige kan være i stand til å fatte hva bredde og lengde, høyde og dybde her er, og at dere må kjenne Kristi kjærlighet, som overgår all kunnskap, så dere kan bli fylt til hele Guds fylde.»

«En kristen bør», sier Prætorius, «hver morgen når han våkner, og mange ganger gjennom dagens løp, be en stille bønn om at Guds fred som overgår all forstand, må bevare hans arme hjerte fra all ufred som ved djevelens tyranni, verdens ondskap og andre lidelser vil påføres ham.»

Og hvor ønskelig var det vel ikke at Guds fred hadde mer makt over hjerte og sinn hos alle kristne! Gud unner oss det så vel. Han vil ikke at vi skal slite oss gjennom livet i mørke og uvisshet – vi som tross alt er så dyrt kjøpt og i Guds øyne så høyt aktet. Vi som i Kristus er så herlig kledd, så rike og lykkelige.

Han vil at vår fred skal være stor i ham. «Vær alltid glade!» sier apostelen. «For dette er Guds vilje for dere i Kristus Jesus» (1 Tess 5,16.18). «Jeg er kommet», sier Jesus, «for at de skal ha liv og ha overflod» (Joh 10,10).

Denne fred var hovedformålet med hele Kristi forsoning. «Straffen lå på ham for at vi skulle ha fred.» «Rettferdighetens verk skal være

fred. Og rettferdighetens frukt skal være ro og trygghet til evig tid» (Jes 32,17).

Derfor – jo mer glad og fredfylt et menneske er i Kristus, desto kjærere er det for Gud. Og desto høyere æres og opphøyes han som har vunnet oss denne glede og fred. Hvor mye glede har vel ellers en kristen her i livet? I denne onde verden, midt under anfektelser og kamp, er det virkelig nødvendig å være utstyrt med en overnaturlig og urokkelig fred i sitt hjerte.

Jesus avsluttet sin avskjedstale med disiplene natten før sin død, med ordene: «Dette har jeg talt til dere for at dere skal ha fred i meg. I verden har dere trengsel. Men vær frimodige! Jeg har overvunnet verden.» (Joh 16,33). Det var altså vår Frelsers bestemte vilje at vi skulle ha fred i ham, selv om ingen visste bedre enn ham, hvor syndige og uverdige vi var. Skulle da ikke også vi – for hans regning og risiko – stille våre hjerter tilfreds og hvile i dette, slik et barn hviler på sin mors fang?

Nettopp denne freden er det, som mer enn noe annet styrker våre hjerter og bevarer dem i Kristus Jesus. Det er den som gir lyst og kraft til det gode. Som det står skrevet: «Og Guds fred, som overgår all forstand, skal bevare deres hjerter og deres tanker i Kristus Jesus.» (Fil 4,7). Og «glede i Herren er deres styrke!» (Neh 8,10).

Når jeg i troen har fred med Gud, er jeg sterk. Jeg kan utrette alt og utholde alt. Om mennesker ser skjevt på meg, så enser jeg det ikke, når jeg bare har visshet om at Gud er min venn. Lider jeg et jordisk tap, betyr det likevel mindre, når jeg kan glede meg over den langt større rikdommen jeg eier i himmelen.

Er hjertet derimot tomt for Guds fred, er jeg svak. Da har enhver fristelse fritt løp. Det er derfor en sannhet som enhver kristen bør legge seg på hjertet, at Guds fred bevarer våre hjerter, og at gleden i Herren er vår styrke.

Den første kjærlighet

Det kan fort skje at en oppriktig kristen – eller en kristen menighet – mister det sanne liv i Kristus og ender opp i falsk åndelighet i en eller annen form.

Det var dette som etter hvert hadde skjedd med flere av de syv menighetene i Lille-Asia, og med forstanderne Johannes hadde innsatt der.

Hvem av oss tør da føle seg så sikker, at han ikke ser seg umaken verdt ved å stanse opp en stund og prøve seg selv etter Jesu egne ord?

Gud er trofast. Han lot ikke de nevnte menighetene være uten advarsel og formaning. Da Johannes for «Guds ord, og Jesu vitnesbyrds skyld» var på øya Patmos, viste Herren seg for ham i majestetisk skikkelse og sa: «Jeg er den første og den siste og den levende. Jeg var død, og se, jeg er levende i all evighet. Og jeg har nøklene til døden og dødsriket. Skriv det du så…» (Åp 1).

«Skriv til engelen for menigheten i Efesus: Dette sier han som holder de sju stjernene i sin høyre hånd, han som går midt mellom de sju lysestaker av gull: Jeg vet om dine gjerninger og ditt arbeid og din utholdenhet, og at du ikke kan tåle de onde. Du har prøvd dem som kaller seg selv apostler, og ikke er det, og du har funnet at de er løgnere. Du har tålmodighet, du har hatt mye å bære for mitt navns skyld, og du er ikke gått trett. Men jeg har imot deg at du har forlatt din første kjærlighet. Husk derfor hva du er falt fra. Omvend deg, og gjør de første gjerninger! Men hvis ikke, så kommer jeg brått over deg og jeg vil flytte din lysestake bort fra sitt sted – hvis du ikke omvender deg.» (Åp 2,1–5)

Disse ordene er sannelig verdt en alvorlig overveielse. De er sagt av ham som på den siste dag skal dømme oss alle, og som har nøklene

til døden og dødsriket (Åp 1,18). Han er den som «holder de sju stjernene i sin høyre hånd» og som «går midt mellom de sju lysestaker av gull» (menighetene).

Også i dag «vandrer» han mellom menighetene. Hans prøvende blikk hviler på hvert enkelt medlem. Skulle det ikke da være maktpåliggende å få vite hva han mener om oss?

Dette kan kun skje ved at vi lytter til de ordene han har etterlatt seg, og som han har talt til andre. Når vi da gjenkjenner oss selv i disse ordene, kan vi være overbevist om at det som gjaldt dem, også gjelder oss. For «Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja til evig tid» (Hebr 13,8), og han gjør ikke forskjell på folk.

Når det gjelder menigheten i Efesus, uttaler Herren seg svært rosende om dem. Her er det mye å fremheve og rose. «Jeg vet om dine gjerninger», sier han. Hans kristendom besto altså ikke bare i ord. «Jeg kjenner ditt arbeid og din utholdenhet – du har hatt mye å bære for mitt navns skyld og ikke gått trett.» Han var altså ikke bare en kristen som mange andre, men han hadde arbeidet så nidkjært for Kristi navns skyld, at han til og med hadde måttet lide forfølgelse på grunn av dette.

«Du holder god kirketukt», sier Jesus videre. «Jeg vet – at du ikke kan tåle de onde.» Hans åndelige evne til å bedømme er skarp og klar: «Du har prøvd dem som kaller seg selv apostler, og ikke er det, og du har funnet at de er løgnere.»

Videre nevnes det som et fortrinn, at han «hater Nikolaittenes gjerning», som også Herren hater.

Det var et godt skussmål denne mannen fikk – og legg merke til det – han fikk det av Herren Jesus selv. Vi kan trygt gå ut fra at det han anerkjenner som prisverdig og godt, i virkeligheten også er det. Mannen var altså en ganske fortreffelig kristen.

Det var likevel kun en liten omstendighet, en brist, som ingen så uten Herren, men som var så betydningsfull at den kunne få de mest alvorlige følger.

«Jeg har imot deg, sier han, «at du har forlatt din første kjærlighet.»

Av dette ser vi for det første at Kristus begjærer vår kjærlighet. Vi skal ikke bare være hans tjenere, men hans venner. Han er ikke fornøyd med å bare få våre gjerninger; han vil også eie vår kjærlighet. Tre ganger spurte Jesus Peter ved Tiberiassjøen: «Elsker du meg?» Og

først da Peter hadde forsikret ham om sin kjærlighet, la han til: «Fø mine får.»

For det andre ser jeg at et menneske kan være på høyde med de beste, når det gjelder ytre kristendom, og likevel mangle det som er kristendommens egentlige kjerne og liv. Akkurat som menighetsforstanderen i Efesus, har de alt som hører til gudsfrykt, unntatt dette ene: den første kjærligheten. Men det er et stort spørsmål om det vil falle dem inn å bli mistenksomme overfor seg selv og prøve seg selv.

Er man da ikke en opplyst kristen, en bror blant brødre, født på ny av Guds Ånd? Viser man ikke sin gudsfrykt i gjerning, arbeider utrettelig og lider ondt for Kristi navns skyld? Og har man ikke – i tillegg til alt dette – et så stort lys i åndelige spørsmål at man er i stand til å skille falske ånder fra de rette, og hater man ikke også det som Herren hater? Burde man ikke da trygt kunne regne med at alt står bra til?

Men Herren sier her noe annet. Med alle disse gode egenskapene, kan det også bli sagt til deg: «Jeg har imot deg, at du har forlatt din første kjærlighet.»

La oss imidlertid se litt nærmere på denne første kjærligheten: hvordan den oppstår, og hvilke utslag den gir.

Den som ikke i sitt hjerte har eid og erfart denne kjærligheten, kan aldri virkelig forstå den gjennom noen beskrivelse. Den som derimot har erfart den, kjenner den bedre enn ord kan forklare.

Men er ikke denne beskrivelsen svært passende?

Ved Guds store barmhjertighet ble du vekket opp av syndesøvnen og så hvor fortvilet tilstanden din var. Da begynte du å gjøre bot, ta avstand fra verden, fordype deg i Guds ord, flykte fra synden og gjøre det gode. Alt dette lyktes utmerket, helt til det gikk opp for deg at Herren ser til hjertet. Det er renhet, oppriktighet, ydmykhet, kjærlighet osv. i hjertets innerste han krever. Og da du forsøkte å oppfylle disse kravene, kom du til kort.

Når du gjerne ville gløde av kjærlighet, var du kald som is. Når du virkelig ville samle tankene dine til bønn, var du distrahert og treg. Når du ville at hjertet ditt skulle være hellig og fromt, var det fullt av syndige tanker og tilbøyeligheter. Når du ville være sønderknust og angerfull over synden din, var du hard og likegyldig. Og jo mer du strevde, desto verre ble du. Synden kunne gi seg de mest forferdelige utslag.

Nettopp slik beskriver Paulus i Romerne 7 lovens virkning i et menneskes hjerte. Meningen med den er at du skal bli mer og mer ulykkelig, og til slutt fullstendig miste troen på din omvendelse.

Slik ble det verre og verre med deg, inntil Gud ved sitt nådeord talte trøst til din sjel – og det før du selv hadde tenkt det var mulig å få del i noen trøst. Tro og nåde, salighet og fred skjenket han deg, nettopp da du var mest uverdig, og minst av alt hadde tenkt på å tro.

«Da sønnen enda var langt borte», sier Jesus, «så hans far ham, og han fikk inderlig medynk med ham. Han løp ham i møte, falt ham om halsen og kysset ham igjen og igjen.» (Luk 15,20). Han hadde ennå ikke fått utført det han hadde planlagt: ydmykt og sønderknust å bekjenne sin synd, og be om lov til å være leiekar i sin fars hus.

Farens kjærlighet tente også kjærlighet i sønnens hjerte. På samme måte gikk det med deg. Av Guds overstrømmende kjærlighets brønn, fyltes ditt hjerte med kjærlighet til Gud for den nåden du aldri før hadde erfart som nå.

Nettopp slik oppstår kjærligheten ifølge Jesu egen forklaring. «Den som meget er forlatt, elsker meget», sier han gjennom beretningen om synderinnen i Simons hus (Luk 7).

Nå begynte du å omgås fortrolig med din Frelser – som barnet med sin far, bruden med sin brudgom. Du hadde – som apostelen sier – mottatt den Ånd som gir barnekår og som gjør at du ropte «Abba, far!»

Nå begynte du også blant mennesker å tale et nytt språk. Med barnlig glede, hjertevarmt og enfoldig, talte du om det som fylte ditt hjerte: Guds kjærlighet og nåde, Kristi fullbrakte verk og troen på Kristus, våre gjerningers ufullkommenhet, vår synd og vår vantro osv. Du opplevde Skriftens ord: «Han la i min munn en ny sang» (Sal 40,4).

Nå ble det også i ditt hjerte tent en kjærlighet overfor alle dem du hadde grunn til å tro var født på ny og elsket Frelseren, akkurat som du selv. De var nå dine nye åndelige søsken, som du kun ville tro det beste om, og som du umulig kunne baktale eller mistenkeliggjøre. Det som angikk dem, angikk også deg. De var faktisk uunnværlige for deg, selv om også de hadde sine feil. Selv de skrøpeligste Guds barn var kjærere for deg enn selv de beste verdensmennesker som foraktet din frelser.

Også dette er helt i overensstemmelse med Skriftens ord. «Av dette skal alle kjenne at dere er mine disipler, om dere har kjærlighet

til hverandre.» sa Jesus til disiplene sine (Joh 13,35). Og Johannes skriver: «hver den som elsker Faderen, elsker også den som er født av ham» (1 Joh 5,1).

"I broderkjærligheten kjærlighet til alle", heter det imidlertid i 2 Pet 1,7. Også dette opplevde du. Du følte noe helt nytt overfor mennesker enn før. Ganske særlig fikk du omsorg for deres frelse, og søkte på alle måter å vekke dem opp og dra dem til Kristus.

Senere bar også kjærligheten – jfr 1. Kor. 13 – andre skjønne frukter. «Kjærligheten er tålmodig, er velvillig. Kjærligheten misunner ikke. Kjærligheten skryter ikke, den blåser seg ikke opp. Den gjør ikke noe usømmelig, søker ikke sitt eget, blir ikke bitter, gjemmer ikke på det onde. Den gleder seg ikke over urett, men gleder seg ved sannhet. Den utholder alt, tror alt, håper alt, tåler alt.»

Vi har nå sett hvordan den første kjærligheten oppstår, og hva Jesus mener når han taler om å «gjøre de første gjerningene».

Det er derfor en svært alvorlig sak hvis du har sviktet din første kjærlighet, og ikke lenger gjør de samme gjerningene som før.

Men for de troendes fryktsomme og lett motløse hjerters skyld, skal det bemerkes, at den første kjærligheten ikke må forveksles med de første overstrømmende følelser. I tillegg til den kjærligheten som oppstod i den fortapte sønnens hjerte da faren så ufortjent omfavnet ham, ble det også, sier Jesus, stelt i stand en gledesfest, hvor gjøkalven ble spist og man hygget seg med musikk og dans. Denne gledesfesten kunne imidlertid ikke vare. Sønnen måtte siden delta i arbeidet og nøye seg med alminnelig hverdagskost.

Nøyaktig slik handler Gud i alminnelighet med sine barn. Først en spesiell tid hvor følelseslivet er rikt og varmt – en tid hvor Johannes får lov til å ligge ved Frelserens bryst, og Maria Magdalena får lov til å røre ved ham og se ansiktet som for henne er så ubeskrivelig kjært. Da kan ikke brudesvennene sørge, men «det skal komme dager da brudgommen blir tatt fra dem, og da skal de faste» (Matt 9,15; Luk 5,35).

Det er en erfaring alle kristne må gjennom. «Følelsene avtar i samme grad som troen tiltar», sier Luther. Når vi nå skiller mellom dette og den første kjærligheten, hva består da den første kjærligheten i?

Den oppstod som nevnt ved at mange synder ble forlatt. Og bestod den ikke dypest sett nettopp i dette: at Frelseren på grunn av syndens

nød ble helt uunnværlig, og på grunn av syndsforlatelsen uendelig dyrebar og kjær?

Denne kjærligheten tiltar – selv om følelsene mine avtar – i samme grad som Frelseren blir dyrebar og uunnværlig for meg. Dette er en gåte for dem som har en kristendom som kun består av tilfeldige følelser, uten noe reelt grunnlag. Men de som har erfart synden, og også nåden som en virkelighet, de forstår det.

Det Herren vil si til menighetsforstanderen i Efesus, er tydelig nok dette: Dine gjerninger, ditt arbeid for mitt navns skyld, ditt strev og din utholdenhet, din evne til å skille mellom sant og falskt, ja, enda mer – min menighets vel, mitt rikes fremgang og min læres renhet – alt dette er dyrebart og viktig for deg.

Men jeg, som din forsoner og talsmann, har ikke lenger den samme betydningen for deg som før. Du har ikke lenger behov for å tigge som en synder ved mine føtter om frukten av mine gjerninger, mitt blods fortjeneste og forlatelse for dine synder. Dine egne gode gjerninger, din fine kristendom og din nyttige virksomhet – alt dette er nok for deg.

Dette er hva Jesus mener når han så utførlig regner opp denne mannens fortjenester, og føyer til: «Jeg har imot deg, at du har forlatt din første kjærlighet.»

«Den som er mye tilgitt, elsker mye.» Jesus har aldri vist en annen vei til kjærlighet for Adams barn. På denne måten forklarte han selv kjærlighetens grunnlag og opprinnelse, da han satt til bords i Simons hus, med synderinnen liggende for sine føtter (Luk 7,36–50).

Simon var en religiøs mann, en fariseer av frommeste slag. I tillegg til de alminnelig gode gjerningene fariseerne la vekt på – som bønner, almisser osv. – hadde han denne dagen også lagt til den fortjenesten å invitere profeten fra Nasaret til bords i sitt hus, han som de andre fariseerne forfulgte og foraktet. Men synderinnens kjærlighet til Jesus eide han ikke. Hun hadde den første kjærligheten, og gjorde de første gjerningene: hun lå ved Jesu føtter, kysset dem og vætet dem med sine tårer.

Da sa Jesus:

«Simon, jeg har noe å si deg. Og han sa: Mester, si det! En pengeutlåner hadde to skyldnere. Den ene skyldte ham fem hundre denarer, den andre femti. Men da de ikke hadde noe å betale med, etterga han

dem begge gjelden. Hvem av dem vil elske ham mest? Simon svarte og sa: Jeg antar, den som han etterga mest. Han sa til ham: Du dømte rett! Så vendte han seg mot kvinnen og sa til Simon: Ser du denne kvinnen? Jeg kom inn i ditt hus, og du ga meg ikke vann til føttene. Men hun vætte føttene mine med tårer og tørket dem med håret sitt. Du ga meg ikke noe kyss. Men hun har ikke holdt opp med å kysse føttene mine fra den stund jeg kom inn. Du salvet ikke mitt hode med olje. Men hun salvet føttene mine med salve. Derfor sier jeg deg: Hennes mange synder er henne forlatt, derfor elsker hun meget. Men den som lite er tilgitt, elsker lite.» (Luk 7,40–47)

Her har vi to typer fromme mennesker som alltid vil finnes side om side i en kristen menighet. Og her ser vi igjen hva kjærligheten bygger på.

Forholdet med menighetsforstanderen i Efesus har mange paralleller i Det nye testamente. Den lunkne i Laodikea er en av dem. Han sa: «Jeg er rik, jeg har overflod og har ingen nød» (Åp 3,17). Han visste ikke at nettopp han var elendig, ynkelig, fattig, blind og naken. Det var grunnen til at han var lunken. Derfor kjøpte han heller ikke «gull» og «hvite klær» hos Kristus.

En annen er mannen som kom inn i bryllupssalen, uten å være iført bryllupsklær. Han hadde forlatt jobb og forretning for å følge innbydelsen til bryllupet, men han manglet bryllupskledningen og ble kastet ut i mørket utenfor (Matt 22).

De fem uforstandige jomfruene hadde det på samme måte. De tok lampene sine og gikk ut for å møte brudgommen. Men de hadde ingen olje, og banket forgjeves på bryllupssalens lukkede dør.

Jesus har ofte og alvorlig nok advart oss mot dette hemmelige bedraget. Lar vi oss ikke advare, blir skylden vår egen. Det er ikke uvanlig å se, at også en oppriktig kristen mister lovens lys og virkning, mister synet på sine synder, og ganske stille slumrer inn igjen – alt samtidig som han fortsatt lever og taler som en kristen. Og når samvittigheten har sovnet inn, og synden ikke lenger føles som en byrde, hva er da troen? Ingenting annet enn en død kunnskap! Hva er talen om Kristi fullbrakte verk? Tomt hykleri!

Det går i virkeligheten uhyre enkelt denne veien, for mennesket er av naturen tilbøyelig til kjødelig sikkerhet. Hele verden lever i den, og alt rundt oss drar oss mot den.

Like enkelt kan det skje, at en som er våken overfor sin synd, kommer ut av tillitsforholdet til Kristus og – uten å selv være klar over det – havner i lovtrelldom. Utad bekjenner han seg fortsatt til troen på Guds nåde, men innad arbeider han iherdig med seg selv for å nå dit hen at han tør tro.

Men vantroen og det lovbundne sinnet virker eggende på synden, og trellesinnet forsterkes bare ytterligere av den økende synden.

Hva kan nå skape liv, glede og fred, kjærlighet og kraft? Kristendommen blir ingenting annet enn en møysommelig strid og strev, og synden er mer aktiv enn noen gang. Den første kjærligheten er gått tapt, for den kommer ikke av syndserkjennelse alene, heller ikke på grunn av noe som helst arbeid med seg selv. Man må ha oppnådd full visshet om sin frelse, være glad og salig i Kristus alene, før hjertet kan begynne å gløde av kjærlighet til ham.

Her taler vi imidlertid ikke om en tro som kun bygger på vår egen innbilning. Det som behøves er en guddommelig overbevisning om Guds hjertelag overfor oss.

Man kommer ikke til tro gjennom tankenes vei, og heller ikke ved å sitte med hendene i fanget og vente på Åndens gaver. Man kommer dit kun ved å bruke de midlene Gud selv har utpekt. Skal troen fødes i ditt hjerte, må du søke til evangeliet og der legge merke til hva Guds vilje med syndere er. Du må søke til nattverdbordet og der ta til deg din Frelsers legeme og blod. I tillegg må du, som Luther sier, tale med en ordets forkynner, eller en annen opplyst kristen om din stilling.

Hvis du følger disse anvisningene, men likevel ikke finner det du søker, skal du vite at alt til syvende og sist avhenger av Guds barmhjertighet om du skal få troens gave i eie. Da må du ydmykt be om dette – men også være sikker på at han vil gi deg det du ønsker. Han har jo lovet å høre vår bønn (Luk 11,5–13; Joh 16,23)

Gudskjelov er det også han som kalles «troens opphavsmann og fullender», og ikke oss. Og når troen først er tent i hjertet, flammer kjærligheten opp. For «slik det ikke kan være ild uten varme, kan heller ikke troen være uten kjærlighet.»

Måtte Herren øke vår tro og dermed også den første kjærligheten.

Om Carl Olof Rosenius

1816–1868

Carl Olof Rosenius (1816–1868) var en svensk lekpredikant og forfatter, og en av de viktigste skikkelsene i den nyevangeliske vekkelsen i Norden. Han var prestesønn fra Västerbotten og begynte å studere teologi i Uppsala, men ble i stedet predikant i Stockholm.

Fra 1842 og resten av livet redigerte han bladet *Pietisten*. Der skrev han artikler og betraktninger om lov og evangelium, om rettferdiggjørelsen ved tro og om livet i Guds nåde. Han var også med på å grunnlegge Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen i 1856.

Skriftene hans ble lest i hjem og bedehus over hele Skandinavia, og de fikk stor betydning for lekmannsbevegelsen i Norge. Artiklene her er oversatt fra den danske utgaven av hans samlede skrifter.